

VI UTVECKLAR DEMOKRATIN | VI UTVECKLAR VI:ET

Initiativ Samutveckling

Skapandet av ett nytt slags politiskt parti

– *en invitation*

andra utgåvan,

16 oktober 2013

Innehåll

Förord	3
Inledning: Mycket kort om Initiativ Samutveckling – ett nytt slags politiskt parti	6
Del 1: Idéer om Initiativ Samutveckling	7
Kapitel 1. Finns det högre utvecklingsnivåer av samhället?	8
i. Är vårt samhälle färdigutvecklat?.....	8
ii. Nästa nivå av visioner skapar vi tillsammans.....	9
iii. Nivåer av samhällsutveckling – de breda penseldragen.....	10
Kapitel 2. Att odla den kollektiva intelligensen	12
i. Den kollektiva intelligensens fyra sinsemellan förstärkande fält	12
ii. Hur engageras människor i samutvecklingen?.....	14
iii. Att röra sig bortom höger och vänster, ”politiska allergier”	14
iv. Sanningens mångfald.....	15
Kapitel 3. Mot en djupare politik – Initiativ Samutvecklings filosofiska grundvalar	17
i. Solidaritet med alla kännande varelser.....	17
ii. Djup i politiken.....	18
iii. Nivåer av komplexitet i politiken.....	18
iv. Nivåer av frihet.....	21
v. Individuation och integration.....	23
vi. Transpartiell politik	26
vii. Transpersonell politik.....	26
viii. Transnationell demokrati.....	28
ix. Riskerna med djupgående politisk strävan.....	30
Del 2: Framtidens välfärd och ekonomi.....	31
Kapitel 4. Nästa nivå av välfärd: Det lyssnande samhället.....	32
i. Traditionell välfärd och det lyssnande samhället	32
ii. Kan det lyssnande samhället rädda välfärden?.....	33
Kapitel 5. Nästa nivå av ekonomi: Lyckans ekonomi	37
i. Lyckans ekonomi för en hållbar utveckling	37
ii. Vad är inre utveckling?	38
iii. Att balansera inre och yttre utveckling i våra ekonomiska system	38
iv. Hur förändrar vi ekonomins mänskliga drivkrafter?	39
v. Vad är ekonomisk samutveckling?.....	40
vi. Hur skapar vi en verkligt fri ekonomi?.....	42

vii. Hur kan vi göra samhället mer jämlikt och rättvist?	42
viii. Hur kan vardagens spel förändras? – Från toleransens till acceptansens samhälle.....	43
ix. Hur anknyter lyckans ekonomi till ekologisk och social hållbarhet?	44
x. Behovet av en lyckans ekonomi	44
Del 3: Den nya politiken i praktiken	46
Kapitel 6. Politikens nya ansikten	47
i. Vägarna framåt? – Att skapa nya former av politik	47
ii. Demokratiseringspolitik – att utveckla medborgarskapet	48
iii. Gemenskapspolitik – att förbättra kvaliteten av våra relationer.....	50
iv. Existenspolitik – att gripa djupare in i människans utveckling	51
v. Emancipationspolitik – att befria människan på djupet.....	52
vi. Den röda tråden – att dra på större växlar	53
Kapitel 7. Initiativ Samutvecklings hederskodex	54
Kapitel 8. Hur kan Initiativ Samutveckling organiseras?	55
i. Årsmötet	55
ii. Rotationsprincip i ledningen med tre ordförande	55
iii. Regelbundna samtalsmöten – iScafé!.....	55
iv. Skapa tankesmedja och samhällslaboratorium	56
v. Kommunikationsplattformen och det interaktiva manifestet.....	56
vi. Almedalsveckan	57
vii. Vi utvecklar både form och innehåll	57
viii. Ideell förening och parti separat från varandra	58
ix. Att gå till val som processororienterat parti.....	58
x. Du behöver inte ”bli politiker” för att vara med.....	58
xi. Du behöver inte ”hålla med”	58
xii. IS tillhör dig som medborgare.....	59
xiii. Den sociala sidan: många olika ringar på vattnet.....	59
xiv. Den kritiska sidan: att bemöta den ”subtila totalitarismen”	59
Appendix.....	61
Sammanställning av resultaten från Initiativ Samutvecklings årsmöte, 15 – 16 juni 2013, i Stockholm....	62
Del 1: Inledning.....	62
Del 2: Värderingar	63
Del 3: Ledning.....	68
Del 4: Visioner	69

Förord till andra utgåvan

Denna andra utgåva bygger på de uppdateringar och insikter som ett års arbete med Initiativ Samutveckling har medfört. Vi själva har lärt oss mycket under det sista året, blivit mer varma i kläderna och fått en djupare praktisk förståelse för vad demokratisk samutveckling innebär. Framförallt har fler människors skapande förmågor och kritiska tänkande involverats både i IS och i skrivandet av denna bok. I framtiden hoppas vi att boken ska kunna anta en än mer interaktiv form och utvecklas kontinuerligt med din och andras hjälp.

Ett särskilt tack riktas till Marina Hammer som läst och språkgranskat texten i sin helhet. Ett lika stort tack går till alla samutvecklare, ingen nämnd och ingen glömd, som på otaliga sätt har drivit fram utvecklingen av Initiativ Samutveckling. Det är genom deltagande i iScaféer, på Internet och Facebook, i mailkonversationer, i skapandet av de olika versionerna av hemsidan, i förberedelserna inför årsmötet, deltagande på årsmötet, anordnandet av och deltagandet i Almedalen – och genom så många vänskapliga möten och goda initiativ – som ni alla tillsammans med oss har skapat innehållet i denna bok. Ni är inspirerande och vi är lyckligt lottade att känna er. Tack.

Den röda tråden i den nya utgåvan är förenkling och förtydliganden. Vi har också tillfogat en bilaga med resultaten från första årsmötet. Det mest avgörande i denna är de grundvärderingar som Initiativ Samutveckling nu officiellt står för. I övrigt följer boken en liknande struktur som tidigare.

Först och främst förklaras idén om Initiativ Samutveckling och de tankar och perspektiv som ligger bakom (del 1). För det andra förklaras några breda perspektiv om hur visioner för framtidens samhälle kan utvecklas (del 2). Slutligen förklaras vilka nya former av politik som kan behövas och hur dessa kan föras ut i praktiken (del 3).

Vi ser fram emot att fortsätta samutvecklingen tillsammans med er och många andra. Den nya utgåvan publiceras nu inför höstseminariet på Ekskäret, till ära av det möte som väntar oss där.

Daniel Görtz & Emil Ejner Friis

Lund, 16 oktober 2013

Förord till första utgåvan

I arbetet med Initiativ Samutveckling som nu pågått i över ett år har vi mött många människor som frågat: Vad vill ni? Vad försöker ni uppnå egentligen? Och hur i hela världen ska ni kunna lyckas – lyckas skapa ett politiskt parti och dessutom kunna påverka politiken på ett djupt plan? Och så har man lutat medlidsamt på huvudet, lyft på ögonbrynen och tillagt: Det är inte realistiskt. Det **kan** ni bara inte – ni är ju bara några vanliga killar. Ni borde växa upp och vara mer ödmjuka, kanske sikta på att skapa en liten tankesmedja eller förening, eller bara bidra till samhället genom era yrkeskarriärer som så många andra gör. Eller nåja, ungefär så har man sagt.

Samtidigt har vi mötts av stor entusiasm från människor med vitt skilda bakgrunder, unga som gamla, ofta personer av ovanlig talang och insikt. Vi har fått höra så mycket beröm från så duktiga människor att det kunde räcka för en livstid. Människor har engagerat sig frivilligt och lagt tid, engagemang och ibland pengar på att göra Initiativ Samutveckling till en kraft i Sverige. Det har känts riktigt kul att få vara med i dessa spännande tider.

Men återigen, *vad vilja samutvecklarna?* Att tänka politiskt idag handlar om mycket mer än röster, partier och lagstiftningens mekanismer. Vi har under det senaste året fått lära oss att vägarna till djup förändring av samhället är många, skiftande och så gott som alltid oväntade. För att verkligen kunna påverka den politiska utvecklingen måste man först lyfta blicken, sluta stirra sig blind på till exempel regeringsmakten eller riksdagens 4 % -spärr. Människor har genom historien alltid kunnat förändra samhället genom att utveckla själva tankarna, perspektiven och sätten att mötas.

Vi vill alltså skapa ett nytt slags politiskt parti. Det blir inte ett parti som vi känner dem idag. Det blir ett parti som bygger på *processen*, på deltagandet. Det blir ett medlemsparti rakt igenom, med få ”partisoldater” men många tänkare, innovatörer och bidragsgivare som har sina egna intresseområden. Av medlemmarna, för medlemmarna, för att på ett effektivt sätt kanalisera medlemmarnas samhällsengagemang. Och det blir ett parti som är kompis med alla andra partier, som ärar och respekterar de andras åsikter och idéer – och bidrar till att förnya dem.

Detta gör vi genom att enas om hur ett gott samtal och demokratiskt deltagande går till. Sedan använder vi det goda samtalet för att utveckla morgondagens samhälle. De politiska idéerna blir visioner om hur vi kan lösa de många svåra utmaningar vi står inför.

Den här texten förklarar tre saker. Först och främst förklaras idén om Initiativ Samutveckling och de tankar och perspektiv som ligger bakom (kapitel 1-5). För det andra förklaras några breda perspektiv om hur visioner för framtidens samhälle kan utvecklas (kapitel 6-7). Slutligen förklaras vilka nya former av politik som kan behövas (kapitel 8). Det är inte rakt igenom en enkel läsning. Man kan behöva stanna upp och tänka efter, kanske inte läsa hela boken på en kväll. Men vi tror och hoppas att läsningen är värd besväret. Vi försöker erbjuda en förståelse som är värdefull på många olika sätt, inte minst för att omskapa samhället.

Daniel Görtz & Emil Ejner Friis

Lund, 31 oktober 2012.

Framtidens politik följer nya regler – Du kan vara med om att skapa dem.

Varmt välkommen.

Tack till:

Den här texten hade inte varit möjlig att sammanställa utan andra människors tid och engagemang. Flera personer har medverkat väsentligt till både innehåll, form och språk – utan att be om någonting i gengäld. Andra har följt på avstånd, varit skarpsynta kritiker och ställt de obekväma frågorna. Ytterligare andra har helt enkelt visat stöd genom uppmuntran och beröm efter läsning, kanske spridit materialet vidare. Entusiasm kan verka som ett enkelt bidrag, men utan andras glöd hade visionerna aldrig kunnat ta form.

Personerna presenteras inte i någon särskild ordning och utan att knytas till textens innehåll. Det är alltså författarna ensam som är ansvariga för texten. Texten representerar inte nödvändigtvis de presenterade personerna. Vad de har gemensamt är att de alla lagt ner tid, gett feedback och att de (på mycket olika sätt) förtjänat författarnas tacksamhet.

Sharif Shawky (grundare av Initiativ Samutveckling, stadsplanerare och konstnär, Malmö), Per Hörberg (konsult och organisationsutvecklare, Stockholm), Thomas Drakengren (datakonsult och affärsutvecklare, Strängnäs), Robert Holmin (museiintendent och musiker, Gnesta), Caroline Görtz (student, sjukskriven, Lund), Rasmus Schröder (massageterapeut och fil. kand. i idéhistoria), Bengt Brülde (filosof/lyckoforskare, professor, Göteborg), Martin Larsson (student, Lund), Göran Dahl (sociolog/politiker, professor, Lund), Annelie Nilsson (personlig coach, Göteborg), Stefan Magnusson (industridesigner, Stockholm), Gabriel Ulvros (student, Lund), Fredrik Gynnhammar (student, Malmö), Elias Westerberg (mjukvaruutvecklare, Malmö), Andreas Winkler (datorkonsult och litteraturvetare, Lund), Elisabet Corell (hållbarhetsforskare inom internationella relationer och lektor, Stockholm), Mattias Ohlson (miljökonsult och social entreprenör, Stockholm), Michael Högberg (psykolog och konflikthanteringskonsult, Malmö), Markus Eriksson (systemvetare, Göteborg), Sara Rosenbaum (yoga- och pianolärare, Köpenhamn), Walter Osika (läkare och stressforskare, Stockholm), Jens Ahlström (finansanalytiker, Stockholm), Tom R Burns (sociolog/komplexitetsteoretiker, professor, Uppsala), Lars Erik Olofsson (mellanösternforskare, Lund), Love Alwert (personlig assistent, Stockholm), Marina Hammer (verksamhetskonsult, Stockholm), Jörg Chemnitz (programmerare, Kiel), John Bunzl (affärsman, grundare av Simpol, London).

Inledning: Mycket kort om Initiativ Samutveckling – ett nytt slags politiskt parti

• Vad är Initiativ Samutveckling?

Initiativ Samutveckling är en interaktiv plattform för demokratiutveckling, ett forum där människor med traditionellt sett olika partipolitiska åskådningar kan vara med och odla en bättre samtalskultur inom politiken. Denna plattform bidrar till att utveckla det politiska tänkandet och att förändra de politiska spelreglerna.

Initiativ Samutveckling är en plats där man kan lära sig metoder och verktyg för att förbättra den politiska kommunikationen mellan människor. Det är en experimentell politisk verkstad där nya sätt att samtala om politik och att utöva aktivt medborgarskap utvecklas. Här kan människor vara med om att skapa nya sätt att delta politiskt och bidra till en ny riktning i samhällsutvecklingen. Det är också ett forum där människor kan bygga egna nätverk av samhällsintresserade personer. Genom att delta lär vi oss att bli bättre lyssnare och att utmana och bredda våra egna perspektiv.

• Vad är syftet?

Initiativ Samutvecklings främsta syfte är att samlas kring inspirerande visioner för framtiden för att besvara frågan: Vilket samhälle önskar vi oss egentligen? Och hur når vi dit?

I Initiativ Samutveckling arbetar vi fram en ny politisk kultur, sätt att mötas och kommunicera som kan leda till nya slags lösningar. Allas intellektuella resurser behövs för att bidra till svaret på frågan om framtidens samhälle. Vi försöker hitta de bästa formerna för ett utökat och väl fungerande demokratiskt deltagande där allas tankar och idéer kan komma till användning.

Syftet är även att utveckla idéer och metoder som kan anammas i den allmänna kulturen och av de etablerade partierna. Därför är det viktigt att Initiativ Samutveckling syns och deltar i det offentliga samtalet.

• Varför ett politiskt parti?

Ett politiskt parti är någonting man tar ställning till i högre grad än tankesmedjor eller andra organisationer. Vill jag lägga min röst på detta? Det finns en särskild kraft i politiska partier för att de får oss att tänka till och ställa oss för eller emot. Om man deltar i Initiativ Samutveckling deltar man i en politisk process snarare än att arbeta för ett visst politiskt program. Ändå strävar Initiativ Samutveckling efter att etablera ett parti, eftersom Initiativ Samutveckling grundats på en vilja till handling. Ett politiskt initiativ är någonting som människor kan samlas omkring för att driva viktiga frågor. Det väcker engagemang och signalerar drivkraft.

Att vinna mandat i kommun, landsting och riksdag är därför ett långsiktigt mål. Att vinna röster får dock aldrig bli det främsta målet med Initiativ Samutveckling. Det kortsiktiga målet är att förbättra det demokratiska samtalet i Sverige, att utveckla en politisk kultur.

Den ideella föreningen IS kommer dock att förbli utanför partipolitiken. Syftet är istället att avyttra valbara, kompetenta politiker som kan delta direkt i politiken.

Del 1: Idéer om Initiativ Samutveckling

Kapitel 1.

Finns det högre utvecklingsnivåer av samhället?

i. Är vårt samhälle färdigutvecklat?

Önskar vi att framtidens samhälle i stora drag ska likna dagens? Eller finns det möjligheter att utveckla samhället så att det fungerar på ett annorlunda sätt? Är visioner om framtiden någonting som förnuftiga medborgare bör ägna sin tid och uppmärksamhet åt?

Vi lever idag på många sätt i våra förfäders utopi. Vi har möjligheter och privilegier som för människor under tidigare århundraden skulle ha varit svåra att föreställa sig. Att ha rätt till sin egen kropp och sina egna tankar, att ha inomhusvärme året runt, att få modern sjukvård, att få utbildning gratis och välja yrke eller kanske starta egen firma, att fritt få bilda åsikter och utforska livsfilosofi och andlighet. Vi lever idag i ett samhälle där väldigt många knappast oroar sig för sitt materiella välstånd och kan ställa fram ost och skinka på bordet varenda dag – och ändå kunna ge barnen fina julklappar. Till och med äga egen bil och åka på semester utomlands. Det finns förstås fortfarande människor som har det svårt, ensamstående arbetslösa föräldrar som kämpar för att få ekonomin att gå runt, papperslösa invandrare utan tillgång till majoritetens privilegier, sjuka som inte får den hjälp de behöver, men i stort får vi erkänna att vi nått långt. En bonde på 1700-talet hade inte kunnat tro sina öron. Inte heller en fabriksarbetare i början av 1900-talet kunde ha anat vilka framsteg som man skulle uppnå: kortade arbetstider, högre löner, pension, semester, välfärd.

Det handlar inte bara om teknologiska och materiella framsteg utan även om politiska och sociala. Fram till nyligen ansågs homosexualitet vara en sjukdom, eller till och med en oförlåtlig synd. Ytterligare lite tidigare saknade kvinnor rösträtt. Samhället har utvecklats. Vi har skapat många nya orättvisor och problem, men vi har också gjort otroliga framsteg på många av livets områden. Även om det finns luckor i det befintliga systemet, är det alltså inte en överdrift att säga att vi lever i våra förfäders utopi. Men det finns dock ingenting som säger att den sociala och politiska utvecklingen måste stanna just här.

Idag är många överens om hur ett gott, välfungerande samhälle bör se ut i grunden: en representativ demokrati med parlament och flera partier, rättsstat, marknadsekonomi och ett välfärdssystem med en grundläggande trygghet. Detta är vad vi kallar för en modern demokrati. Men är den moderna demokratin färdigutvecklad nu? Bör vi bara se till att upprätthålla den befintliga välfärden och fixa de luckor som uppstått? Eller är radikalt annorlunda visioner om framtiden helt enkelt orealistiska eller rentav farliga? Eller om vi vänder på frågan: Är det realistiskt att vårt nuvarande samhälle kan lyckas möta alla utmaningar som vi står inför?

Trots att gamla tiders utopier har förverkligats och till och med överträffats verkar vi som samhälle ha svårt att tala om dagens utmaningar och framtidens möjligheter. Vi kan inte spå i framtiden. Men vi kan tala om hur vi gemensamt vill forma den. De politiska samtalen idag handlar om ungdomsarbetslöshet, om föräldraledighet, bensinskatten och om insatsstyrkan i Afghanistan. Det är viktiga frågor. Men finns det möjlighet att hitta vägar framåt för samhället som helhet, till de små eller stora utopier vi önskar oss i framtiden? I så fall måste vi bli bättre på att skapa en bild av vilket slags samhälle vi egentligen vill ha. Det handlar inte om att ha orealistiska förväntningar. Det handlar om att ta livets möjligheter på allvar. Vad kan vi uppnå tillsammans?

I vårt tänkande och vårt politiska system verkar vi ha nått en utvecklingsmässig plåtå. Men vad finns bortom denna plåtå – vad i framtidens samhälle kan vara annorlunda och bättre än dagens? Här behöver vi gemensamt ställa oss två stora frågor:

- **Hur ser nästa nivå av välfärd ut?**
- **Hur ser nästa nivå av marknadsekonomi ut?**

Det går inte att veta på förhand hur framtidens samhälle kommer att se ut. Vi kan inte förlita oss på att profeter eller geniala samhällsteoretiker ska upptäcka vår framtid åt oss, rita de stora linjerna och låta oss följa dem enligt en långsiktig plan som våra politiker och förvaltningstjänstemän sedan genomdriver. Idag har vi ett samhälle som präglas av omfattande utanförskap, psykiskt lidande, stress och miljöförstöring. Det hade varit skönt om en ledare kunde komma med stora lösningar, eller hur? Ska vi invänta nästa profet, nästa FN-resolution? Vad ska vi göra?

Vi behöver hitta smartare sätt att tillsammans utveckla en framtid, men också en samtid. En sak vi kan göra är att skapa ett positivt laddat begrepp, en idé, som beskriver det samhälle vi önskar oss, och sedan tillsammans fylla idén med praktisk innebörd. En sådan idé är *det lyssnande samhället*, som handlar om framtidens välfärd. En annan är *lyckans ekonomi*. Dessa idéer kommer att presenteras i kapitel 6 och 7.

I denna skrift presenteras dessa grundläggande idéer om att lyfta det moderna samhället till nästa nivå. Men vi kan förstås inte erbjuda några färdiga recept. Ditt medskapande och deltagande behövs för att både utmana och utveckla dessa idéer.

ii. Nästa nivå av visioner skapar vi tillsammans

Alltmer pekar på att det har blivit hög tid för oss människor att enas kring nya visioner för framtiden. Visioner behövs för att vi ställs inför tre grundläggande utmaningar, både i Sverige och globalt:

- **Att göra den fattiga människan rikare.**
- **Att göra den rika människan lyckligare.**
- **Att lösa de två första utmaningarna på ett socialt och ekologiskt hållbart sätt.**

För att möta dessa utmaningar räcker det inte längre med att välja representanter som kan lösa våra problem åt oss eller att vänta på att smarta entreprenörer och forskare kläcker idéerna. Tillsammans kan vi däremot skapa ett samhälle som fungerar utifrån en högre nivå, som lyckas gripa om de svåra utmaningar som vi idag inte lyckas få fatt i. Vi kan vidareutveckla den moderna demokratin.

Den moderna demokratin utgör en god grund för att bygga en ny nivå av samhället. Endast i demokratier kan vi människor fritt uttrycka våra åsikter, själva bilda oss uppfattningar, rösta enligt våra övertygelser och själva finna sätt att försörja oss och bidra till samhället. Det är ett litet under att vi uppnått allt detta att vi lyckas få saker att fungera i ett demokratiskt samhälle. Men vad kan vi göra för att komma vidare? Vad kan vi göra härnäst? Initiativ Samutveckling utgör ett försök att besvara dessa frågor.

iii. Nivåer av samhällsutveckling – de breda penseldragen

Varifrån kommer Initiativ Samutvecklings idéer? De utgör ett axplock av idéer och perspektiv som finns i vår tid, en särskild väg eller tidsanda. Denna tidsanda har ett särskilt mönster.

När det traditionella samhället utmanades av det moderna bröt många besläktade idéer fram ungefär samtidigt. Man betonade grovt uttryckt demokrati, vetenskap, juridisk jämlikhet, tro på förnuftet, tro på utvecklingen och individens rättigheter. Allt detta utmanade och bröt så småningom med det traditionella samhällets ordning med kungar, adel, kyrka och teologins framträdande roll i människors sätt att söka svar.

De moderna idéerna är viktiga än idag men har sedan några decennier kommit att utmanats alltmer av vad som kan kallas för ”postmoderna” idéer. Dessa ifrågasätter om moderniteten verkligen var en positiv utveckling, genom att sätta kritiska frågetecken vid det som man i det moderna samhället tagit för givet. Vetenskapens objektivitet ifrågasätts alltmer, huruvida vissa kulturer verkligen kan anses ”bättre” än andra, man avslöjar sexism och rasism gömda i samhället, lyfter fram minoriteters och djurs rättigheter, visar hur industrisamhället hotar miljön, betonar den underförstådda diskrimineringen mot homosexuella med flera. Individerna och hennes förnuft står inte längre i centrum. Det gör istället relationerna och sammanhangen.

Vår tids nya idéer håller ännu på att ta form, men några enkla konturer kan beskrivas redan idag. Det handlar om att använda det bästa från både det traditionella, moderna och postmoderna, och att ändå försöka skapa någonting nytt som kan möta vår tids utmaningar.

Traditionella idéer	Moderna idéer	Postmoderna idéer	Vår tids idéer?
<ul style="list-style-type: none"> * Tron på Gud * Att livet går i cykler * Kungamakten * Släktbanden * Traditionerna * Ordning där alla har en given plats * Människan har en särskild plats i skapelsen 	<ul style="list-style-type: none"> * Tron på vetenskapen * Utvecklingen och framsteget * Demokratien * Individerna * En ordning där alla förtjänar sin plats * Människan kan omskapa naturen genom sitt förnuft 	<ul style="list-style-type: none"> * Kritiskt ifrågasättande av all kunskap * Kulturer har förtryckts och förstörts av det moderna samhället * Visar demokratins orättvisor * Relationerna skapar individerna * En mångkulturell ordning där de svaga blir inkluderade * Människan har förstört naturen 	<ul style="list-style-type: none"> * Hur kan man ta det bästa från de andra tre? * Kan vi skapa bättre processer för människors personliga utveckling? * Kan vi omskapa de processer genom vilka vi styr samhället i stort och smått? * Kan livets inre dimensioner få större betydelse i samhällslivet? * Hur kan både traditionella, moderna och postmoderna människor leva gott tillsammans? * Hur kan politiken anpassas till en mer komplex verklighet? * Vad är människans särskilda roll i naturens ekologiska system?

Tabellen visar på en palett av mänskliga perspektiv på verkligheten. Under rubriken "Vår tids idéer?" ställs några frågor som summerar några av de utmaningar vi ställs inför idag. I följande kapitel beskrivs dessa frågeställningar mer detaljerat. Poängen här är endast att peka på att dessa frågor inte uppkommer i ett vakuum, och inte godtyckligt. De är del av ett större mönster som håller på att bildas i människors medvetanden idag. Frågorna hänger ihop. När man ställer sig dessa frågor börjar man ana att nya, högre nivåer är möjliga och att de är tillgängliga redan inom en överskådlig framtid.

Kapitel 2.

Att odla den kollektiva intelligensen

Medlemmarna i Initiativ Samutveckling har olika utgångslägen sett till den traditionella politiska skalan. Vad vi har gemensamt är uppfattningen om att vi måste enas kring nya sätt att aktivt delta politiskt och skapa ett bättre sätt att samtala om svåra och djupa politiska frågor. Vi ser att de gamla ideologierna och stora berättelserna alla bär på olika sanningar, även om vi har olika uppfattningar om exakt vilka sanningar som är av störst betydelse. Därför är det enda sättet att uppnå gemensamma visioner och dynamiska lösningar att lyssna till varandra och föra en konstruktiv dialog.

Det breda forskningsfält som kallas för ”kollektiv intelligens” har vuxit dramatiskt de senaste åren. Forskningen pekar på allt fler sätt som grupper och organisationer har olika intelligenser som går utöver de enskilda personernas förmågor. Man kan alltså ha intelligenta personer i ointelligenta grupper. En avgörande fråga som uppkommer är huruvida våra politiska system, partier och diskussioner kan bli mer intelligenta. Hur intelligent är vårt samhälle som helhet? I detta kapitel diskuterar vi några grundläggande synsätt på hur den kollektiva intelligensen kan höjas på demokratisk väg, hur vi skapar en intelligentare politik.

i. Den kollektiva intelligensens fyra sinsemellan förstärkande fält

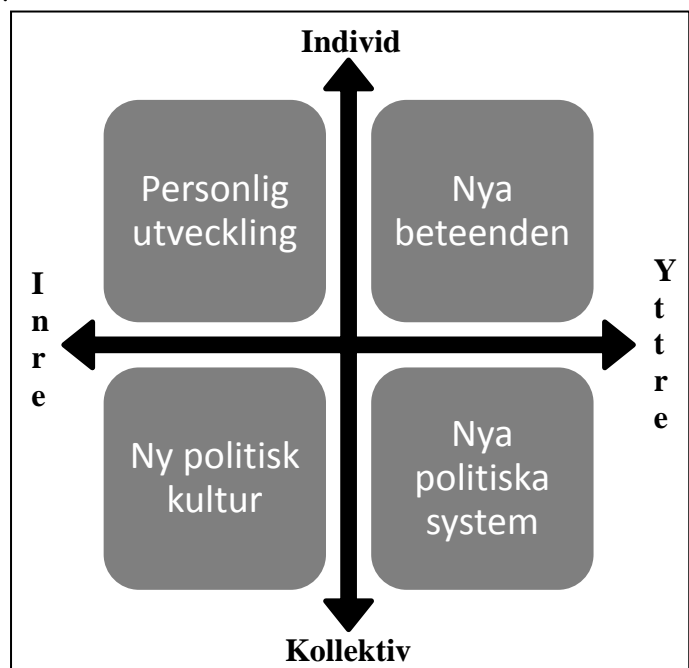
Initiativ Samutveckling är en experimentell politisk verkstad där olika sätt att mötas och samtala kring politik tas fram. Istället för att driva särskilda förslag letar vi efter gemensamma nämnare, efter sätt att överbrygga meningsskiljaktigheter. Vi odlar en politisk kultur som kan hålla det bästa möjliga politiska samtalet levande.

Initiativ Samutveckling är en interaktiv plattform för politiskt deltagande och utveckling av demokratin. Vårt syfte är att utveckla en ny politisk kultur som kan bidra till att omskapa det demokratiska systemet. Det handlar först om att utveckla själva Initiativ Samutveckling och så småningom om att förändra hur demokratin fungerar i samhället som helhet. För att detta ska lyckas måste en handlingsplan arbetas fram med stöd av gemensamma erfarenheter och insikter.

För att åskådliggöra denna utveckling kan man använda en enkel modell. Modellen har två riktningar (lodrät och vågrät) och fyra fält:

1. Personlig utveckling (övre vänstra),
2. Nya beteenden (övre högra),
3. Ny politisk kultur (nedre vänstra) och
4. Nya politiska system (nedre högra).

De två övre fälten handlar om den enskilda individen. De två nedre fälten handlar om det gemensamma sammanhanget. De två fälten till höger handlar om den ”yttre verkligheten”, det man kan se och ta på. De två vänstra fälten

handlar om den ”inre verkligheten”, det som vi upplever och känner. Resultatet blir fyra fält som beskriver olika sidor av den politiska utvecklingen och dess kollektiva intelligens: personlig utveckling, nya beteenden, ny politisk kultur, samt nya politiska system.

Utveckling inom ett av fälten tillåter ny utveckling inom de andra fälten. De fyra fälten utvecklas tillsammans genom det som här kallas för inre och yttre samutveckling.

Genom att utveckla ny politisk kultur skapar vi nya sätt att mötas kring politik. Det handlar om ett nytt politiskt språk, om att utveckla förhållanden mellan människor, om hur deltagandet i politiken känns. Vi utvecklar vi:et.

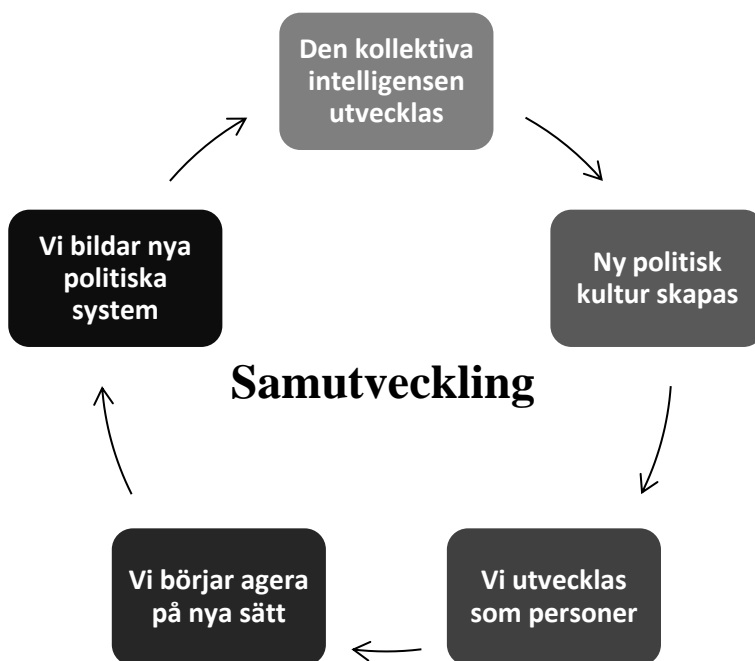
Den politiska kulturens utveckling kan bidra till deltagarnas egen personliga utveckling. Genom att bredda våra perspektiv, få nya nätverk och bli bättre lyssnare och samtalspartners, kan vi bli mer nyanserade politiska tänkare och uppleva samhället på nya sätt.

De nya sammanhangen och upplevelserna leder till nya beteenden, att vi börjar handla på nya sätt, uppföra oss annorlunda. Vi börjar omskapa vår yttre verklighet så att den överensstämmer med våra tankar, känslor och upplevelser. Detta leder till förändringar i samhället.

När tillräckligt många människor samarbetar på nya sätt kan nya politiska system bildas. Vi uppfinner nya regler, principer och organisationsformer som underlättar och förstärker den nya kulturen, den nya personlighetsutvecklingen och våra nya beteenden.

De fyra sorternas utveckling måste följa jämna steg. Om vi lever i eller försöker utveckla en politisk kultur vi själva inte kan förstå och hantera, som vi inte känner oss delaktiga i och vi inte äger fullt ut, kommer kulturen att fungera dåligt. Om vi bara utvecklar oss själva som individer men inte lyckas skapa en gemensam politisk kultur, kommer vi inte heller lyckas samarbeta även om vi var för sig är imponerande personer. Om vi handlar och agerar på nya sätt utan att ha de nödvändiga insikterna grundade i vår personlighet, lyckas vi inte hantera de utmaningar vi ställs inför och faller snart tillbaka till gamla vanor och beteendemönster. Likaså, om vi inte förmår omsätta vårt nya handlande i större övergripande system, om vi inte skapar nya institutioner, lyckas vi heller inte bibehålla och förstärka några av våra framsteg.

När utvecklingen sker ojämnt skapas hos människan utrymme för obalanser, missförstånd, konflikter och snäva intressen. Vi måste därför pröva oss fram ett steg i taget. Det är en process. Denna process gäller både Initiativ Samutveckling och samhället som helhet.

Det enda sättet att lyckas med en sådan utveckling är att använda den kollektiva intelligensen i mötets spontana, kreativa kraft. Det är helt enkelt omöjligt för en enskild person eller avgränsad grupp att göra alla de nödvändiga erfarenheterna, att möta alla utmaningar som kan uppstå på vägen. En politisk kultur som aktivt och medvetet odlar och tar tillvara på den kollektiva intelligensen kan däremot hitta många lösningar. En sådan kultur odlar goda samtal av samförstånd och samklang, även där det finns motstridiga intressen. Den kollektiva intelligensen är helt enkelt resultatet av vår gemensamma utveckling, inre och yttre. Det är genom den kollektiva intelligensen som vi skapar något utöver summan av vad våra individuella kunskaper och insikter tillåter.

ii. Hur engageras människor i samutvecklingen?

Genom att skapa ett nytt slags politiskt parti tar vi ett steg mot att förändra vad politiken är och vad det innebär att engagera sig politiskt. Många av oss vill använda vår erfarenhet, vårt engagemang och vår intelligens för att bidra till att samhället förbättras.

Alltfler har åsikter och perspektiv som inte riktigt representeras av våra politiska partier. Partierna bildades i ett samhälle med tydligare samhällsklasser och bredare intressen som kunde samlas kring partibildningar. Idag är det svårare för oss att identifiera oss med endast en särskild grupp och ett slags intresse. Partierna får det allt svårare att lyckas uppfånga våra politiska åsikter och perspektiv så att de kan representera oss på ett tillfredsställande sätt. Här vill vi peka på tre stora utmaningar som står i vägen för det demokratiska engagemanget:

- **Att vi känner att politiskt deltagande är tråkigt.**
- **Att vi känner att politiskt deltagande är svårt och kräver stora uppoffringar.**
- **Att vi känner att vår röst i alla fall inte kan göra någon skillnad.**

Dessa upplevelser handlar till stor del om den politiska kultur vi lever i. Kulturen kan utvecklas genom att vi prövar nya sätt att mötas kring svåra och djupa politiska frågor. Initiativ Samutveckling är fortfarande nytt och kommer att omskapas många gånger. Utmaningen är att göra Initiativ Samutveckling till en plats för utvecklande och spännande möten som är givande för alla deltagare och som leder till konkreta lösningar.

För att lyckas med detta måste vi lyckas upprätthålla goda samtal även när vi inte håller med varandra, har olika positioner eller fastnar den traditionella uppdelningen av politiken i höger och vänster.

iii. Att röra sig bortom höger och vänster, ”politiska allergier”

Är du på mitten, till höger eller till vänster på den traditionella politiska skalan? Eller kanske grön? Feminist eller mer traditionell, kanske ”jämställdist”? Det är inte oviktiga frågor, inte heller inom Initiativ Samutvecklings arbete.

Alla människor, oavsett politisk orientering, är välkomna att delta i Initiativ Samutveckling. Här är grundtanken att alla perspektiv har åtminstone någon del av sanningen och därför är värda att lära av. En annan bärande tanke är att alla perspektiv kan förfinas och utvecklas, att de blir djupare och mer nyanserade genom att möta sina motsatser. Våra meningsskiljaktigheter utgör alltså en stor källa till rikedom. Det vore inte särskilt konstruktivt att anse att människor med andra värderingar än ”mina egna” är mindre begåvade, att världens problem vore lösta om andra bara kunde tänka som just ”jag själv” råkar göra.

För att komma någon vart med samutvecklingen måste vi ta varandra på allvar, behandla varandra som vuxna, tänkande människor – och vara beredda på att vi själva ibland har missuppfattat någonting avgörande. Vi måste ställa oss själva frågan: Med alla människor som finns på jorden, varför skulle just jag ha de klokaste perspektiven? Och om någon tycker någonting som känns mycket obehagligt eller främmande för oss, kan vi fråga oss: Var finns det goda i den här personens sätt att se på världen? Vad är det för något gott, vackert eller inspirerande som denna person ser och upplever? Vi behöver anstränga oss att se både idén och personen. Det ena är att förstå idén i sig själv, det andra att verkligen kunna se med den andre personens ögon.

Om vi vill ha ett gott samtal kan vi behöva vara medvetna om våra egna preferenser. Bara för att vi känner någonting när vi till exempel hör ett ord, som ”solidaritet” eller ”marknadsekonomi”, betyder det inte att känslan nödvändigtvis är relevant för att uppnå bästa möjliga förståelse. Vi måste alltså, åtminstone i korta stunder, kunna åsidosätta våra politiska identiteter och de känslomässiga investeringar som ligger i dessa. En bra början är att bli medvetna om våra egna politiska allergier, negativt laddade känslomässiga reflexer som aktiveras så fort vissa ord och begrepp dyker upp. Vi tar några vanliga exempel. Jämför dina upplevelser genom att läsa listorna nedan och märk efter hur du reagerar på orden:

Vänsterorienterade allergier:	Högerorienterade allergier:
<ul style="list-style-type: none"> • Företagande • Hierarki • Vinstintresse • Kapitalism • Marknadsekonomi • Finans • Privat • Patriotism 	<ul style="list-style-type: none"> • Gräsrotsrörelse • Revolutionär • Radikal • Feminist • Offentlig • Kommunal • Solidaritet • Aktivism

Poängen är helt enkelt att människor berörs, upprörs, inspireras eller tråkas ut av olika ord och uttryck. Som vänsterorienterade klappar våra hjärtan när det finns möjlighet att stå upp för de svaga och jämna ut orättvisor. Som högerorienterade liberaler kan vi gilla människans uppfinningsrikedom och den förnuftiga ordning hon skapar. Som högerkonservativa kan vi gilla det härliga Sverige, eller kanske familjens trygghet. Gröna kan brinna för idén om en cyklande innerstad med solpaneler och prunkande växtlighet. Ingen av dessa preferenser är i sig mer godhjärtad eller klok än de andra. Allt handlar om hur väl perspektivet förfinats och hur det får utlopp.

Det goda samtalet inom Initiativ Samutveckling förutsätter att vi gör en gemensam ansträngning för att gå bortom våra egna preferenser, så att våra olikheter verkligen kan få lov att vara en styrka istället för ett hinder för dialogen och samutvecklingen. Vi måste lyssna bortom orden.

iv. Sanningens mångfald

Det finns en avgörande anledning till att vi behöver kunna uppmärksamma våra egna preferenser och ”allergier” – nämligen att världen aldrig är så enkel att en person har hela sanningen. Det finns många olika

sanningar, vissa djupare och mer allmänna än andra, men alla innehållande någon del av verkligheten. Detta kallas för erkännandet av sanningens mångfald.

Sanningens mångfald betyder inte att alla människor alltid har rätt i allt de säger. Snarare bör det tolkas på motsatt vis, att alla, även ”jag själv” alltid missar någon del av sanningen och har något att lära av andra – även om de råkar tycka och tänka saker som för mig känns dumma eller rentav omoraliska. Det gäller att skilja på hur nyanserat någons politiska tänkande är och vilken politisk inriktning denne har. Om jag till exempel är vänsterorienterad men har ett mycket nyanserat politiskt tänkande, kan jag inte sällan märka att jag har mer fruktbara samtal med nyanserade högerorienterade tänkare, än jag har med en vänsterorienterad som tänker mycket enkelspårigt och svart-vitt.

Det är alltså inte så enkelt att en politisk sida är god och en annan är ond. För att upprätthålla det goda samtalet måste vi utgå ifrån att även våra meningsmotståndare vill gott för samhället. Vi gör oss själva och samhället en otjänst genom att utgå ifrån att den vi talar med är girig (höger), avundsjuk (vänster), flummig (grön), rasist (patriotisk) och så vidare. Vi tjänar det goda samtalet och samhällets utveckling genom att förutsätta att den vi talar med upplever någon viktig del av sanningen, någonting som vi kan lära av. Och vi har rätt att kräva samma respekt från den vi talar med. Erkännandet av sanningens mångfald leder oss bort från att anklaga andra människor, bort från tankar om skuld eller rentav ondska.

Det finns mycket starka exempel i världshistorien där människor tyckt sig se massor av ondska omkring sig och kämpat emot den – bara för att upptäcka att de själva blivit allt som de trodde sig bekämpa. Samtidigt finns lysande exempel på människor som trots mycket hårda utmaningar och grym behandling vägrade att se ondska och skuld i världen. Hit räknas förstås historiens största hjältar.

Politiken idag utgår ofta ifrån att det finns en god och en ond sida. För att gå bortom detta krävs en relativt avancerad nivå av politiskt tänkande. Man måste ju undvika att människors olikheter och åsikter slätas över, och man måste tillåta djup förståelse trots att motsatta intressen står emot varandra. Alla kan ju inte vara överens hela tiden, och förr eller senare måste man komma till något beslut. Hur är detta möjligt?

Nu närmar vi oss Initiativ Samutvecklings politiska filosofi, som behandlas i följande kapitel. Ta med dig synsättet om sanningens mångfald som en röd tråd i nästa kapitel.

Kapitel 3.

Mot en djupare politik – Initiativ Samutvecklings filosofiska grundvalar

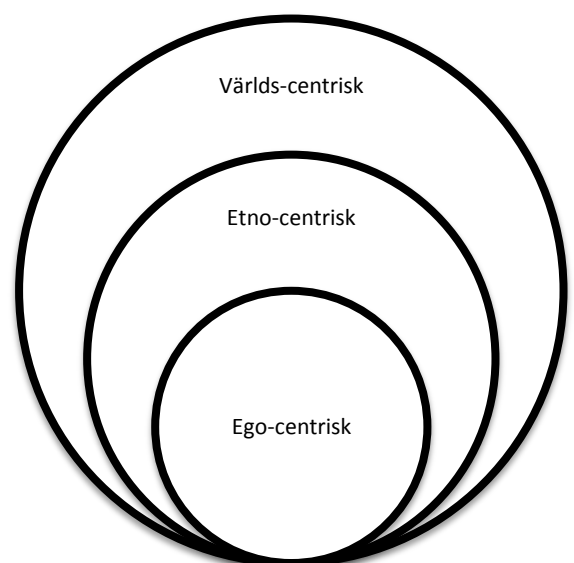
i. Solidaritet med alla kännande varelser

Vad är samhällelig utveckling? Ett sätt att förstå utvecklingen är just att solidariteten expanderar till att omfatta allt fler på ett alltmer nyanserat och välanpassat sätt. Tänk vilka stora framsteg som faktiskt gjorts. Djuren tar endast hänsyn till sig själva och i vissa fall sina närmaste. Människan har gått från att endast ta hänsyn till sig själv och sina närmaste, till att ta del av alltmer omfattande gemenskaper. Det bildades grupper, stammar och så småningom nationer, där människor tar hänsyn även till personer vi inte känner och kanske aldrig ens kommer att träffa. Historien består långt ifrån bara av framsteg. Men om framsteget har ett namn, så måste det vara solidaritetens utvidgning och kvalitetsmässiga fördjupning.

Initiativ Samutveckling är grundat på en utökad solidaritet, som kan kallas för en ”världs-centrisk solidaritet”. Den världscentriska solidariteten tar hänsyn till alla människor i alla länder, oavsett kön, ålder, etnicitet, samhällsstatus, sexuell läggning, trosuppfattning eller politisk övertygelse. Alla människors välmående, även de som är allra svårast att tycka om, spelar roll. Förutom människan finns hela djurriket, otaliga miljarder av levande varelser som är kapabla till olika grader av lidande och välmående. En genuint världscentrisk solidaritet måste ta djup och uppriktig hänsyn även till dessa. Och så finns hela biosfären, själva hinnan av liv på jordens yta som vi alla är del av. Dess etiska värde ligger i att den består över tid och därför utgör grunden för alla framtida generationers välmående, både människor och djur. Den världscentriska solidariteten utsträcker sig till att omfatta hela biosfären och framtidens generationer. Kort sagt – solidaritet med alla kännande varelser.

Vårt land har kommit en bra bit på vägen mot solidaritet med alla levande varelser. Vår demokrati bygger på ett tidigt stadium av den världscentriska solidariteten. Det är mycket positivt, men räcker inte hela vägen fram. I Sveriges grundlag står det att makten ska utövas med hänsyn till alla människors lika värde. I praktiken kan det vara svårt att handla solidariskt med alla människor. Det är lättare sagt än gjort.

- Vi kan försvara våra egna och våra närmastes intressen, enligt en så kallad ”ego-centrisk solidaritet”. Detta är startpunkten för solidariteten, dess enklaste nivå, eftersom vi inte behöver sammanväga många olika intressen och perspektiv.
- Genom politiken kan vi även tillgodose ett visst lands eller en viss grupps intressen, enligt en så kallad ”etno-centrisk solidaritet”. Det är ett stort steg på vägen, men räcker ofta inte för att vi ska kunna klara till exempel komplicerade klimatförhandlingar.

Genom att skapa samtalsforum tvärs över politiska grupperingar underlättar vi att politiken kan utövas utifrån allas gemensamma intressen. Endast då ger politiken verkligen uttryck för en världscentrisk solidaritet. Detta kräver i sin tur att vi hjälps åt att utveckla både relationen till oss själva, till samhället, och till världen.

Det låter väl ganska enkelt? Dessvärre har det visat sig att efterlevandet av en världscentrisk solidaritet är något av det svåraste som finns. Det kräver vissa demokratiska förmågor. Vår omtankes räckvidd och våra idéer om solidaritet med alla kännande varelser är nämligen i sig självt otillräckligt. För att nå längre ut behöver vi gå mer till botten av oss själva. Vi måste kunna omskapa samhällets grundvalar – och vi måste kunna prata tillsammans om detta på ett sansat och uppriktigt sätt. Vi måste ha en politisk verklighet som kan hantera tillvarons och människans stora djup. Annars riskerar vi att fastna på alltför ytliga frågor och motsättningar.

ii. Djup i politiken

Politik handlar om att tillsammans utöva skapande kontroll över oss själva och vår omgivning. Människors världsbild eller förståelse av verkligheten är därför avgörande för vilken typ av politik som förs och vilka resultat som uppnås i praktiken. Graden av djup i dessa uppfattningar avgör på vilken nivå och med vilken verkningsgrad politik kan föras. Sättet som människor tänker och deras grundläggande förhållande till sig själva, varandra och samhället sätter gränserna för vad som är möjligt att åstadkomma med politiska medel.

Många av de samhälleliga frågor och utmaningar som vi ställs inför – arbetslöshet, integration, utbildning och säkerhet – kan betraktas som ytliga företeelser som har sina rötter i den helhet som samhället utgör. Det är genom att förändra och fördjupa förhållandet till denna helhet som effektiva helhetsgrepp kan finnas och tas i bruk. Arbetslöshet, integration, utbildning och säkerhet hänger ihop. De är inte separata företeelser utan kan till stor del förklaras av varandra. Det är därför rimligt att anse att de grundläggande antaganden som vi gör om oss själva, varandra och samhället påverkar hur vi tillsammans bemöter de många utmaningarna.

Ett större djup i politiken innebär att vi löpande utmanar våra egna grundläggande uppfattningar för att på så vis leta oss fram till samhällsproblemets rötter. Genom att bemöta så grundläggande orsaker som möjligt, uppnås större resultat, mer djupgående resultat.

För att uppnå större djup i politiken behövs ett kontemplativt förhållningssätt, där politiska frågor bakomliggande förhållanden och principer kan begrundas med öppet sinne och under stor koncentration. Politiken behöver ge rum åt mer vishet, mer hjärta, mer begrundande. Politiken behöver ett politiskt språk som tillåter meningsfullt samtal på betydligt högre nivå av djup än vad som finns idag.

iii. Nivåer av komplexitet i politiken

Utvecklingen av våra samhällen leder till en alltmer komplex verklighet där de olika delarna av vår tillvaro påverkar varandra på sätt som blir allt svårare att förutse. För att kunna hantera denna komplexitet krävs flexiblare samhällen där fler människor tänker, förhåller sig och agerar utifrån en högre nivå av komplexitet.

Linjära tankesätt och lösningar som bygger på centralplanering eller på likriktning av människors tankar och agerande fungerar därför allt sämre och kan därför orsaka stor skada. Idag präglas en mycket stor del av samhällslivet av linjära tankesätt som inte lyckas svara mot den typ av frågor och problem som möter oss.

Linjära tankesätt som idag förekommer är exempelvis:

- Att arbetsmarknaden handlar om att ”ge människor jobb”.
- Att utbildning handlar om att ge människor de kompetenser som krävs för att de ska kunna delta på arbetsmarknaden.
- Att människors ”kompetens” ökar genom längre utbildning.
- Att framtidens samhälle är ”mer av samma” som vi har idag.
- Att den avgörande frågan för miljön är ett ”minskande av utsläpp”.
- Att psykisk ohälsa i samhället primärt motverkas genom mer resurser till psykiatri.
- Att folkhälsan primärt förbättras genom fler resurser till vården.
- Att kriminalitet bekämpas primärt genom fler resurser till brottsbekämpningen.
- Att sociala problem lindras primärt genom fler resurser till socialförvaltningen.
- Att orättvisor förebyggs primärt genom omfördelning av ekonomiska resurser.
- Att samhället blir jämställt genom kurser i jämställdhet.
- Att jämställdhet handlar om 50/50-fördelning mellan kvinnor och män i livets alla sfärer.
- Att ”kulturen” berikas primärt genom finansiellt stöd till konst, musik och teater.
- Att ekonomisk tillväxt i sig självt förbättrar människors levnadsvillkor genom gradvisa framsteg.
- Att regeringen löser samhällets avgörande problem.
- Att ”utveckling” sker genom fri konkurrens på marknaden.
- Att människor först och främst är individer med specifika intressen.
- Att samhället utgör summan av alla individer.
- Att teknologisk utveckling löser människans problem.
- Att Sveriges största utmaning är att ”klara den internationella konkurrensen”.

Även om dessa linjära tankar har viss betydelse och alla har sin plats i politiken, kan ingen av dem verkligen möta de grundläggande samhälleliga frågor som vi ställs inför. I förlängningen är samtliga dessa tankar skadliga och måste fasas ut till förmån för en helhetssyn som kan hantera alla dessa frågor samtidigt. Det avgörande problemet med linjära tankesätt och arbetsprocesser är att verkligheten i själva verket utvecklas icke-linjärt, där nya nivåer av utveckling uppstår som inte kan förutses med linjära resonemang.

Låt oss ta ett mer ingående exempel. Dagens politik har exempelvis stora svårigheter med att hantera det mångkulturella samhällets utmaningar eftersom politiken inte lyckas integrera den häpnadsväckande

mångfalden av människors verklighetsuppfattningar och perspektiv. Med andra ord saknas en komplexitet i tänkandet som motsvarar den samhälleliga verkligheten. I praktiken förekommer idag endast tre politiska sätt att tackla mångkulturalismens utmaningar:

1. Att hävda etnisk ”svensk” identitet på bekostnad av andra identiteter (platta till eller minska mångfalden).
2. Att lita på att arbetsmarknaden jämkar kulturella motsättningar (bortse från kulturell mångfald).
3. Att bejaka mångfalden i alla dess former (att anse att alla kulturella gemenskaper är lika bra men att det trots detta är bättre ju fler olika kulturella gemenskaper som finns).

Inget av dessa tillvägagångssätt klarar av att möta det mångkulturella samhällets utmaningar. Ett tillvägagångssätt som hanterar större komplexitet skulle vara att istället leva sig in i de många olika verkligheter som upplevs av Sveriges befolkning och noggrant undersöka mångfalden av intressen och behov. Då uppstår nya politiska frågor, till exempel: Vilka utmaningar möter till exempel den del av den svenska muslimska befolkningen som är bokstavstroga när de försöker leva i enlighet med sin tro och sina traditioner? Hur kan deras liv underlättas? Vilka kompetenser och typer av förståelse behöver denna samhällsgrupp stöttas i att utveckla för att deras behov ska tillfredställas med minsta möjliga motsättningar till följd? Vilka anpassningar är rimliga för bokstavstroga muslimer respektive det svenska majoritetssamhället? Hur kan dessa anpassningar underlättas? Att ställa denna typ av frågor är att möta den komplexa verkligheten och odla förhållningssätt som kan skapa ett välfungerande mångkulturellt samhälle. En politik som bedrivs utifrån ett sådant synsätt har större potential att förändra människors liv till det bättre – men kräver också betydligt djupare kunskaper om människors vardag och verkligheter.

Det gäller att odla samhällets förmåga till spontan självorganisering genom att utgå ifrån en högre nivå av komplext politiskt tänkande. Ett sådant tänkande främjar en ny nivå av politiska frågor som tar hänsyn till människors olika upplevda verkligheter och dessas inbördes förhållanden. Människor med olika typer av världsbild ska alla kunna uttrycka sig och känna sig hemma i samhällslivet. En högre komplexitetsnivå utgår inte ifrån en enskild världsåskådning, utan försöker skapa utrymme och möjlighet till utveckling inom mångfalden av befintliga världsåskådningar.

Genom att lyfta nivån av komplexitet kan problem hanteras som idag förefaller olösliga. Politiken kan alltså utgå ifrån olika nivåer av komplexitet. Här skisseras några möjliga nivåer:

1. **Intressepolitik:** En särskild gruppens specifika intresse eller en världsåskådning försvaras.
2. **Samjämningspolitik:** Olika intressen sammanvägs och integreras pragmatiskt.
3. **Idépolitik:** En särskild idé om människan och samhällets utveckling försöker drivas igenom enligt en linjär plan om det förgångna, nutiden och framtiden.
4. **Tillblivelsespolitik:** Särskild hänsyn tas till hur idéerna och identiteterna som styr i samhället blir till och denna tillblivelse görs till kärnan av politiken.
5. **Komplexitetspolitik:** Förutsättningarna för en mångfald av tillblivelser av verklighetsuppfattningar och dessas utveckling och inbördes förhållanden görs till kärnan av politiken.

För att ge ett exempel kan politiska frågor ställas utifrån varje komplexitetsnivå på jämställdhetens område:

1. Hur kan kvinnors och homosexuellas intressen försvaras?
2. Hur kan kvinnors och homosexuellas intressen jämkas med mäns och heterosexuellas?
3. Hur kan jämställda eller feministiska värderingar komma att genomsyra samhället?
4. Hur kan välfungerande värderingar om jämställdhet växa fram spontant i olika samhällsgrupper?
5. Hur kan förutsättningar skapas för upplevd sexuell trygghet, självsäkerhet och frihet i allas liv?

Alla de tre första frågorna präglas av linjärt tänkande, som om samhället helt enkelt kan utvecklas i en önskad riktning. Det är de tre första frågorna som historiskt sett har dominerat jämställdhetspolitiken. Inledningsvis, från början av 1900-talet och framåt, har kvinnors och mäns intressen ställts mot varandra. Detta har i vår egen tid utvecklats i riktning mot den tredje frågan, där man har betraktat diskriminering som en dålig del av samhället som kan renas med nya och ”bättre” värderingar om jämställdhet. De mindre komplexa frågorna är potentiellt sett mer förtryckande än de mer komplexa. Lagg märke till hur de två sista frågorna inte skapar lika starka motsättningar, att de tar ställning för alla, oavsett var de befinner sig i samhället. Den fjärde frågan hanterar spontan tillblivelse av de mångfaldiga upplevelser utifrån vilka de tre första frågorna blir meningsfulla. Den sista frågan hanterar störst komplexitet eftersom den ser till förutsättningarna för mångfalden av tillblivelser och hur dessa kan utvecklas i växelverkan med varandra.

Nästan hela den befintliga politiken utgår ifrån någon av de tre lägre komplexitetsnivåerna. Resultatet av detta blir att stora delar av befolkningen utsätts för någon form av likriktning och påtvingad anpassning. Det är dags att lyfta politiken till att kunna hantera de två högre komplexitetsnivåerna. Detta kräver förändringar av den politiska kulturen, av det politiska systemet och av samhällslivet i stort. Nya politiska frågor som öppnas på dessa komplexitetsnivåer är exempelvis:

- Hur skapas de begär och behov som driver det ekonomiska livet?
- Vilka grundläggande förhållningssätt till livet och döden är vanligt förekommande och hur kan dessa utvecklas?
- Hur kan människors känsla av egenvärde utvecklas och hur påverkar denna utveckling det politiska samtalet i hela samhället?
- Hur påverkar våra ekonomiska institutioner och företagsformer den ekologiska mångfalden och eko-systemens motståndskraft?

Det är möjligt att utveckla politiska arbetssätt som kan hantera mer komplexa verkligheter på ett effektivare sätt – och samtidigt odla komplexiteten och djupet genom hela samhället. Vi vill arbeta för detta genom Initiativ Samutveckling.

iv. Nivåer av frihet

En vanlig uppfattning är att människor i Sverige idag är ”fria”. Ibland framhålls även uppfattningen att det är människors alltför stora frihet som skapat många av de bekymmer vi idag upplever. Vår stora frihet är förstas verklig på många sätt eftersom Sverige är en rättsstat, garanterar politiska fri- och rättigheter och i stor utsträckning uppfyller kraven på mänskliga rättigheter. Därav får vi inte låta oss luras att människor är ”fria”

i någon absolut bemärkelse. Långt ifrån alla människor upplever en verklig, djup frihet i sina liv. Många upplever att de är jäktade och jagade, många att de kört fast i sina yrkesliv, många att de är utanför, många att de är mindre värda än andra, många att de ständigt ofrivilligt styrs av sina egna känslomässiga bekymmer, många att de styrs av rädsla och skamkänslor genom hela livet, ännu fler att de aldrig kommer att kunna påverka samhällsutvecklingen. Om människor var verkligt fria, skulle de väl använda sin frihet för att förändra dessa situationer?

Garanterade grundläggande politiska fri- och rättigheter är inte frihetens högsta uttryck. Det är frihetens startskott. Här kan vägen mot verklig frihet börja.

Det finns olika grader av frihet. Det är riktigt att en människa som kan uttrycka sin åsikt utan rädsla för sitt liv är betydligt friare än en som inte har samma möjlighet. Det finns emellertid många aspekter av friheten som inte är förverkligade för människor i Sverige idag och som kan förverkligas i framtiden:

- En människa som har möjligheten att aktivt medskapa sin sociala och politiska omgivning är friare än nästan alla svenska medborgare är idag.
- En människa som kan bli medveten om sina känslor och förhålla sig till sina impulser utan att omedvetet bli styrd i sina handlingar är friare än en människa som saknar samma förmågor.
- En människa som fritt kan skapa välfungerande emotionella och sexuella relationer är friare än en som inte kan.
- En människa som inte drivs av rädsla i någon del av sitt liv, utan som bara drivs av livsglädje, är friare än en människa som styrs av inre tvång och rädsla.
- En människa som inte styrs av något system som begränsar hennes individualitet eller som tvingar henne att agera mot sitt samvete och sina övertygelser, är friare än en människa som styrs av opersonliga system.
- En människa som fritt skapar sina egna känslotillstånd är friare än en som inte gör.
- En människa som i sitt arbete följer sin allra mest innerliga impuls är mer fri än en människa som arbetar för att få lön.
- En människa som är medveten om vilka antaganden om verkligheten hon gör och varifrån dessa antaganden kommer och vad de bygger på, är friare än en människa vars verklighetsbild helt definierats på förhand utan hennes medvetna medverkan.
- En människa är friare om hon kan välja att ingen ska vara utslagen eller utanför, än om hon varje dag tvingas gå förbi tiggare och utslagna människor på gatan.

Sett i detta perspektiv är Sverige inte ett fritt land. Sverige är ett land där frihetens förutsättningar finns. Det går rentav att ställa upp en skala av olika grader av politisk frihet. Här kommer en grovt förenklad gradskala:

1. **Slaveri:** Att inte äga sin egen kropp.
2. **Livegenskap:** Att till viss grad äga sin egen kropp.
3. **Frihet utan medbestämmande:** Att äga sin egen kropp men vara skyldig att åtlyda andra.

4. **Medborgarskap utan grundläggande friheter:** Att ha viss möjlighet att påverka den politiska makten, dock med risker.
5. **Medborgarskap med grundläggande friheter:** Att ha viss möjlighet att påverka den politiska makten, utan större risker.
6. **Socialt aktivt medborgarskap:** Att ha ett aktivt och verkligt förhållande till utövandet av makten.
7. **Integrerat medborgarskap:** Att faktiskt kunna påverka politiken på ett sätt som känns meningsfullt.
8. **Normskapande medborgarskap:** Att känna att man själv skapar samhällets normer och värderingar.
9. **Medborgarskap i reflexiv, skapande närvaro:** Att kunna delta i hela samhället som om det vore ens eget hem.

Friheten är inte att vara eller att inte vara. Friheten har en särskild anatomi, som här bara får en alltför enkel beskrivning. Den förekommer i olika utsträckning i olika sammanhang. Det finns inga länder där alla människor är verkligt fria. I Sverige idag är befolkningens frihet fördelad mellan 2. (livegenskap, t.ex. traffickingoffer eller illegala invandrare som utnyttjas som svart arbetskraft och har lite möjligheter att röra sig) och 8. (normskapande medborgarskap, t.ex. den politiska eliten). De allra flesta av oss har frihet 5. (medborgarskap med grundläggande friheter).

Fler människor kan bli mer fria. Det handlar inte om ”valfrihet” eller frihet från statliga regleringar, utan frihet att själv delta i och skapa hela sin verklighet, inre och yttre.

v. Individuation och integration

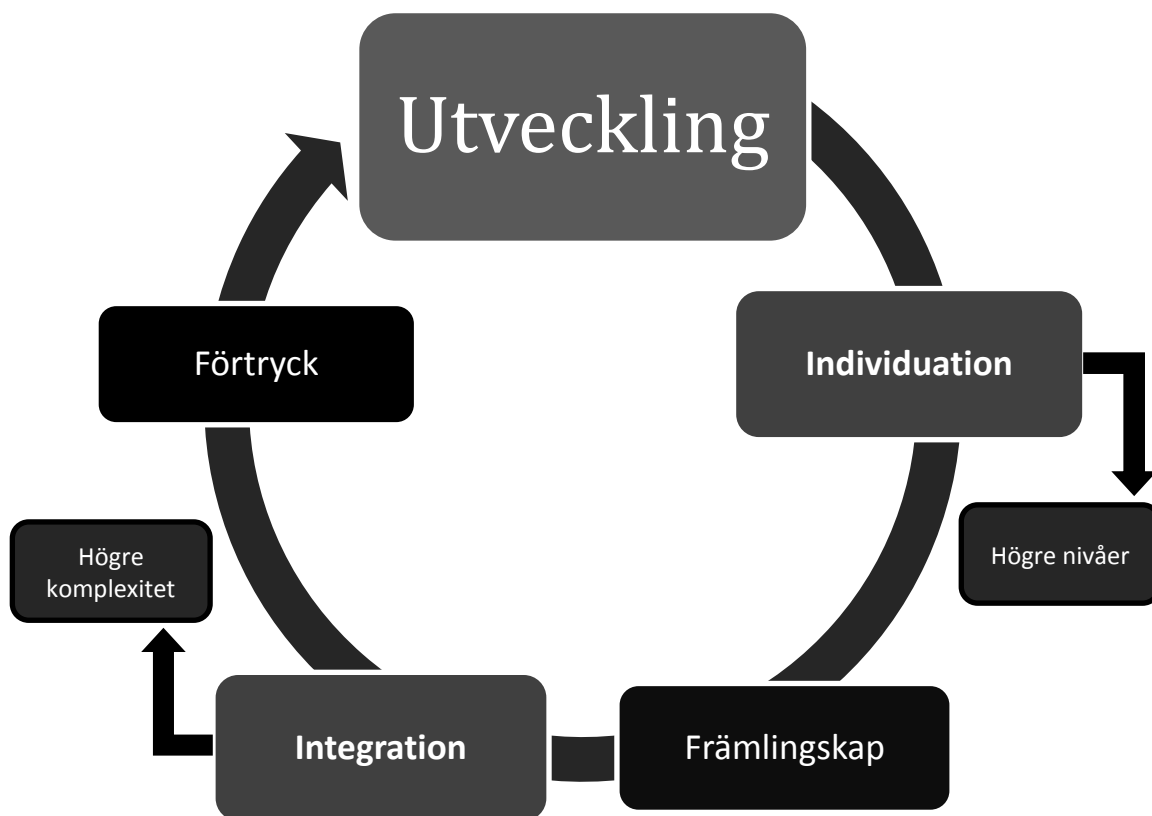
Individens blommande sker på många sätt: psykomotoriskt, estetiskt, moraliskt, emotionellt, sexuellt, intellektuellt, i sin verklighetsuppfattning. Ett av de viktigaste sätten som människors individualitet utvecklas är genom att människans ”jag” färdas genom olika stadier av uppfattning om sig själv och sin plats i världen. Hon finner sig själv igen och igen på allt djupare stadier: från att i spädbarnsåldern identifiera sig med alla sinnesintryck, till att identifiera sig med kroppen och dess behov, till att identifiera sig med tankens inre röst, till att identifiera sig med de roller som tanken skapar, till att identifiera sig med de processer som skapar dessa roller, till att identifiera sig med medvetandet bakom processerna, till att identifiera sig med det medvetande som finns hos oss alla, till att identifiera sig med själva varandet och tillblivelsen – och kanske vidare på sätt som ännu inte är kända och upptäckta. Vid varje stadium blir människan mer unik, finner djupare sätt att ge uttryck för sin egenhet och individualitet. Denna utvecklingsprocess mot djupare identifikation och starkare individualitet kallas för individuation.

Vid varje stadium behöver människan större djup. Hon behöver finna djupare sätt att uttrycka sig, att dela sin glädje och sin sorg, att dela sina gåvor. Hon behöver integreras på en ny nivå. Ju mer individuell och specialiserad hon blir, desto större gåva har hon att ge sina medmänniskor och alla levande varelser, och desto djupare ensamhet och främlingskap upplever hon om hon inte finner ett sammanhang i vilket hennes individualitet kan komma till uttryck. Ju längre individuationen fortgår, desto mer komplexa sammanhang behövs för att hennes individualitet ska kunna komma till sin rätt. Det främlingskap som många människor idag upplever i arbete och privatliv kan förstås, till betydande del, som ett uttryck för att människors individualitet fördjupas bortom de roller och arbetsuppgifter som samhället erbjuder. Vårt frihetliga

”liberala” samhälle har frambringat många unika sökare med alldeles särskilda insikter, egenskaper och gåvor. Men vi lyckas ofta inte skapa sociala sammanhang där människor verkligen får möjlighet att leva ut sin högsta upplevda potential. Människor fastnar i tankesätt, system och sammanhang där de förväntas handla, tänka och verka utifrån alltför grova, ytliga, och oengagerande intressen. Eller också ger de upp sin strävan efter att leva ut sin fulla potential, eftersom de inte ser sammanhang där deras längtan kan få utlopp.

En person kanske längtar efter att uttrycka sin kärlek till alla kännande varelser genom ett arbete som använder hennes djupaste insikt om livet – men livet kommer istället att handla om att passa dead-lines som hon saknar personligt intresse i att uppfylla annat än för att kunna betala amorteringen på huslånet. Och så går livet. Det blir färglöst, meningslöst, ensamt. Det kan vara svårt att se hur vanligt detta främlingskap är. Det uppstår så fort vi är (eller känner oss som) den enda personen som ser något, stort eller smått, och ingen förstår oss eller vill lyssna. Eller när vi helt enkelt inte riktigt passar in, inte känner oss helt hemma i vardagsmiljön – på skolan, på jobbet eller i samhället. Eller när vi upplever avstånd till våra nära och kära och inte riktigt vet varför. Ibland märker vi rentav ett djupt främlingskap inför hela verkligheten. Vi undrar vad vår plats är i den. Men vi är inte ensamma om att känna så – de allra flesta människor i vår tid upplever detta någon gång i livet. I detta finns en stor möjlighet till förändring. Det måste skapas sammanhang som både tillåter personlighetsutveckling genom hela livet, och samtidigt där människors högsta potential kan ges utrymme att verka.

Medan individuation utan integration skapar krossade drömmar, svikna förväntningar, en hopplös ensamhet och ett grundläggande främlingskap – skapar integration utan motsvarande individuation förtryck av olika slag. Om människor pressas in i sammanhang utan att vår inre utveckling (eller vår spontana upplevelse av oss själva och verkligheten) stämmer överens med det sammanhang som vi förväntas delta i, blir vi i själva verket förtryckta. Barn som förväntas kunna sitta och koncentrera sig från sex års ålder under en stor del av dagen, när detta i själva verket fordrar en vuxen människas sinne, utsätts för en typ av förtryck. Människor som inte upplever medkänsla till varandra, men som tvingas hjälpa varandra av skam och skuld känslor, blir förtryckta. Människor som känner sig tvungna att ta till sig värderingar för att inte hamna i utanförskap, är förtryckta. Människor som inte älskar sin partner och håller tillbaka sina verkliga behov på grund av socialt tryck, är förtryckta. Alla sammanhang där människor passas in i en ordning mot sin vilja är integration utan motsvarande individuation, är uttryck för olika former av förtryck. Förtrycket är alltid ett övergrepp av något slag, ibland grovt och uppenbart, andra gånger finkänsligt och svårt att sätta fingret på.

Låt oss något förenklat se på hur dessa två sidor hänger ihop med dagens politiska landskap. Den politiska vänstern talar, tänker och handlar idag utifrån en medvetenhet om främlingskapet, men ser ofta inte de risker som en ökad integration av människor potentiellt kan medföra. Vänstern betonar heller inte att själva individuationen måste stödas med politiska medel. Den öststatliga socialismen är ett särskilt starkt exempel på denna ensidighet.

Den liberala högern försvarar individen mot det potentiella förtryck som en ökad integration kan innebära och betonar ofta ”valfrihet”. Däremot är högern i mycket lägre grad medvetna om främlingskapets tragedi och skapar genom sin politik ett plattare, ytligare samhälle, där människors strävanden och relationer reduceras till ”individuella intressen” och utbyten av olika slag.

Nyliberala tänkare tror att dessa utbyten är tillräckliga för att organisera samhällets viktigaste funktioner. Social-konservatismen och nationalismen reagerar mot främlingskapet och vill återintegrera gamla, krackelerade gemenskaper, men ser inte behovet av integration på nya, högre nivåer. Konservatism av olika slag följer politiska linjer som lämnar vissa människor i främlingskap och ensamhet och andra i förtryck (de som integreras mot sin fria vilja).

Ekologismen vill ofta återintegrera människan i ett bredare sammanhang: naturens. Även här saknas en känslighet för att människor befinner sig på olika stadier av individuation och att människors upplevda identifikationsbehov är mycket olika.

Den fulla bilden av individuation och integration måste tas i beaktande och omsättas i politiken. Människor ska vara fria och ingå i djupa gemenskaper och verka på så hög nivå av individualitet som möjligt. På så vis gör människor också större och mer relevant nytta för varandra, för alla kännande varelser och för existensen i stort.

vi. Transpartiell politik

Alla politiska partier och rörelser är födda ur människors upplevda behov och verklighetsuppfattningar och innehåller därför alltid en kärna av sanning, av någonting verkligt gott. Inget politiskt parti har helt rätt, och inget politiskt parti har helt fel. De bär alla på små nycklar, små delar av sanningen. Det finns ingen ond politisk rörelse och ingen rörelse som representerar det goda. Det finns bara processer, förändringar, växelspel, dynamiker, som alla skapar gott, men som också alltid skapar nya problem och lidanden.

Initiativ Samutveckling behöver en *transpartiell* politik för att fungera. Det vill säga att politiken inte nöjer sig med att representera en särskild politisk åskådning. Å ena sidan är Initiativ Samutveckling just ett parti, som representerar en del av sanningen, en av många möjliga berättelser om samhället och verkligheten. Å andra sidan sträcker sig vår politiska verksamhet bortom partiet och arbetar genom växelverkan med alla politiska rörelser, med näringslivet och civilsamhället. Vår politiska strävan är viktigare än vårt parti. Vi avidentifierar oss med partiet och strävar efter att vara den politiskt skapande impuls som genom många olika kanaler och utlopp förnyar det politiska systemet, kulturen och hela samhället. Vi samarbetar med alla andra partier. Alla är de våra vänner, alla spelar de små eller stora roller i den dynamik som leder till en friskare, djupare och godare verklighet. Vi är inte bara tankar och idéer, vi är processen som utvecklar och förverkligar dessa tankar och idéer.

Vi måste därför sträva efter största möjliga ödmjukhet inför andra människors och politiska partiers insikter om livet och deras kunskaper om politiska och samhälleliga verkligheter.

vii. Transpersonell politik

Individen är skapt av kollektivet. Och kollektivet är i sista hand bara en samling individer. Det är inte meningsfullt att välja sida i debatten om individens intressen ska sättas först, eller om gemenskapen och solidariteten ska sättas först. En under de senaste decennierna vanligt förekommande lösning på detta filosofiska problem har varit att betona nätverket, där relationerna mellan människor och hur dessa relationer påverkar varandra anses kunna rymma både individen och kollektivet. Problemet med nätverket är att det i själva verket förminskar betydelsen av individens egen inre upplevelse och att det inte lyckas fånga och uppsamla de kollektiva verkligheterna på ett tillräckligt tydligt sätt. Ibland liknas detta nätverk vid en organism, en levande varelse. Men ”organismen” är heller inte ett bra sätt att förstå samhället, eftersom en organism har ett enskilt medvetande av något slag, vilket ett samhälle inte har. Åtminstone inte som en organism. Organismen i sig själv är också viktigare än alla sina enskilda celler eller organ. Samhället finns istället till för alla sina medlemmars skull, inte tvärtom.

Alltså: Samhället består inte av individer. Samhället är inte ett system av kollektiva strukturer. Samhället är inte ett nätverk. Samhället är inte en organism.

Vad är samhället då? Det är alla dessa och ingetdera. Samhället är en lång rad olika, ofta väldigt olika, upplevda verkligheter – som är oupplösligt förbundna med varandra. Samhället är en transpersonell helhet av delvis sinsemellan beroende, delvis självständiga delar.

Ju djupare nivå som en samhällsfråga analyseras på, desto tydligare blir dess transpersonella natur. Ta sociala problem i en familj:

Barnen är oroliga. Barnens oro beror på att mamma och pappa bråkar och inte ägnar dem full, kärleksfull uppmärksamhet. Anledningen att mamma och pappa bråkar är att de upplever mycket ilska och besvikelse. Anledningen att de upplever mycket ilska och besvikelse är att de känner att deras liv inte blivit som de önskar och att de saknar kontroll för att förändra sina situationer. Anledning att de upplever detta är att de motarbetats i sina liv och aldrig lyckats bygga upp goda självbilder och positiva förhållanden till livet. Deras handlingar formas av känslor och tankar om vilka de inte är medvetna. Tankarna och känslorna kommer till stor del av de relationer de upplever i samhällsordningen i övrigt. Samhällsordningen i övrigt beror av att många andra människor känner likadant som dem. De som representerar samhällsordningen utgår i sin tur ifrån hur samhället redan fungerar när de fattar sina beslut. De satsar inte nog på att förbättra barnens möjligheter, för att de inte vet hur. Barnen är oroliga.

Och så vidare. Det går inte att peka på att antingen individerna eller de kollektiva strukturerna eller nätverket av relationer är avgörande. Dessa är bara olika sidor av samma verklighet. De ”sociala problemen” i en familj är bara en yta, ett sätt bland många att beskriva en del av människors lidande i verkligheten. Ju djupare in i upplevelserna av problemet vi går, och ju mer vi ser dessa upplevelsers samspel med andra delar av verkligheten, desto närmare kommer vi att verkningsfullt kunna möta problemet. Vad är kärnan i det komplex som visades ovan? Är det individens eget ansvar, eller kanske hennes egen upplevelse? Är det de kollektiva strukturerna? Är det nätverket av relationer? Eller är det organismen som helhet? Problemet har ingen kärna, ingen enkel orsak. Det finns ingen enskild person att skylla på, ingen kollektiv struktur som förklarar allas inre upplevelser, ingen enskild obalans i nätverket, ingen sjukdom i samhällskroppen. Det finns olika medvetanden som är delvis frigjorda från varandra och samtidigt oupplösligt förbundna. Genom att förstå deras upplevelser och hur dessa upplevelser skapas och påverkar varandra, kan vi börja se helhetsgreppen. Till exempel:

Barnen är oroliga. Barnens oro beror på att mamma och pappa bråkar och inte ägnar dem full, kärleksfull uppmärksamhet. Mamma och pappa jobbar tillsammans på att möta sin ilska och besvikelse, märka när den dyker upp. Anledningen att de jobbar med sina känslor är att de känner att de på detta vis kan öka kontrollen över sina liv och ställa till rätta det som orsakat dem smärta och oro. Deras handlingar formas av tankar och känslor som de gradvis börjar bli mer medvetna om. Möjligheten till att upptäcka och förhålla sig till egna tankar och känslor har de begåvats med för att det utgör en allmän kunskap som sprids i samhället. Förändringen i samhällsordningen i övrigt beror på att många människor upplevde liknande bekymmer och att det så småningom samlades tillräckligt mycket goda kunskaper som blev välkända. De som representerar samhällsordningen intresserar sig för och stöder dessa förändringar. Politiken hjälper även till från andra sidan genom att se till att barnen får ökad inre trygghet i förskolan. Barnens oro förbyts snart i kreativitet och lust till livet.

Det som såg ut som ett fängelse utifrån de andra perspektiven, kunde, när ett transpersonellt perspektiv tillämpades, upplösas och förändras. Genom att gå djupt in i upplevelsen, kunde vi hantera större komplexitet och varken göra problemet till individuellt eller kollektivt. Problemet kunde lösas utan att vi någonstans exakt kunde se ”lösningen” på problemet. Det beror på att ”problemet” bara var ett ytfenomen, ett uttryck för en djupare, transpersonell samhällelig verklighet som fanns djupt inne i många olika människors medvetande och i hur dessa medvetanden påverkade varandra. Initiativ Samutveckling utgår ifrån ett transpersonellt perspektiv som tillåter användandet av större djup och hantering av större komplexitet. Ett effektivare politiskt språk behöver utvecklas för att människor tillsammans ska kunna ta del av denna nivå av politisk påverkan.

viii. Transnationell demokrati

Oavsett hur ett enskilt land som Sverige handlar politiskt, oavsett vilka lagar som stiftas av regeringen, finns det utmaningar som Sverige ensamt inte kan bemöta på ett effektivt sätt. Detta gäller också oavsett hur långt medborgarnas medvetanden, den politiska kulturen eller de ekonomiska systemen utvecklas inom Sverige. Det finns problem som inte kan lösas utan att många länder samarbetar. Vi tar några välkända exempel:

* Miljö och klimat: Inom Sveriges gränser kan man förvisso minska belastningen på ekosystemen, minska hälsovådliga föroreningar, bli mindre oljeberoende genom omställning till grönare energikällor, skydda skogsmarker, hav, våtmarker och så vidare. De allra viktigaste områdena kan Sverige emellertid inte göra lika mycket åt, helt enkelt för att Sverige befinner sig på samma jordklot som alla andra länder och ingår i samma globala kretslopp. Det kanske tydligaste exemplet är växthusgaser. En dramatisk minskning av växthusgaser inom Sverige skulle göra en försvinnande liten skillnad sett till den globala klimatpåverkan. En sådan minskning skulle dessutom vara mycket dyr för Sveriges ekonomi och skulle kunna leda till att mycket produktion och konsumtion flyttade utomlands. Andra länder får mer fart på sina ekonomier och uppväger kanske till och med den minskning av utsläpp vi åstadkommit. När de negativa effekterna av klimatpåverkan så småningom slår in med all kraft, kanske Sverige med en försvagad ekonomisk position på världsmarknaden rentav skulle drabbas hårdare av klimatomställningen än andra jämförbara länder.

* Migration och flyktingströmmar: Sverige ger internationellt sett asyl åt jämförelsevis många flyktingar och har dessutom en omfattande invandring av andra slag. Detta gör stor skillnad för många enskilda människor och familjer som bland annat lyckas undgå krig, förföljelse och fattigdom. Samtidigt både berikas och belastas det svenska samhället på en rad olika sätt som är svåra att överblicka. Men alldeles oavsett hur många flyktingar som tas emot och hur framgångsrik integrationspolitik som förs, kan Sverige omöjligt ensamt ta emot alla människor som behöver eller önskar detta. Någonstans dras alltid en gräns – och denna gräns blir en kall och hård mur mot människor som vill komma in i värmen. En sådan gräns upprätthålls med polismakt och leder till papperslösa invandrare som måste leva gömda och ofta försörja sig på tiggeri eller mycket osäkert arbete. Sverige kan inte ensamt råda bot på fattigdom, förtryck och politiskt kaos långt bortom landets gränser. Det finns inget Sverige ensamt kan göra för att utsatta och utblottade människor inte ska finnas både inom och bortom landets gränser.

* Arbete och finans: Det är nästan omöjligt för Sverige att ensamt upprätthålla en arbetsrätt eller finanslagstiftning som är mycket annorlunda omkringliggande länders. Den internationella konkurrensen och världens stora ekonomiska ojämlikhet låser ute möjligheterna till många politiska lösningar för att begränsa spekulation, trygga rättigheter på arbetsmarknaden eller införa långtgående förmåner. Istället drivs länder ofta till att växla mellan nedskärningar och protektionistiska åtgärder. Samtidigt kan framsteg och förmåner (som lägre konsumentpriser) i ett land vara kopplat till slaverilikhande arbetsförhållanden i ett annat, fattigare, land.

Dessa och många andra politiska områden, som säkerhet, riskhantering och katastrofer, brottslighet, teknologisk utveckling och global hälsa är inneboende internationella – eller snarare *transnationella*. Det transnationella innebär att problemen inte bara finns i relationen *mellan* länder, utan helt enkelt genomsyrar länderna och sträcker sig *genom* olika länder, att problemen existerar på tvärs av våra länders gränser. Det gamla tänkandet om ”ett samhälle” som underförstått var en stat, en nationalstat, med visst språk och eget parlament, räcker inte till för att verkligen komma åt de transnationella problemen. Staten är fortsatt viktig, men blir alltmer otillräcklig. Och vår demokrati är knuten enbart till staten.

Vi ser att världens länder är fast i ett internationellt spel, där ett lands goda intentioner lätt kan ge negativa konsekvenser och ekonomiska nackdelar för det landet. Detta förhållande kallas ibland för *fångarnas dilemma* – att alla inblandade parter tvingas handla på ett dåligt sätt, för att man inte kan lita på att motparten handlar på ett tillräckligt bra sätt.

Världens ledare är förstas medvetna om allt detta och lägger därför mycket tid och kraft på internationella avtal. Man finansierar också internationella organisationer som kan hålla i förhandlingar, göra utredningar och ta fram förslag på internationella avtal. Ändå stagnerar förhandlingarna på viktiga områden som just miljö, migration och finanslagstiftning. Besvikelserna är fler än segrarna. Flaggskeppet EU har svårt att upprätthålla det samarbete som uppnåtts.

Inte nog med att de internationella avtalen inte lyckas gestalta en verkligt världscentrisk solidaritet. Dessutom hamnar makten och det allra mest avgörande beslutsfattandet allt längre ifrån vanliga medborgare som ju knappast har anknytningar till det internationella toppskiktet av ledare. Då blir förväntningarna på ledarna alltför höga och alltmer orealistiska. Deras handlingsutrymme är ju begränsat och de är alla i olika utstäckning fast i fångarnas dilemma. De försöker verkligen lösa världsproblemen, men de kan inte. Det ligger inte inom deras handlingsramar. Vi har alltså en nationell demokrati i en transnationell verklighet – och det fungerar ganska dåligt. Vi behöver med andra ord *transnationell demokrati*.

Det uppenbara är att försöka gestalta ett demokratiskt deltagande som kan söka sig bortom varje lands gränser och som kan fungera på ett flytande och smidigt sätt som motsvarar de många transnationella problemen. Men vad krävs för att människor ska kunna delta demokratiskt bortom sitt eget land?

En förutsättning är en levande demokratisk kultur, där rätt beslut fattas på rätt nivå. Detta betyder att beslut bör fattas på lägsta möjliga nivå: lokal, regional, nationell, överstatlig, global. Vi behöver en levande växelverkan mellan dessa nivåer där den demokratiska kulturen utvecklas från det lokala planet och uppåt.

Men förutom en kontinuerlig och genomgripande utveckling av vårt demokratiska system, vår demokratiska kultur och våra medborgerliga medvetanden, behöver vi *transnationella demokratiska organisationer* som kan sammankoppla och samordna det politiska deltagandet i världens många länder. En sådan organisation är *Simpol*.¹ *Simpol* står för ”simultan politik”, alltså politik som genomförs samtidigt i många olika länder. Genom *Simpol* kan väljare och politiska partier ställa sig bakom internationella avtal om till exempel klimat och miljö. När tillräckligt många människor i tillräckligt många länder står bakom ett visst avtal, kan det röstas igenom av många parlament och införas av många länders regeringar samtidigt. På detta vis undgår man kollapsade förhandlingar och fångarnas dilemma länder emellan. Eftersom relativt få procentenheter av väljarkåren räcker för att väga över i ett parlament, räcker det också med att ett fåtal procent av befolkningen i varje land står bakom ett internationellt avtal stött av *Simpol*. *Simpol* har fått betydande spridning och stöd bland brittiska parlamentariker och sprids nu internationellt, också i Sverige.

Initiativ Samutveckling arbetar för en verkligt transnationell demokrati och står därför bakom en aktiv demokratiseringspolitik, understödd av informations- och kommunikationsteknologi för ett ökat deltagande. Och Initiativ Samutveckling är i samma anda anslutet till *Simpol* och verkar redan från starten på ett transnationellt plan med kontakter runtom i Europa och världen.

¹ www.simpol.org

viii. Riskerna med djupgående politisk strävan

Initiativ Samutveckling politiska strävan rör sig i riktning mot djupare påverkan av system, kultur, medvetande och beteende. Att påverka politiskt från en djupare nivå är å ena sidan viktigt för att möta många av de frågor och problem som vi ställs inför. Å andra sidan medför det större risker. När politiken ger sig in och påverkar på områden som för människor är känsliga och personliga kan det sluta i övervakning, kontroll och manipulation av ett slag och i en utsträckning som aldrig tidigare skådats. Denna risk är mycket verklig, och om inte en stor känslighet, försiktighet och ödmjukhet utvecklas, kommer Initiativ Samutvecklings djupare politik kunna leda till att människor blir kränkta eller sårade på sätt som inte gick att förutse. I arbetet med Initiativ Samutveckling måste vi från allra första början vara medvetna om sådana risker och göra allt vi kan för att vinna människors förståelse och stöd, så att inget övertramp ska ske.

Mycket av Initiativ Samutveckling politik behöver alltså betydligt större demokratisk legitimitet än exempelvis en skattereform. Initiativ Samutveckling politiska strävan måste växa i takt med att deltagandet och demokratin fördjupas. Vår politik fungerar helt enkelt inte med ett uppifrån-perspektiv eller genom centralstyrning.

Med andra ord: en fördjupad demokrati, som medborgarna känner större delaktighet i och deläggande av, är en förutsättning för Initiativ Samutvecklings politik.

Del 2: Framtidens välfärd och ekonomi

Kapitel 4.

Nästa nivå av välfärd: Det lyssnande samhället

Hur ser nästa nivå av välfärd ut? En sådan fråga kan förstås endast besvaras genom många människors deltagande och engagemang. Vad vi kan göra redan nu är att börja teckna konturerna av ett välfärdssamhälle som vidrör livets alla delar, som stöder människor både i vår egen personliga utveckling och i vår relation till varandra. Vi kallar framtidens välfärdssamhälle för det lyssnande samhället. Det lyssnande samhället är helt enkelt det välfärdssamhälle vi skulle önska oss – vilka dessa önskningar än visar sig vara när vi har prövat dem och utvecklat dem genom goda, öppna samtal. Precis som själva Initiativ Samutveckling är ”det lyssnande samhället” ett begrepp som måste fyllas med många stora och små innebörder som tillsammans bildar en helhet.

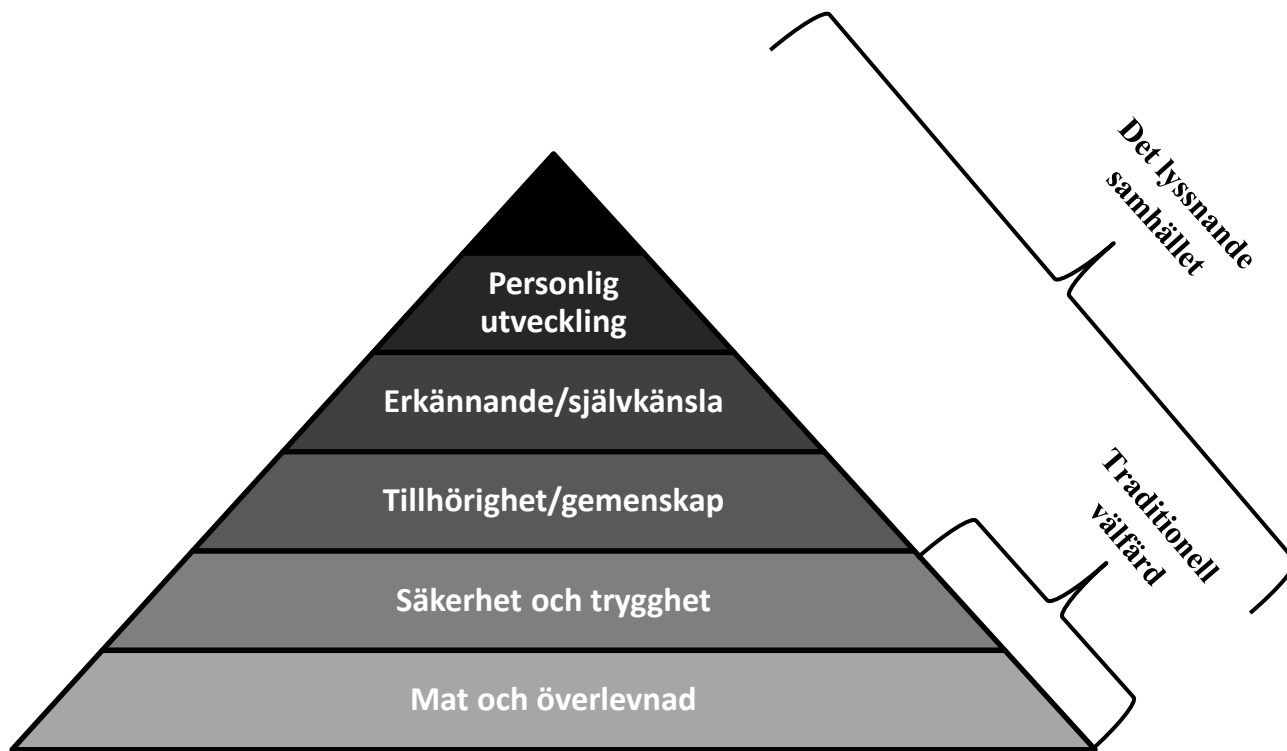
Det lyssnande samhället är en högre nivå av välfärd än den som finns i dagens svenska samhälle. Idag garanteras de flesta av oss grundläggande materiell trygghet och säkerhet. Vi behöver sällan oro oss för om vi kommer att ha mat på bordet och vi kan känna oss säkra på att vi själva och våra närmaste får vård och omsorg när det behövs. Samtidigt finns det högre steg på människans behovspyramid som vårt samhälle inte förmår att garantera: att känna en djup och meningsfull gemenskap, att få erkännande, bekräftelse och uppleva god självkänsla – och att känna att man lever ut sina drömmar, självförverkligande. Det lyssnande samhället är ett välfärdssamhälle där alla människor inte bara garanteras trygghet och överlevnad, utan även att få uppleva en varm, meningsfull gemenskap, en god självkänsla och möjligheter till en fruktbar personlig utveckling genom livets långa resa.

i. Traditionell välfärd och det lyssnande samhället

Vilka är konturerna i vårt befintliga välfärdssamhälle? Vad innebär välfärd idag? Och vad kan ordet välfärd komma att innebära i framtiden?

Den välfärd vi känner idag är en frukt av det moderna industrisamhället vi skapat. När vi för första gången i historien kunde producera ett överflöd av livets nödtröft – det vill säga mat, rent vatten, varmt och säkert boende, kläder och sjukvård – uppstod frågan om hur detta överflöd skulle fördelas så att ingen skulle behöva gå utan en grundläggande trygghet. På många sätt försökte vi i olika länder finna svar på denna fråga: genom statliga, civilsamhälleliga medel eller genom marknaden. Alla de moderna demokratierna valde ett mellanting av något slag mellan stat, civilsamhälle och marknad, dock med olika tyngdpunkt. Av vissa historiska skäl valde vi i de skandinaviska länderna som bekant att ge det offentliga, staten, en avgörande roll i svaret på frågan om välfärdens fördelning och trygghetens garanti. Denna modell har på många sätt visat sig vara framgångsrik.

Under de senaste tjugo åren har det dock blivit alltmer uppenbart att den gemensamma trygghet och personliga frihet som vi försökt skapa är hotad. Vi lever idag i en värld som – på grund av en lång rad förändringar i den globala ekonomin och i olika delar av världens politiska landskap – har blivit så komplex och svåröverskådlig att industrisamhällets svar på välfärdens fråga har blivit föråldrat. Vi verkar behöva nya svar på frågan, en ny nivå av välfärd. Välfärden kan återuppträffas och breddas – och framförallt kan den fördjupas för att möta den nya tidens krav. Låt oss se närmare på industrisamhällets traditionella välfärd och hur den kan utvecklas till att bli mer effektiv och omfattande.

Läsaren kanske känner igen pyramiden i figuren ovan som Maslows behovspyramid. Vad figuren förmedlar är att vårt traditionella välfärdssamhälle endast försöker garantera de mest grundläggande mänskliga behoven av mat, överlevnad och säkerhet. Däremot finns det inget uttalat syfte att garantera oss en varm, meningsfull gemenskap, en god självkänsla och möjligheter till en fruktbar personlig utveckling genom livets långa resa.

Det lyssnande samhället är alltså strävan efter att innefatta även de högre mänskliga behoven i den garanti som vi genom vårt samhälle ger oss själva och varandra. Detta är förstås ingen enkel uppgift och måste ses som en långsiktig målsättning som är jämförbar med uppbyggandet av det traditionella välfärdssamhället – en process som fortgick i över ett sekel. Det är ingen självklarhet hur vi borde gå tillväga för att garantera de högre behovens uppfyllande. Här behövs alltså en gemensam, långsiktig ansträngning för att finna lösningar inom samhällslivets olika delar: i vården och omsorgen, i skolan, i arbetslivet, i socialtjänsten, i alla delar vi kan komma att tänka på.

ii. Kan det lyssnande samhället rädda välfärden?

Men är det verkligen rimligt att försöka bredda och fördjupa välfärden i en tid då den befintliga välfärden redan är hotad? Och så finns en allt hårdare internationell konkurrens om jobb och investeringar. Vore det inte mer realistiskt att samla våra krafter för att rädda det som räddas kan?

Ett svar ligger i kopplingen mellan de mer grundläggande och högre behoven. Om vi människor inte lyckas ingå i en god gemenskap med varandra – hur kan vi då förvänta oss att garantera varandras trygghet och överlevnad på ett värdigt sätt? Om självkänslan och erkännandet är alltför ojämnt fördelade mellan oss – hur kan vi då vilja ingå i gemenskaper med varandra? Om vi saknar möjligheter till meningsfulla och kreativa liv – hur kan vi då ha tillräckligt överflöd av livsvilja och medkänsla för att engagera oss i demokratin och allas väl? Det lyssnande samhället odlar alltså den kollektiva intelligensen. Den kollektiva intelligensen är i sin tur den starkaste garanten för både en stark, djup välfärd och en sund, konkurrenskraftig ekonomi. Det lyssnande samhället är alltså både mål och medel.

Låt oss se närmare på vilka frågor vi behöver ställa oss för att säkra vart och ett av de högre behoven:

- **Tillhörighet/gemenskap:** Långt ifrån alla människor i Sverige idag känner sig delaktiga i en meningsfull gemenskap. Många barn får aldrig goda och pålitliga vänskaper under sin uppväxt – vi känner alla berättelser om detta: pojken som i tonåren blir sittande hemma framför datorn, inte utvecklar viktiga sociala egenskaper, inte kan få flickvän och sedan får svårigheter att anpassa sig till vuxenlivet. När vi skickar våra barn till skolan finns det ingen garanti för att de får kamrater och får lov att knyta de band som de behöver för sin utveckling. Men detsamma gäller inte bara barn, utan även vuxna kvinnor och män. Många vuxna män saknar djupa vänskaper och går en lång ensam väg genom livet, talar aldrig om djupa frågor eller känslor med någon, även om man kanske har arbete och familj. Många vuxna kvinnor känner sig annorlunda och utanför, lider av ensamhet – särskilt högre upp i åldrarna. Både kvinnor och män genomlever långa, svåra år då man är ofrivilligt utan livspartner eller andra positiva sexuella relationer. Även inom äktenskap fortlöper våra relationer ofta utan äkta närhet. Motsvarande situation finns i arbetslivet. Mångas yrkesliv är utan verkligt givande samarbete. Andra kämpar för att ens få vara med på arbetsmarknaden, att få ta del i samhällslivet: den arbetslösa ungdomen, den uträknade gamle, den socialt obekväma och avvikande. Bristen på gemenskap är så många människors följeslagare genom livet. Och fruktan för utanförskapet är en drivande kraft i så många människors liv. Många av oss dör ensamma.

Hur ser vi till att ingen går ofrivilligt genom livet utan goda vänskaper? Att så många som möjligt får en livspartner, om vi önskar oss en? Hur ser vi till att familjer lyckas hålla samman? Hur ser man till att människor får känna sig som del av samhället och upplever gemenskap på arbetsplatsen eller i bostadsområdet? Att ingen behöver åldras och dö i ensamhet? Här behövs en lång räckvidd insatser, ända från förskoleåldern, genom skolåren, i vuxenlivets relationer, i arbetslivet och inom vård och omsorg för alla åldrar. Så många konkreta situationer behöver förändras så att de bättre främjar bildandet av positiva band mellan människor. Den emotionella och sociala intelligensen behöver utvecklas på alla nivåer.

- **Erkännande/självkänsla:** Det är ännu fler av oss som aldrig får uppleva en god självkänsla som varar över längre tid. Den duktiga flickan, utåt sett välfungerande och charmerande, kan drabbas av svåra tvivel inför alla högt ställda prestationskrav och skönhetsideal. Hennes tvivel kan gå över i självhat och destruktiva eller självskadliga beteenden. Många av oss kämpar sig igenom ett långt karriärliv utan att få verkligt erkännande och stark inre självkänsla. Människor behöver erkännande, vi behöver någon form av bekräftelse om att vi är goda personer och att vi är värdefulla för andra, både privat och professionellt. Om någon saknar självkänsla blir det ofta betraktat som en inneboende svaghet hos den enskilde personen snarare än ett socialt och politiskt problem. Men bristen på självkänsla är också ett samhällsligt problem av stora mått. Många människor i utanförskap kämpar med sin självkänsla. Bristen på verkligt erkännande präglar också en stor del av den mer etablerade och utåt sett välmående befolkningen. Denna brist driver alltså många människor. Den skapar lidande och väcker djup bitterhet. Att inte få bekräftelse och god självkänsla kan även gå ut över våra nära relationer och framförallt göra så att vi helt enkelt inte vågar följa våra drömmar.

Vad behöver vi göra för att ingen ska behöva känna sig som en dålig eller misslyckad människa? Hur kan vi se till att vi inte bara blir tolererade, utan faktiskt älskade, erkända och

accepterade? Även här behövs insatser genom hela samhällslivet: att aktivt och medvetet bygga upp varje människas självkänsla redan från den tidigaste barndomen.

• **Personlig utveckling/självförverkligande:** Ytterligare färre får möjlighet att leva verkligt spännande och utvecklande liv i vardagen. Hur många personer känner du som verkligen följer sina drömmar i vardagen, som går sin egen väg utan att behöva be om lov? Alltfler av oss har kreativa och spännande yrken, men för de flesta av oss blir vardagslivet aldrig till det vackra äventyr som vi vet att det kan vara. Många av oss bär på en djup längtan om att använda våra liv till att göra något verkligt meningsfullt, något där vi ger en unik och vacker gåva vidare till våra medmänniskor och till världen. Alltför många av oss känner att livet bara rinner förbi, att det vi innerst inne ville skapa eller bidra till hamnar längre och längre ifrån oss. Detta kan man höra i många människors uttalanden om att ”livet inte är så där fantastiskt trots allt”.

Vad behöver förändras för att alla ska finna goda, meningsfulla uppgifter i livet? Hur kan vi se till att ingens liv behöver bli ett tomt ekorrhjul? Eller ännu värre, att människor aldrig får möjlighet att använda sina djupaste drivkrafter och begåvningar? Här behövs ett flexibelt arbetsliv som inte lämnar oss människor utanför och heller inte låser fast oss i särskilda roller. Vidare behöver människor stöd för sin personliga utveckling genom hela livet, inte minst i relation till livets svåraste och djupaste kriser.

När människan lyckas tillgodose alla dessa behov kvarstår bara att fördjupa sig själv, att finna mening och att försöka göra gott för andra och för världen. Att finna djup mening i tillvaron är därför den översta, svarta triangeln högst upp i pyramiden i figuren ovan. Men hur når vi dit?

Kan dessa behov uppfyllas för fler människor än i dagens samhälle? Hur skulle ett välfärdssamhälle se ut som lyckades garantera något mer än bara trygghet? Kan våra barn garanteras psykiskt välmående och goda sociala band? Kan vi garantera att alla får växa upp med god självkänsla som följer oss genom livet? Kan fler av oss få använda våra vardagsliv till att skapa någonting som verkligen har betydelse för oss? Hur kan vi skapa en sådan ny nivå av välfärd?

Ett sätt är att skapa en vision om framtidens välfärdssamhälle som sätter oss i rörelse. Framtidsvisioner kan visserligen förblinda oss och göra oss oförsiktiga. Men just här kan vi tillåta oss att fundera kring hur ett samhälle skulle se ut där alla människor – så långt det är praktiskt möjligt – kände sig säkrade både en varm gemenskap, en god självkänsla och en meningsfull personlig utveckling. Hur skulle ett sådant samhälle se ut? Hur skulle utanförskap, ohälsa och kriminalitet påverkas? Hur skulle den psykiska hälsan påverkas? På vilka sätt skulle den vardagliga verkligheten som vi skapar varje dag påverkas? Skulle även de två första stegen på behovstrappan tryggas på ett bättre sätt? Med andra ord: Hur skulle livet vara om vi lyckas förverkliga det lyssnande samhället?

Det är endast genom att tillsammans finna många små och stora lösningar, genom att tillsammans prova oss fram, som vi kan finna svaren på dessa frågor. För att skapa det lyssnande samhället måste vi odla, utveckla och använda oss av den kollektiva intelligensen. Genom att utveckla förmågan att lyssna till alla medborgare kan vi använda betydligt fler människors samlade kunskaper och insikter för att förbättra samhället. Vi måste alltså använda den kollektiva intelligensen för att skapa ett lyssnande samhälle. Detta kan ta många olika former. En bra början är att samlas omkring nya sätt att samtala om politik, att experimentera med olika former av politiska möten för att skapa det goda samtalet. Det är här Initiativ Samutveckling behövs.

Visionen om det lyssnande samhället ger även ledtrådar till hur nästa nivå av ekonomi kan se ut: en lyckans ekonomi. När ekonomin, konsumtionen och arbetslivet inte längre drivs av människors vilja att säkra sig tillhörighet och erkännande, när människor vilar i sig själva gällande dessa behov, blir det lättare för oss att göra verkligt fria och medvetna val. Idag drivs mycket av ekonomin av våra osäkerheter: ungdomar är rädda för att ha fel kläder, mobiltelefoner eller kroppar, vuxna för att ha fel bil eller möbler. Många av oss arbetar med saker som vi vet inte bidrar till något gott för oss själva eller andra, men väljer att anpassa oss för att inte mista vår position i samhället. Många av oss får tidigt i karriären lära oss betydelsen av att ljuga och bedra för att lyckas – särskilt högre upp i näringslivet och det offentliga. Men vi kan finna sätt att beskriva, samtala om, och mäta utveckling inom det som betyder allra mest för människor: att vi får leva lyckliga liv. Detta är en nyckel i att uppnå en socialt och ekologiskt hållbar tillväxt, en tillväxt av människors välmående och självförverkligande.

Här rör vi oss bort från ”toleransens samhälle” och in i acceptansens samhälle. Den moderna demokratin är baserad på idén om tolerans, att vi människor måste tolerera varandra även om vi är oense eller har motstridiga intressen eller värderingar. Genom att öppna för acceptans kan vi börja bygga ett samhälle som är baserat på uppriktiga känslor av gemenskap, respekt och medkänsla. I ett lyssnade samhälle skulle alla känna sig delaktiga, sedda och hörda. Alla skulle känna sig djupt accepterade för dem vi är. Att bygga det lyssnande samhället handlar om att göra livet rikare för oss människor, att förändra våra inre upplevelser. Här närmar vi oss en ny form av ekonomiskt tänkande, där lyckan och lidandet står i centrum snarare än de materiella resursernas tillväxt och fördelning. Om detta handlar följande kapitel.

Kapitel 5.

Nästa nivå av ekonomi: Lyckans ekonomi

Lyckan är svår att gripa om och är därför svår att göra till politikens mål och mening. Det är mycket enklare att förhålla sig till exempelvis den hårdvaluta som vi räknar våra materiella resurser i. Det finns ingen som kan peka på lyckan och säga exakt vad den är. Ändå ökar vårt behov att förstå och politiskt förhålla oss just till lyckan och lidandet.

Nästa nivå av ekonomi handlar därför om att omvandla de mänskliga drivkrafter som styr våra handlingar, vår ekonomiska produktion, vår konsumtion och hela arbetslivet. Det är detta vi kallar för lyckans ekonomi: att hushålla med hela strömmen av mänskliga handlingar på ett hållbart sätt som främjar största möjliga välbefinnande för alla. Det enklaste sättet att förstå detta är att ställa sig frågan: vilka nivåer av lycka och lidande skapar vi genom användningen av vår tid och våra resurser, och hur hållbara är dessa nivåer?

När vi ställer de här frågorna och på allvar gör politik av dem har vi börjat utveckla en lyckans ekonomi. Lyckans ekonomi innebär att vi på ett genomgripande och medvetet sätt använder samhällets resurser för att minska lidandet och utveckla livskvaliteten. Tänk på hur mycket resurser vi har: så många begåvade och uppfinningsrika människor som tillsammans förfogar över så mycket pengar och material. Används dessa resurser idag på bästa möjliga sätt för att skapa lycka och mening? Skapar vi verkligen trygghet och frihet på bästa sätt? Det är ett rimligt antagande att vi kan använda våra gemensamma resurser på ett betydligt bättre sätt. Det vore väl märkligt att anta att samhället inte gick att förbättra, verkligen förbättra på djupet.

Det handlar inte enbart om att hushålla med materiella resurser, utan med hela livet. Det handlar om hur vi disponerar vår gemensamma tid och uppmärksamhet – och vilka resultat detta ger. Framförallt handlar det om att omfördela vår tid och uppmärksamhet så att vi uppnår högre lycka på ett mer hållbart sätt. Det är genom att omvandla de mänskliga drivkrafterna bakom de ekonomiska systemen som vi kan göra lyckans ekonomi mer effektiv. Medlet för detta är så kallad ”ekonomisk samutveckling”.

i. Lyckans ekonomi för en hållbar utveckling

Det är viktigt att skilja på några idag vanligt förekommande perspektiv på hur lyckans ekonomi hänger ihop med hållbarheten. Nedan presenteras fyra alternativ. Initiativ Samutveckling står för det fjärde alternativet.

- Det första sättet att skapa en mer hållbar utveckling med större välbefinnande kallas för ”absolut frikoppling”. Här försöker man frikoppla den ekonomiska tillväxten från mängden miljöpåverkan. Det kan handla om att betona konsumtionen av kultur och tjänster snarare än varor och satsa på att ställa om till grön teknologi.
- Det andra sättet handlar om att ifrågasätta den ekonomiska tillväxten med målsättningen att så småningom krympa ekonomin och det ekologiska fotavtrycket. Då betonas istället alternativ till den ekonomiska tillväxten och sätt att minska den totala volymen av ekonomiska aktiviteter. Detta synsätt kallas ofta för ”degrowth”.
- Det tredje sättet, ”inre utveckling”, handlar om att betona lyckans mätbarhet och göra den till en viktigare del i vårt politiska beslutsfattande. Berömda ekonomer har lyft fram detta perspektiv, till exempel i World Happiness Report 2012, som också låg till grund för FN:s konferens med samma ämne.

- Det fjärde alternativet, som Initiativ Samutveckling bygger på, är ”ekonomisk samutveckling”. Här används den inre utvecklingen inte enbart för att minska konsumtionen, utan för att skapa förutsättningar för en omvandling av hela kulturen och de ekonomiska systemen. Det handlar alltså om att använda insikter från alla de tre första perspektiven för att hushålla med lyckans ekonomi på ett socialt och ekologiskt hållbart sätt. Det är detta perspektiv som utforskas i det här kapitlet. Den röda tråden i ”ekonomisk samutveckling” är betonandet av en balans mellan ”inre” och ”yttre” utveckling. Ekonomisk samutveckling utgör ”tillväxten” i lyckans ekonomi.

Den så kallade ”inre utvecklingen” behövs alltså för att göra ett hållbart samhälle möjligt, eftersom den inre utvecklingen leder till att själva samhället förändras från grunden. Den inre utvecklingen utgör vårt viktigaste verktyg för en rik och hållbar lyckans ekonomi.

ii. Vad är inre utveckling?

Inre utveckling handlar om hur vi själva upplever verkligheten – om våra känslor och drivkrafter, om våra rädslor, våra relationer, våra begär, våra självbilder, vår tillit till varandra, våra sinnestillstånd, vår förmåga att se skönhet i världen och tillvaron, vår självkänedom och vårt grundläggande förhållande till livet och döden, lyckan och lidandet. Den inre utvecklingen är inte gratis. Den kommer inte utan stora ansträngningar, starka prioriteringar av både mänskliga och materiella resurser.

Hur kan den inre utvecklingen se ut i praktiken? Hur utvecklar vi våra behov, våra personligheter och de vardagliga sammanhang som vi lever, konsumerar och arbetar i? Det finns förstås många olika sätt att besvara dessa frågor. Men det finns också ett mycket enkelt svar: inre utveckling är att rikta uppmärksamheten inåt. Det handlar om att lägga tid och kraft på det mödosamma arbetet att granska oss själva, lösa upp våra spänningar i axlarna, i ryggen, märka knuten i magen, märka hur våra tankar flyger och far åt alla håll. Detta kan vi göra på två olika sätt.

1. Självobservation: Det ena sättet är att vi får vägledning i hur vi märker vår egen uppmärksamhet och sedan enskilt övar oss på att observera våra tankar, känslor och impulser genom till exempel kroppsövningar, meditation, avspänning och medveten närvaro. På detta bemästrar vi våra egna känslor och reaktioner. Vår relation till livets stora frågor utvecklas och förändras. Vår frihet och självständighet ökar. Det är välkänt och vetenskapligt påvisat att chefers personligheter och personliga utveckling är avgörande för hur väl företag fungerar och utvecklar sig. Man brukar tala om ledarskapsutveckling. Detsamma gäller förstås alla medarbetare på en arbetsplats. Vi är ju alla i någon mening våra egna chefer.

2. Utforskande samtal: Det andra sättet är att ingå i något slags samtal där vi lär känna oss själva och våra omedvetna motiv och beteenden. Här finns förstås det terapeutiska samtalet med utbildade psykologer eller andra samtalsledare, men även samtal i grupp. Företag och organisationer kan på ett medvetet och aktivt sätt inbegripa människor i ett löpande samtal om arbetsplatsens grundläggande syften och mål, om vilken utveckling man vill se. På många arbetsplatser idag skulle det upplevas pinsamt om någon ställde alltför djuplodande frågor. Här är en kulturell utveckling möjlig. Att förstå våra egna och varandras motiv, önskningsdrifter och drivkrafter är avgörande för lyckans ekonomi.

iii. Att balansera inre och yttre utveckling i våra ekonomiska system

Yttre utveckling handlar om saker vi kan se och ta på. Det handlar om att utveckla nya produkter och tjänster, ny offentlig service, nya stadsmiljöer, bättre transporter, infrastruktur, sjukvård, energiförsörjning och så vidare. När de ekonomiska systemen utvecklas är det också yttre utveckling.

Eftersom lycka och lidande kan förklaras både av den yttre verkligheten omkring oss och av hur vi själva upplever denna verklighet, behöver vi ett ekonomiskt system som stöder både yttre och inre utveckling. Dagens ekonomiska liv – som vi arbetar och producerar i, som vi konsumerar i, som vi fördelar vår uppmärksamhet och tid inom – betonar i övervägande del den yttre utvecklingen. Utmaningen blir därför att balansera den yttre utvecklingen mot den inre. Vi behöver på allvar börja prioritera också den inre utvecklingen genom hela det ekonomiska livet. Detta bör göras på vetenskapligt och erfarenhetsmässigt välgrundade sätt – på sätt som vi märker främjar ett långsiktigt välbefinnande och som lindrar de många små och stora lidanden vi genomlever.

Vi kan alltså bli bättre på att prioritera hur vi använder den ström av uppmärksamhet och handlingar genom vilken vi skapar vår yttre och inre verklighet. Därför vore det värdefullt att få till stånd ett välfungerande demokratiskt samtal om hur vi kan utveckla våra inre dimensioner.

Det blir alltmer uppenbart att våra nuvarande ekonomiska system inte lyckas öka välbefinnandet på ett sätt som leder till en hållbar utveckling.

Att utveckla de inre dimensionerna är avgörande för att vi ska kunna få till stånd långtgående förändringar av de ekonomiska systemen i ekologiskt och socialt hållbar riktning. Inre utveckling är det mest direkta sättet att förändra de mänskliga drivkrafter som verkar i de ekonomiska systemen. Det är hög tid att den inre utvecklingen börjar användas mer aktivt och medvetet.

iv. Hur förändrar vi ekonomins mänskliga drivkrafter?

Vad är egentligen ekonomin? Ekonomin är ingen opersonlig maskin långt ifrån oss. Vi skapar den på nytt varje dag genom att sträva, önska och begära. Ekonomin skapas av våra viljor, av vad vi vill ha och uppnå i livet – och hur vi och vår jord kan tillfredsställa dessa behov.

Vi har alla motiv och drivkrafter som vägleder våra handlingar och påverkar vart vi riktar vår uppmärksamhet i livet. Vi försöker ofta uppnå det vi känner att vi saknar – det kan vara nöjen, trygghet, gemenskap eller erkännande. Med andra ord: drivkraften i det ekonomiska livet är inget annat än summan av våra begär och drömmar. Det kan ibland vara svårt för oss att veta exakt vilka dessa är. Ibland förstår vi först i efterhand, när vi ser tillbaka på våra liv, vad som drev oss att prioritera det ena eller det andra, vad som fick oss att handla, varför vi gjorde de val vi gjorde.

Om vi är fattiga drivs vi att arbeta för vår överlevnad, för att få mat på bordet och kläder på kroppen. Då är det rädslan för att inte överleva som är avgörande för våra val och prioriteringar. Om vi riskerar utanförskap och ensamhet drivs vi av en önskan av att försäkra oss om att vi får lov att ta del i samhällslivet, så att vi lättare kan få vänner, en partner, en vardag i ett sammanhang med andra människor. Om vi känner tvivel på vårt eget värde och vår förmåga, drivs vi av en vilja att prestera, att uppnå resultat som vinner andra människors erkännande. Våra upplevda behov sätter på detta vis gränser för vad vi kan tillåta oss göra, säga och tänka.

Men det finns också handlingar som inte direkt kan härledas till något vi saknar, handlingar som verkar stamma från ett överflöd, från spontan livsglädje. En del av de saker vi gör, säger och tänker är uttryck för att vi har en uppriktig vilja att ge någonting vidare, att förverkliga något, att följa vårt samvete och våra värderingar. Andra saker gör vi för att anpassa oss efter ”den hårda verkligheten”, för att vi känner att vi

måste, för att priset vore för högt om vi inte gjorde det. Vi kan alltså – något förenklat – tala om två typer av drivkrafter inom det ekonomiska livet: bristdrivet handlande och glädjedrivet handlande.

Det bristdrivna handlandet är när vi gör något för att vi måste, när vi inte har råd att känna efter. Det är när vi arbetar för att vi är rädda att förlora jobbet, eller när vi konsumerar för att vi känner att vi måste fixa något fel med oss själva (utseende, stil, livsstil, status, för att stilla oroskänslor), när vi låter bli att reagera på orättvisor för att vi känner att priset vore för högt (till exempel att vi tar del i verkställandet av beslut som vi inte anser vara etiskt riktiga för att vi inte vill förlora våra kollegors uppskattning). Fler exempel är när vi stressar och offerar vårt välbefinnande för att uppfylla andras förväntningar, eller när vi trycker undan känslor för att passa in. Då är det uppenbart att vi drivs av upplevda brister, av våra ouppfyllda behov. Samma princip gäller inom privatlivet: när vi fortsätter vara i förhållanden som skadar oss eller inte tjänar oss, när vi väljer att inte leva efter våra drömmar för att undgå skamkänslor – då är det fråga om bristdrivet handlande.

Det glädjedrivna handlandet är när vi använder våra spontant kreativa krafter. Vi anstränger oss för att vi har en positiv vilja eller längtan efter att skapa något eller dela något med andra. Det är när vi känner äkta inspiration, när vi tror på vad vi gör, när vi anser att vår uppgift är så viktig att vi rentav skulle betala någon annan för att utföra samma arbete om vi hade möjligheten. Det är när vi handlar efter vårt hjärta och när vi arbetar av kärlek snarare än av fruktan för att förlora eller gå miste om något. Vi handlar från en plats av överflöd och ger denna livsvilja vidare.

Visserligen kan det inte undgås att bristdrivet handlande förekommer. Allting kan ju inte alltid vara roligt och inspirerande. Men är bristdrivet handlande verkligen någonting vi önskar oss själva och varandra? Är det ekologiskt och socialt hållbart att bygga våra ekonomiska system på människors rädslor och upplevda brister? Det enda svaret är att vi har mest att tjäna på att utöka det glädjedrivna handlandet och befria oss från det bristdrivna.

v. Vad är ekonomisk samutveckling?

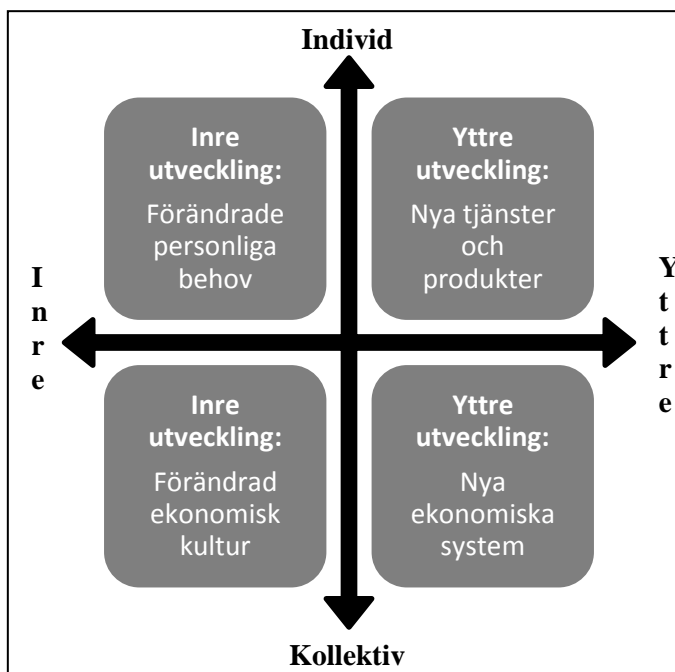
Inom lyckans ekonomi utgör ekonomisk samutveckling motsvarigheten till ”tillväxt” i den materiella ekonomin. Den ekonomiska samutvecklingen handlar om att göra samhället rikare på lycka och livsglädje, att effektivisera lyckans ekonomi på ett hållbart sätt. Det glädjedrivna handlandet är i lyckoekonomisk mening betydligt mer effektivt än det bristdrivna. Det skapar betydligt större frihet i våra vardagliga val. Det bristdrivna handlandet uppstår ju just när vi känner att vi inte har något riktigt val. Glädjedrivet handlande orsakar mindre lidande under själva ansträngningen – då det ju är fråga om ett kärt arbete – och den skapar tjänster och produkter av högre lyckomässig kvalitet eftersom vi verkligen bryr oss om resultatet av vårt arbete. Denna typ av arbete gör att vi får känna att tiden är värdefull, att vi får lov att engagera oss. Kanske allra viktigast är att vi får lov att följa vårt samvete, att vi inte känner att vi behöver sälja ut våra värderingar om rätt och fel – att vi har ett val.

För att öka andelen av glädjedrivet och minska andelen bristdrivet handlande måste vi skapa förutsättningar för att vi ska känna att våra behov är säkrade: försörjning, gemenskap, erkännande och så vidare. Att öka andelen glädjedrivet handlande är därför djupt sammanknutet med uppbyggandet av nästa nivå av välfärd – det lyssnande samhället, som diskuterades i förra kapitlet. Först när vi känner oss verkligt trygga och har god självkänsla kan vi förväntas handla utifrån inre frihet.

Samtidigt behöver det skapas fler företag, arbetsplatser och andra sammanhang som aktivt och medvetet stöttar oss i vårt glädjedrivna handlande.

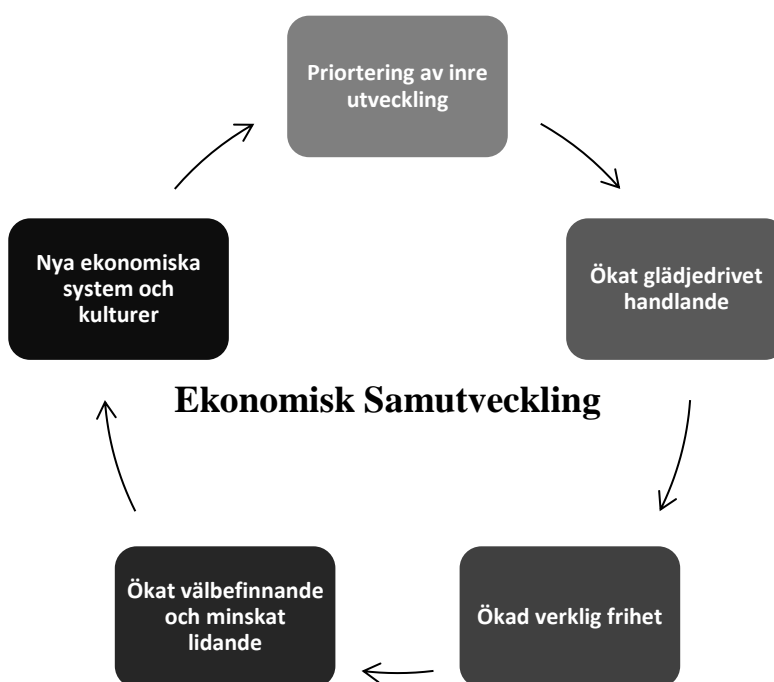
För att utveckla lyckans ekonomi krävs en omfattande inre utveckling – en utveckling som innebär att vi som personer känner oss mer levande, att vi upplever verkligheten på ett mer kärleksfullt och lekfullt sätt. När våra upplevda behov förändras, då förändras också drivkrafterna i ekonomin. Vi efterfrågar andra varor och tjänster, vi ställer andra krav på våra arbetsgivare, vi startar och driver företag med både hjärna och hjärta.

Här återkommer vi till en liknande modell med fyra fält som beskrevs på sidan 14. De två fälten till höger beskriver ”yttre” utveckling. De två fälten till vänster beskriver ”inre” utveckling.

Figuren kan läsas så här: Genom en medveten och aktiv utveckling av våra inre dimensioner skapas efterfrågan på nya tjänster och produkter. För att tillgodose denna efterfrågan krävs nya ekonomiska system som i högre grad bygger på glädjedrivet arbete och samarbete. Dessa nya system bidrar till skapandet av en förändrad ekonomisk kultur, där våra förväntningar och krav på oss själva och varandra omvandlas. Denna förändrade kultur leder till att vi upplever verkligheten annorlunda och därför omvärderar våra prioriteringar i livet. Detta leder i sin tur till att våra behov förändras – och så vidare. Precis som i figuren över demokratisk utveckling (sidan 13) måste de fyra fälten utvecklas hand i hand. De nya behoven (inre utveckling) behöver stödjas av motsvarande förändringar i de övriga tre fälten och utvecklingen sker i små steg. Ingen kan förändra de ekonomiska systemen över en natt.

Som visas i figuren här är ekonomisk samutveckling när den inre och den yttre utvecklingen dynamiskt förstärker varandra i riktning mot större välbefinnande och hållbarhet.

Det är genom att prioritera mer av vår tid och uppmärksamhet mot inre utveckling som vi kan utöka det glädjedrivna handlandet.

vi. Hur skapar vi en verkligt fri ekonomi?

Vad är ekonomisk frihet? Många gånger när det talas om en ”fri ekonomi” menas en marknad med så få statliga ingrepp och regleringar som möjligt. Enligt de idéer som presenteras här ovan definieras istället en ”fri ekonomi” som en ekonomi med så lite bristdrivet handlande som möjligt. Ovanstående resonemang har visat att en stor del av vårt ekonomiska system inte i djupare mening kan anses vara präglad av ”fritt utbyte” och ”fria val”. Är vi verkligen fria när vi drivs att arbeta, prestera och konsumera av rädslor och upplevda brister? Hur fria är vi när vi känner att vi behöver handla mot vårt samvete eller arbeta för någonting vi inte känner uppriktigt engagemang inför? Och är vi verkligen fria om vi på ett omedvetet plan påverkas att konsumera genom till exempel reklam?

På sätt och vis är vi förstås alltid fria eftersom det är vi själva som gör valen och prioriteringarna. Men det finns olika grader av frihet (se sidan 23). Att friheten kan fördjupas gäller alltså både inom demokratin och i det ekonomiska livet. Om vi anser oss vara fria idag kan vi alltså bli ännu friare i framtiden – fria i en djupare mening.

De befintliga ekonomiska systemen kan utvecklas för att skapa djupare frihet. En ofri ekonomi – som präglas av rädslor, brister och manipulationer – kan förklara varför det ekonomiska livet idag ofta varken gagnar oss själva, våra medmänniskor eller biosfären. Vi är helt enkelt inte tillräckligt fria att kunna göra val utifrån våra hjärtan. Att skapa verklig ekonomisk frihet handlar alltså om ekonomisk samutveckling, att genom vår kollektiva intelligens finna väl avvägda sätt att utveckla hur marknaden fungerar. En sådan frihet tillåter bland annat ett betydligt mer kreativt och mångsidigt entreprenörskap.

Den ekonomiska friheten följer också en fördelning, där vissa drar ett längre strå och andra ett kortare. En ekologiskt och socialt hållbar ekonomisk frihet behöver fördelas på ett rättvist sätt. Vad kan vi göra för att alla ska inkluderas i utvecklingen av en verkligt fri ekonomi?

vii. Hur kan vi göra samhället mer jämlikt och rättvist?

Klassklyftor – vad kan vi göra för att överbrygga dem? Det har diskuterats hur vi kan utveckla lyckans ekonomi, men ännu inte hur vi kan göra fördelningen av lycka och lidande mer rättvis. Nästan alla upplever någon lycka i livet – och vi måste alla genomleva lidande. Men ofta ser vi att några av oss verkar lida betydligt mer än andra, att några av oss slås ut i vardagens spel, att de svagaste och sämst ställda drabbas hårdast. Måste det vara så?

Det verkar som att livet alltid måste innehålla ett visst mått av konkurrens och spel oss människor emellan: vi kan inte alla bo på samma plats, ha samma livspartner, ha samma jobb, vara månadens bästa medarbetare. Vi har olika förutsättningar och olika typer av begåvningar. Ibland blir vi vinnare, ibland förlorare. Vi vill alla spela goda och beundransvärda roller i livet och vi måste ibland ta risker för att vinna varandras erkännande, betraktas som framgångrika, intelligenta, modiga, kärleksfulla och så vidare. Vi är tvungna att spela med i vardagens spel – ett spel som ibland kan vara alltför hårt för oss.

Det finns tre grundläggande sätt att förhålla sig till detta ”livets stora spel”. Det första sättet är att förneka spelet. Då försöker vi så långt som möjligt bortse från att det finns konkurrens oss människor emellan. Vi

försöker då skapa rättvisa genom att bortse från vissas fördelar och andras nackdelar, genom att hitta sätt att släta över skillnaderna mellan oss. Vi förnekar spelet för att vi helt enkelt inte kan finna oss i de stora orättvisorna. Detta leder dessvärre till att många av oss aldrig får lära spelets regler och därför aldrig får möjligheten att ta kontrollen över våra liv.

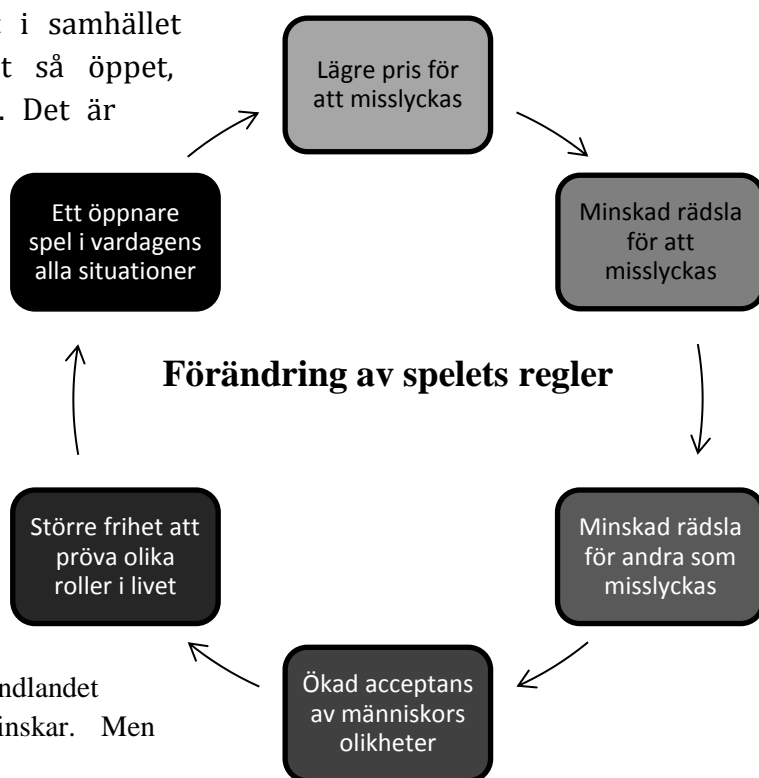
Det andra sättet är att istället bejaka spelet. Då anser vi att vissa människor ”förtjänar” att ha det bättre än andra för att de har uppvisat goda mänskliga kvaliteter. De som har det svårt får lära sig av dem som har det bättre, så att de också kan lyckas i livet. Då anpassar vi oss efter att livet är hårt ibland och att var och en i sista hand har ansvar för sig själv. Det farliga med att bejaka spelet är att vi börjar försvara orättvisorna. Alla kan inte alltid vara vinnare i livets spel, så även om alla lär spelets regler kommer vissa människor att slås ut.

Det tredje förhållningsättet är att vilja förändra spelet. Då förnekar vi inte att människor måste konkurrera med varandra, men finner oss heller inte i att livet är orättvist och att vissa måste lida för att andra ska kunna ha det bra. Det är förstås det tredje förhållningssättet som står i linje med Initiativ Samutveckling och lyckans ekonomi.

viii. Hur kan vardagens spel förändras? – Från toleransens till acceptansens samhälle

Vi kan omfördela lyckan och lidandet i samhället genom att göra det vardagliga spelet så öppet, genomsnittligt och rättvist som möjligt. Det är genom att förändra själva spelets regler som vi kan göra livet mildare, mer förlåtande, mindre drivet av fruktan. Vi måste göra så att vi människor får fler chanser och får mindre anledning att känna oss misslyckade, mindre anledning att mista hoppet. Vår gemensamma inre utveckling är här helt avgörande.

Sett i ljuset av lyckans ekonomi leder ett rättvisare, mildare spel i livets alla delar – i vänskaperna, i kärleken, på arbetsmarknaden – till att det glädjedrivna handlandet ökar och det bristdrivande handlandet minskar. Men återigen: hur kan spelet förändras?

Det behövs ett skifte från ”toleransens samhälle” till ”acceptansens samhälle”. Ett acceptansens samhälle är ett där vi inte bara tolererar varandras olikheter, utan faktiskt lyckas acceptera och uppskatta varandra. Det är trots allt inte så smickrande att bli tolererad av andra: ”Jag tycker inte om dig, men jag låter dig få vara”. Vi vill alla känna oss accepterade för dem vi är. Mängden av acceptans (och förstås tolerans) beror mycket av det vardagliga spel vi skapar tillsammans. Acceptansen kan utvecklas och gro genom att de sammanhang vi lever i blir mer accepterande, mer kärleksfulla om man så vill.

Acceptansens samhälle odlas långsamt genom förändringar av kulturen. Kulturen kan utvecklas: hur vi ser på framgång och misslyckande, hur vi bedömer oss själva och varandra. Våra inre upplevelser av verkligheten kan utvecklas genom odlandet av våra sociala och emotionella intelligenser. De ekonomiska systemen kan skapas om så att de stöder nya former av konsumtion, försörjning och arbetsliv. På så sätt kan själva det sociala spelet förändras, hur vi beter oss och samspelar i vardagen. Med andra ord: genom en ekonomisk samutveckling som skapar inre trygghet och djupare gemenskap, minskar det lidande som orsakas av vardagens spel. Vi får fler chanser på oss, vi dömer oss själva och varandra mindre hårt, vi har råd att vara oss själva i högre utsträckning.

Med andra ord: genom en ekonomisk samutveckling som skapar inre trygghet och djupare gemenskap, minskar det lidande som orsakas av vardagens spel. Vi får fler chanser på oss, vi dömer oss själva och varandra mindre hårt, vi kan vara oss själva i högre utsträckning – och vi tillåter oss att ställa djupare frågor om syftet bakom våra handlingar. Lyckans ekonomi blir rikare och vi ”får råd” med större acceptans.

En viktig konsekvens av att det vardagliga spelet utvecklas är att det blir mindre viktigt att människor har en viss position i samhället – till exempel anställd eller arbetslös. Hierarkierna blir mindre utpräglade och det blir mindre avgörande att ”ha ett fint jobb” för att man ska känna sig som en värdefull person. Klassklyftorna minskar. Pengarnas symboliska värde minskar. Vi blir mer jämlika.

ix. Hur anknyter lyckans ekonomi till ekologisk och social hållbarhet?

Lyckans ekonomi byter förstås inte ut den materiella ekonomin – den utgör bara ett komplement. Vi behöver fortfarande skapa och fördela materiella resurser och detta medför ekologiska fotavtryck och oönskade sociala konsekvenser i olika delar av världen.

Vad en ekonomisk samutveckling kan bidra med är att vi i allt lägre grad blir fångar i våra egna ekonomiska system. De ekonomiska systemen kan utformas med större medvetenhet så att inre behov tillgodoses. Detta underlättar en rättvis fördelning av resurserna, underlättar svåra omställningar till gröna och ekologiskt gångbara system och leder till mer etiskt medveten produktion och konsumtion. Det är också rimligt att anta att en sådan ekonomi skulle vara betydligt mer stabil än dagens till exempel i kristider – helt enkelt eftersom den vilar på ett starkare psykologiskt och socialt fundament.

Det är alltså inte så enkelt att gladare människor med nödvändighet har mindre materiella behov. Men friare människor kan enklare ta de rätta besluten och göra de nödvändiga omställningarna. Välbefinnande och hållbarhet går hand i hand.

x. Behovet av en lyckans ekonomi

Vårt nuvarande ekonomiska tänkande räcker inte till. Vi måste tänka annorlunda. Vi måste handla annorlunda. Och vi måste förhålla oss på nya sätt. Det är klart att vi kan bli bättre. Lyckans ekonomi är i vårt samhälle alldeles för ineffektiv. Vi måste bli bättre på att hushålla med våra egna handlingar, med vårt gemensamma skapande. Vi måste lära oss att bättre hushålla med vår uppmärksamhet, att gemensamt rikta den mot det som kan förändra samhället i grunden.

Det räcker inte med ett samhälle som ”får mer av samma” som vi redan har: fler jobb, mer välfärd, fler dagisplatser, högre lön. Vi måste skapa nytt, utveckla det vi redan har, lyfta det till en ny nivå. Det finns ingenting som säger att det skulle vara omöjligt eller alltför komplicerat. Det vi behöver förändra för att

utveckla vår lyckans ekonomi är hur vi umgås, hur vi samtalar och förhåller oss till varandra – både personligt och politiskt.

Vi måste utveckla ett språk, ett tankesätt och en politik som tillåter oss att tillsammans tala om de verkligt svåra och djupa frågorna i samhällslivet. Vi måste utveckla en ny politisk kultur. Den demokratiska kultur vi har idag förtjänar all respekt och är bra på att lösa många problem. Men det finns också lidanden som vår nuvarande politiska kultur helt enkelt inte rår på. Därför behövs ett nytt politiskt tänkande. Du är inbjuden till att vara med om att skapa detta nya tänkande.

Del 3: Den nya politiken i praktiken

Kapitel 6.

Politikens nya ansikten

Den här boken har handlat om skapandet av ett nytt slags politiskt parti. Vi har presenterat idéer och perspektiv angående nästa nivå av demokrati, välfärd och ekonomi. Vi hoppas att du så långt har funnit läsningen intressant och att perspektiven kan komma till användning i ditt eget liv. Nu återstår det att hitta alla små och stora sätt att gå bortom idéer och perspektiv och in i den politiska verkligheten. Den här boken är en inbjudan till att delta. Varje person får finna sitt eget sätt att delta, att utvecklas som person, och att bidra till samutvecklingen.

Om du har viljan att delta och längtan efter ett nytt slags samhälle, kommer du troligen också att finna det bästa sättet för dig att ta del i den stora samutvecklingen. Det vill säga, om du inte redan har funnit det.

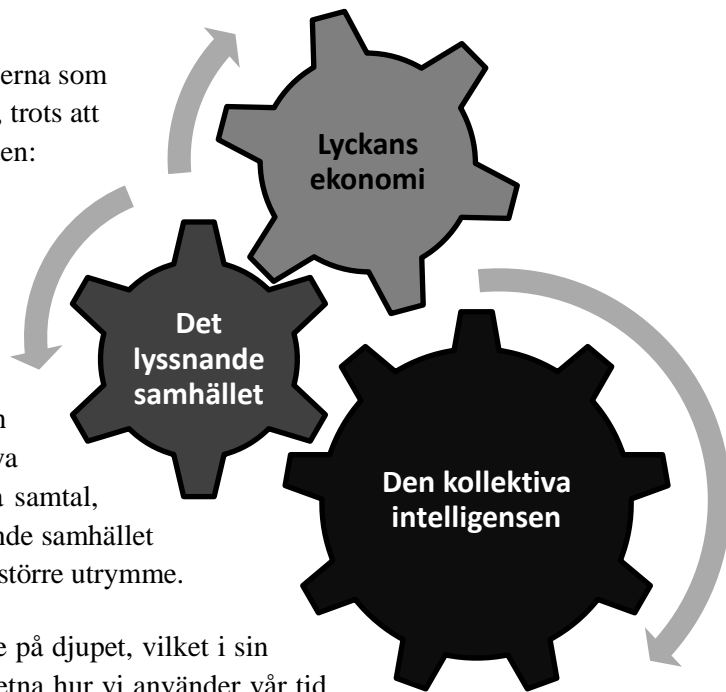
Den största utmaningen är att överbrygga de meningsskiljaktigheter som står i vägen för ett brett samarbete och ett fördjupat demokratiskt deltagande. Vi kan endast möta vår tids utmaningar om vi finner vägarna till varandra; till ett djupt, delat engagemang. Vi kan undvika främlingskap och likgiltighet genom att grunda en bredare gemenskap på viljan till att lyssna till varandra och lära av varandra – och därigenom utveckla samhället till nästa nivå.

i. Vägarna framåt? – Att skapa nya former av politik

Låt oss nu knyta ihop säcken och peka på dessa idéers betydelse för politiken. Vilka nya sorters politik kan behövas?

Som läsaren säkert lagt märke till förstärker många av idéerna som presenterats varandra. Detta kan summeras ganska enkelt, trots att det i själva verket rör sig om mycket komplexa förhållanden:

- **Den kollektiva intelligensen** gör så att samhället organiserar sig självt på smidigare och mer hållbara sätt. Mängden mänsklig intelligens och reflektion ökar och det uppkommer många lösningar som alla behövs för att vidareutveckla samhället. Den kollektiva intelligensen utvecklas genom nya former av demokratiskt deltagande och politiska samtal, och bidrar därmed till utvecklandet av det lyssnande samhället och lyckans ekonomi genom att kreativiteten ges större utrymme.
- **Det lyssnande samhället** gör människor tryggare på djupet, vilket i sin tur gör oss friare i vårt handlande och mer medvetna hur vi använder vår tid och uppmärksamhet. Det förstärker vår kollektiva intelligens och gör oss duktigare på att hushålla med vår tid och uppmärksamhet. Med andra ord bidrar det lyssnande samhället till den kollektiva intelligensen och skapar förutsättningar för en rikare lyckans ekonomi.

- **Lyckans ekonomi** kan utvecklas så att den underlättar uppbyggandet av ett lyssnande samhälle. En rikare lyckans ekonomi undanröjer dessutom hinder för att den kollektiva intelligensen ska kunna fungera på bästa möjliga sätt.

Dessa tre utvecklingsmöjligheter betonar människans inre utveckling, att vi kan nå nya nivåer som samhälle. Initiativ Samutveckling förespråkar att fyra nya sorters politik förs utifrån detta perspektiv. Precis som det idag bedrivs finans-, miljö- och kulturpolitik, vill vi bedriva:

- **Demokratiseringspolitik:** En fortlöpande, aktiv ansträngning att göra samhället mer demokratiskt, att utveckla deltagandet och sprida makten på alla nivåer i samhället. Då växer den kollektiva intelligensen och vi kan bättre hantera världens stora komplexitet.
- **Gemenskapspolitik:** Vi använder demokratin för att skapa goda vänskapsband, goda kärleksrelationer och tillit oss människor emellan och genom hela samhället. En sådan politik handlar om att förändra vardagens spel till det bättre.
- **Existenspolitik:** De djupaste och svåraste frågorna om livet och döden görs till politisk vardag. Tillsammans utvecklar vi våra mest innerliga förhållanden till verkligheten. Existentiella frågor kommer ut i ljuset och blir en del av det offentliga livet.
- **Emancipationspolitik:** Se till att individen känner sig så fri som möjligt och upplever mindre förtryck i livets alla sfärer. Politiken arbetar aktivt för att öka medvetenheten om det förtryck som finns inom alla organisationer, strukturer och gemenskaper. Att göra detta till ett politiskt område skulle kunna bidra till att skapa betydligt större frihet i människors vardag.

Dessa fyra former av politik utvecklar samhällets värdegrund. Vi använder på så sätt den kollektiva intelligensens spontana kreativitet för att hantera våra konflikter, motstridiga intressen och meningsskiljaktigheter. Spontan kreativitet används för att övervinna likgiltighet och fiendskap mellan människor. Själva de styrande värderingarna i samhället förfinas och utvecklas – inte uppifrån och ner, utan genom att skapa förutsättningar för blommandet av många nya perspektiv. Det som anses för rimligt och självklart idag kommer sannolikt anses vara grovt och omoraliskt i framtiden. Vår plats i världen och vår relation till resten av biosfären utvecklas. Vi gör världen till vårt hem.

De nya formerna av politik måste gå kors och tvärs över de kategorier vi är vana vid. Låt oss nu diskutera hur dessa fyra typer av politik kan komma till uttryck i praktiken.

ii. Demokratiseringspolitik – att utveckla medborgarskapet

Vi har visserligen ett konstitutionsutskott i riksdagen och grundlagen har ändrats under 1900-talets historia. Det har bland annat införts allmän och lika rösträtt och vi har gått från tvåkammars- till enkammarsdag. Utbildning har blivit en allmän rättighet. Miljön har fått ta plats i grundlagen.

Ända finns det ingen verkligt aktiv och medveten demokratiseringspolitik i Sverige idag. Vi har inget levande samtal om hur demokratin skulle kunna fungera annorlunda och bättre än idag. Detta kan tyckas mycket märkligt eftersom vi då gör det tysta antagandet att vi har den bästa möjliga formen av demokrati i Sverige idag. Det finns ingen rimlig anledning att anta att demokratin inte skulle kunna förbättras, anpassas till vår tid och våra behov.

Ett talande tecken på att demokratin idag inte fungerar på bästa möjliga sätt är att medborgare i allt lägre grad deltar i politiska partier. I en undersökning, som presenterades av statsvetaren Staffan Lindberg vid Göteborgs Universitet under våren 2012, skulle en fjärdedel av de unga väljarna i Sverige föredra diktatur framför demokrati och en dryg femtedel skulle sälja sin röst för en mindre summa pengar. Samtidigt har det visats på många sätt att förvaltningstjänstemännen har antagit en alltmer framträdande roll på alla nivåer i samhället. Det finns många möjliga förklaringar till detta. En tolkning är att vår demokratiska kultur och våra demokratiska system inte lyckas uppfånga människors världsbilder och engagemang, eftersom dessa blivit betydligt mer differentierade sedan 1900-talets mitt. En annan tolkning är att våra samhällsfrågor blivit alltmer komplexa och kräver allt större expertis för att hanteras skickligt – vilket alltså gör det svårare för politiker och medborgare att sätta sig in i avgörande samhällsfrågor.

Det kan alltså behövas en aktiv demokratiseringspolitik. Hur kan den se ut? Varje kommun skulle kunna ha en webbplattform utformad efter sina behov, med många sätt att engagera medborgare, så att de ger feedback, deltar i omröstningar och bjuds in i spännande, stimulerande samtal. Varje stad skulle kunna ha ett verkligt levande stadshus med alla möjliga demokratiska och medborgerliga aktiviteter.

Vi kan föreställa oss att det skulle finnas ett Demokratiseringsdepartement på Regeringskansliet, med en demokratiseringsminister i regeringen. Detta departement skulle följa, stödja och utvärdera de många deltagardemokratiska experimenten och framväxande kulturerna runtom i landet. Vissa lyckade exempel skulle stödjas. Man skulle finansiera forskning kring olika sätt att prova nya demokratiska system och lösningar, att fördela makten på effektiva sätt, och om den kollektiva intelligensen.

Emotionell- och social-intelligens skulle mätas och forskning bedrivs om hur denna intelligens kan utvecklas, framförallt i skolan men också i näringsliv och offentliga organisationer. Vi skulle ha demokratiseringsråd, samt utveckla och stötta forskning om människors sociala liv, vänskaper och kontaktnät, för att finna vägar att stödja människor in i ett aktivt deltagande. En förkortande av arbetstiden kan på sikt spela en roll i denna utveckling.

Direktdemokratiska, deltagardemokratiska, samtalsdemokratiska och internetdemokratiska former skulle nötas och stötas, prövas otaliga gånger i olika former. Detta utvecklar kulturen och medborgarna på många sätt och så småningom kan de bästa lösningarna få spridning och anpassas. De bästa lösningarna skapar en djupare kollektiv intelligens, en ökad förmåga för samhället att organisera sig självt genom ett brett deltagande.

Demokratiseringspolitik handlar alltså inte om att ”införa” ett visst system som några har tänkt ut på förhand. Det handlar inte om ”mer demokrati” för sakens skull. Det handlar om att bryta låsningen som vårt nuvarande system/kultur befinner sig i och öppna upp för en levande, försiktig utveckling av demokratin där endast de lösningar som leder till mer intelligenta och välinformerade beslut får institutionaliseras och bli varaktiga delar av demokratin. Den representativa demokratin kan berikas på många olika sätt – men bara på sätt som efter noggranna efterforskningar visat sig ge positiva resultat.

Hela samhället blir inte längre en fast koloss med ett visst statiskt system, utan en aktiv kritisk fråga – hur kan vi styra oss på bättre sätt? Hur hanterar vi komplexiteten?

iii. Gemenskapspolitik – att förbättra kvaliteten av våra relationer

Mycket lyckoforskning tyder på att kvaliteten av våra mänskliga relationer är avgörande för hur väl vi mår i vardagen och hur vi klarar oss genom livet. Inte nog med det: sociologisk och statsvetenskaplig forskning visar att samhällen fungerar bättre om människor känner mer gemenskap, har fler vänner och umgås på fler olika sätt. Högt så kallat ”socialt kapital” gör att fler röstar, att korruptionen minskar och att färre brott begås. Personer och samhällen har olika mycket socialt kapital. Lågt socialt kapital innebär för den enskilde att man t.ex. lättare hamnar utanför, inte har kontakter på arbetsmarknaden och blir bjuden på färre födelsedagar.

Med tanke på hur avgörande detta är, vore det inte bra med en aktiv och medvetet utformad gemenskapspolitik för att förbättra kvaliteten av mänskliga relationer genom hela samhället? Det kan gälla:

- Vänskapsrelationer, hur många och hur goda relationer vi har.
- Långvariga kärleksrelationer, hur väl våra äktenskap och familjer håller.
- Kärlekens spel, hur väl vi lyckas nå varandra och tillfredsställa varandras olika behov.
- Familjerelationer, även mellan generationerna.
- Huruvida människor får tillräckligt närande beröring.
- Hur mycket ensamhet och isolering som finns, till exempel bland sjuka och äldre.
- Kollegiala relationer, företagsorganisationer och företagskulturer.
- Ledarskapets utveckling, hur våra chefer styr.
- Relationer mellan arbetsmarknadens parter.
- Etniska och interkulturella relationer.
- Hur väl det politiska samtalet fungerar och hur mycket missförstånd som uppkommer.
- Relationer och konfliktlösning i skolan.
- Allmänhetens sociala intelligenser.
- Allmänhetens emotionella intelligenser.
- Mångfalden av kollektiva intelligenser.
- Hur det sociala kapitalet är fördelat genom samhället.
- Hur erkännande och förtroende är fördelat i samhället.
- Hur mycket och på vilka sätt människor deltar demokratiskt.
- Hur fria vi känner oss att välja etnisk, social och sexuell identitet.
- Hur vi deltar i samhällslivet och berikar det på olika sätt.
- Vilka rikedomar som finns i våra många kulturella tillhörigheter.

Hur skulle nu detta passa in i en seriös politisk praxis som skapar goda förutsättningar för gemenskap utan att på något sätt styra eller övervaka människors privatliv? Gemenskapsdepartementet, under ledning av en gemenskapsminister, skulle arbeta för att skapa bästa möjliga förutsättningar för goda mellanmänskliga relationer. Man skulle finansiera forskning som på många olika sätt visar vägarna framåt för att på mätbara sätt förbättra relationernas kvalitet. Detta skulle kunna leda till en mycket mer framgångsrik

integrationspolitik, minskad brottslighet och mindre social utslagning. Helt enkelt leda till en sundare och lyckligare befolkning som hjälps åt mer och samarbetar bättre.

Här kommer några praktiska idéer. Sociala lekar och övningar kan utvecklas och finnas genom hela skoltiden för att stärka den sociala intelligensen och bidra till att bättre vänskapsband knyts redan i ung ålder. På skolans område kan man föreställa sig en stark utveckling av sex- och samlevands-undervisningen så att den omfattar även frågor som utanförskap, att bli avvisad, att hantera vardagens konkurrens, att ha en annan sexualitet än majoritetens, eller att bemöta svårigheter i parförhållanden. I gymnasieålder kan man eventuellt lära sig om sexuella prestationer och förhållningssätt, om personlig utveckling på intimitetens område. Idrotten kan utformas för att stärka den psykomotoriska sidan i relationer, att kunna vara kroppsligt närvarande och ta plats, att känna sig bekväm och avslappnad. Massage och beröring kan användas, så länge det lärs ut av experter och med känslighet för varje individs personliga integritet.

Utanför skolans område kan gemenskapspolitiken handla om att planera städerna för att skapa gemensamma utrymmen som människor har anledning att besöka och stanna vid för att prata, att planera bostadsområden som är anpassade för seniorer så att man kan behålla sitt boende till livets slut och ha vänner och fritid på plats, att anordna långvariga, gemensamma konst- och trädgårdsprojekt i offentliga miljöer. Det finns otaliga möjligheter. En aktiv gemenskapspolitik kan anses outhärlig för att förverkliga det lyssnande samhället, där alla människor skulle bli sedda, hörda och accepterade.

iv. Existenspolitik – att gripa djupare in i människans utveckling

Många av de samhällsproblem vi känner idag har orsaker och förklaringar på djupare plan än vi vanligen föreställer oss. Det vill säga att orsakerna och förklaringarna vi behöver för att kunna lösa dessa många problem kräver att vi kan se samhället som en helhet och finna effektiva sätt att som samhälle gripa om denna helhet. Vi behöver effektiva helhetsgrepp som verkar på djupet.

Vi behöver en aktiv och medveten existenspolitik, eftersom människors djupa psykologiska förhållande till livet är ett sådant område som hänger samman med snart hela livets och samhällets frågor. Det är kanske inte så konstigt, att en människa som är orädd, känner att livet är ett spännande äventyr, inte är rädd för döden, upplever världen som god och vacker – har större möjlighet att leva ett gott liv och lösa sina egna och andras problem på bättre sätt. Borde det inte vara en samhällsfråga av högsta prioritet att människor får ha det på det viset? Omvänt – tänk på hur mycket vi kan begränsas i vår skapande förmåga, individualitet, våra relationer och vår livskraft om vår grundläggande verklighetsuppfattning är mörk och full av rädslor och spänningar.

Hur skulle det vara om vi började ta dessa frågor, om vårt gemensamma förhållande till livet, på politiskt allvar? Är det överhuvud möjligt och önskvärt? Hur skulle vi i så fall kunna göra det på ett bra sätt? Vi skulle behöva utveckla ett nytt politiskt språk, som talade om människors personlighetsutveckling och grundläggande livsinställningar. Vi skulle kunna ha offentlig, anonymiserad statistik kunde beskriva hur ofta människor ljugar i arbetet, hur mycket vi döljer för våra nära och kära och om vi känner att vi måste sälja ut våra värderingar för att fungera i vardagen. Hur rädda är vi för döden? Vad ser vi som viktigast i livet? Vad vill vi uppnå med våra liv? Hur många av oss lider av existentiell ångest eller av dödsångest i slutet av våra liv? Hur är vårt upplevda förhållande till naturen? Hur mycket livsavgörande andliga upplevelser har vi? Hur långt har vi nått i personlig mognad enligt den psykologiska forskningen? Och många liknande frågor skulle vara relevanta att få forskningsmässigt besvarat. Och så skulle vi behöva prioritera existentiella frågor som en viktig politisk och ekonomisk fråga, prioritera stöd till människors djupa psykologiska utveckling. Människans psykologiska utveckling och mognad är ett växande forskningsfält med viktiga, mätbara resultat

på många områden: kognitiv komplexitetsnivå (hur komplexa problem vi kan hantera), moralisk utveckling, psykomotorisk utveckling, utveckling i vårt sätt att skapa en självbild, andlig/existentiell utveckling, och så vidare. Den inre utvecklingen i lyckans ekonomi mäts och görs till en del av den politiska verkligheten.

Vad skulle då Regeringskansliets Existensdepartement, och existensministern, syssla med? Man skulle utveckla den mest pålitliga och mångfacetterade data om människors djupa existentiella förhållanden. Och man skulle finna vilka utmaningar som finns, finna de bästa sätten att stödja oss i vår utveckling. Behövs ett friår där människor kan gå i ”modernt kloster” och arbeta med sig själva under vägledning av legitimerade existentiella psykologer? Behöver vi professionella lyssnare inom t.ex. vården, som garanterar det lyssnande samhället, att alla människor blir sedda och hörda? Behöver vi en sammanställning av forskningen om meditation och medvetandeträning, kanske ytterligare stora satsningar? Meditation i skolan? En omvärdering av skolans roll och därmed av lärarutbildningens utformning? Hur skulle samhället se ut om alla från låg ålder lärde sig att mer medvetet förhålla sig till sina egna tankar och känslor? Sådana frågor är förvisso djupt politiska och relevanta för samhällets utveckling och de kräver att existenspolitik förs på en seriös, hög nivå. Är det inte märkligt att vi som samhälle idag nästan helt förbiser existenspolitiken? Det är inte givet hur en god existenspolitik skulle se ut. Det är och förblir en demokratisk öppen fråga. Men borde vi inte kunna enas om att existenspolitiken trots allt är viktig, att den har stor betydelse på många sätt?

v. Emancipationspolitik – att befria människan på djupet

1. Gemenskapspolitiken handlar om hur vi förhåller oss till varandra.
2. Existenspolitiken handlar om hur vi förhåller oss till oss själva.
3. Demokratiseringspolitik om hur vi förhåller oss till samhället.
4. Emancipationspolitiken, eller befrielsespolitiken, handlar om hur samhället förhåller sig till var och en av oss som enskild individ.

Emancipationspolitik går ut på att se till att individen känner sig så fri som möjligt och att minska upplevelsen av förtryck i alla livets sfärer. Det finns något mån av förtryck inom alla organisationer och gemenskaper. Det är när vi anpassas inom en viss struktur (det kan vara allt från familj, företag, eller staten) som saker och ting börjar fungera. Vi måste ingå i sammanhang för att leva tillsammans. Det är nästan omöjligt att föreställa sig en gemenskap utan någon grad av förtryck.

Samhällets uppgift är att göra oss så medvetna som möjligt om förtrycket. En emancipationspolitik skulle lyfta detta till samhällsnivå, se till att våra arbetsplatser, utbildningsinstitutioner och umgänge med offentliga instanser blir så fria som möjligt. Första steget är dock erkännandet av att alla relationer innehåller begränsningar av människans frihet. Även ”jag” är en del av det, och det är inget personligt. Det bara är så. Låt oss se till att hantera detta på bästa möjliga sätt.

Emancipationspolitik kan exempelvis utövas genom skapandet av oberoende kommissioner inom våra organisationer vars uppgift är att observera och bevaka förtrycket. Samtidigt kan det finnas offentliga såväl som civilsamhälleliga NGO:s, organ som människor anonymt kan vända sig till när man upplever vardagens förtryck. Målet skulle vara att utveckla förslag och metoder att minska förtrycket inom organisationer, att se till att de sammanhang vi lever i känns mer smidiga och humana. Den fortlöpande och uppriktiga dialogen är en viktig kanal i detta sammanhang.

Emancipationsdepartementet skulle ha goda kunskaper om var, hur och när människor känner sig fastlåsta, begränsade och förtryckta i sina liv. Är det på arbetsplatsen, i karriären? I de nära relationerna? I förhållande till det offentliga? På våra utbildningsinstitutioner? Som konsumenter? I förhållande till den polisiära kontrollen? I förhållande till övervakningen? Emancipationsministern skulle utöva ett slags självkritiskt ledarskap i samhället och ständigt utmana den skapade ordningen. Det kan och bör finnas tydliga vägar att gå för den som känner sig förtryckt. Det måste alltid finnas någonstans man kan vända sig.

vi. Den röda tråden – att dra på större växlar

Tänk på var vi skulle kunna befinna oss om hundra år om demokratisering, existens, gemenskap och emancipation görs till en inneboende del av den politiska utvecklingen. Eller kanske mer talande: Hur kommer framtidens samhälle se ut om vi inte väljer att utveckla dessa fyra sidor av politiken?

För att bemöta och lösa många av de alltför komplexa samhällsproblemen behöver vi en existenspolitik som kan gripa om helheten, förändra på djupet. För detta behöver vi en demokrati som bygger på betydligt större och djupare delaktighet än dagens, som både respekterar individens integritet och gör oss till ägare och skapare av samhället och kulturen. Det blir lätt fel när en opersonlig byråkrati försöker lägga sig i våra mest innerliga förhållanden och sårbarheter. Vi behöver starkare och friskare gemenskaper och personliga identiteter för att en sådan djupare demokrati ska vara möjlig. Samtidigt måste vi se till att individen inte känner sig överkörd, förtyckt eller tvingas med på något hon inte vill vara med på – och därför krävs en aktiv och medveten emancipationspolitik.

När vi drar större växlar måste det demokratiska stödet vara av en djupare art. Allt detta är förbundet med vartannat. Vi hoppas att du också kan se denna helhet och använda den till att förändra samhället.

Kapitel 7.

Initiativ Samutvecklings hederskodex

Förra kapitlet gick igenom grundläggande tankar om samhället. Nu zoomar vi in på själva Initiativ Samutveckling. I detta kapitel presenteras Initiativ Samutvecklings hederskodex. Dessa punkter beskriver det förhållningssätt gentemot varandra som vi i IS strävar emot. De utgör fundamentet för det goda samtalet och samutvecklingen i stort. Inom IS är det nämligen mindre viktigt vad vi ”tycker” och desto viktigare hur vi förhåller oss till varandra.

- **Alltid tala sanning** – Initiativ Samutvecklings medlemmar talar sanning, både med varandra och när vi representerar organisationen inför allmänheten.
- **Att följa sitt hjärta och visa vad man tycker och känner** – Medlemmar kompromissar inte med sina verkliga åsikter, känslor och värderingar, även om det kan vara obekvämt.
- **Att vara beredd att själv byta åsikt** – Medlemmar ingår i ett öppet samtal där vi försöker nå fram till det gemensamma bästa och därför måste vi vara beredda att utmana våra egna åsikter. Detta förutsätter samtidigt att alla åsikter och perspektiv ges utrymme.
- **Att ge varandra utrymme att byta åsikt** – Vi vet alla hur svårt det kan kännas att skifta perspektiv när man har en stark övertygelse. Denna beundransvärda förmåga, att erkänna sina egna begränsningar och synliggöra sin personliga utveckling, ges därför stort erkännande inom Initiativ Samutveckling. Att ge varandra detta utrymme kräver en särskild finkänslighet som vi odlar tillsammans.
- **Att vara uppmärksam gentemot andra** – Medlemmar garanterar varandra en uppriktig uppmärksamhet och respekt för var och ens tankar, känslor och perspektiv.
- **Att aldrig kompromissa samvete för makt** – Det politiska spelet kan ibland erbjuda makt och position emot att vi kompromissar med våra samveten. Initiativ Samutvecklings medlemmar väljer samvetets sida även om det kan vara obekvämt i ögonblicket.
- **Att efter förmåga upprätthålla det goda samtalet** – Vi gör allt vi kan för att hålla liv i ett gott samtal där verkligt utbyte får ske och där alla känner sig inkluderade, hörda och sedda.
- **Välvillighetsprincipen** – Upprätthållandet av det goda samtalet har en gyllene regel: nämligen att man anstränger sig att tolka den andres utsagor (i tal, gester, skrift eller vad som helst) så välvilligt som möjligt. Man tolkar den andre på det sätt som man själv anser vara det bästa möjliga, att den andre är förnuftig och vill något gott.

Sammanfattningsvis kan vi ställa oss frågan: Hur skulle politiska möten se ut om alla deltagare var djupt uppmärksamma, avslappnade och närvarande – öppna för varandra, för nya intryck och idéer? Man behöver inte vara medlem i Initiativ Samutveckling för att delta och bidra. Vad vi gör istället är att odla en kultur där denna hederskodex blir verklighet, där den verkligen får utrymme att frodas. Alla människor kan råka göra övertramp och missar i samtal och möten. Därför kan det vara bra att ha en välformulerad hederskodex – något som hjälper oss att främja vår målsättning om goda samtal, samt ett kodex man kan känna sig stolt över att följa och förverkliga.

Kapitel 8.

Hur kan Initiativ Samutveckling organiseras?

Innan ett nytt slags politiskt parti kan bildas behöver vi odla en ny politisk kultur. Det är nämligen föga sannolikt att vi blir framgångsrika utan en politisk kultur som matchar det vi organisatoriskt vill försöka att föra ut i livet. Ett liberalt parti utan liberalistiska grundvärderingar, eller ett socialistiskt parti utan kunskap om socialistisk teori skulle på samma sätt ha svårt att nå sina mål. Det finns många förslag och perspektiv på hur Initiativ Samutveckling kan organiseras och dessa förslag förtjänar att prövas. Det finns en stor idérikedom som inte på ett rättvist sätt kan presenteras här. Här ges några inledande tankar som skapar en ungefärlig bild av hur vi kan utveckla Initiativ Samutveckling till en fullvärdig politisk kraft med egen tankesmedja och eget parti.

Principen är att integrera tre sidor av samhället på ett fruktbart sätt: det politiska livet, det sociala livet, och det kritiska, granskande medvetandet. Hur kan detta se ut i praktiken? Hur blir vi något utöver ett politiskt parti, ett verkligt initiativ för samutveckling?

i. Årsmötet

Under årsmötet träffas vi och umgås under några dagar. Vi lär känna varandra, tar del av seminarier, workshops och enskilda föredrag. Vi fattar även beslut om olika lösningar och grundläggande riktningar som vi vill stödja och utveckla under året. För att underlätta processen använder vi oss av externa facilitatorer, i den utsträckning det går, så vi på detta sätt säkrar oss ett sunt utifrånperspektiv. En betydande del av årsmötet består även av tysta pauser, då vi ges möjlighet att återvända till oss själva och känna efter hur vi vill engagera oss i Initiativ Samutveckling. Ett av årsmötets viktigaste beslut blir att välja en styrelse och tre ordförande inför det kommande året. Dessa röstas inte in, utan väljs enhälligt genom att tillämpa en sociokratisk metod – en process som tar tillvara på gruppens kollektiva intelligens och därför ger en god grund för att alla deltagare kan leva med det slutgiltiga beslutet (denna process bör upplevas för att man ska greppa den). Men det viktigaste med årsmötet är trots allt att vi träffas och utvecklar processen och för samskapandet framåt. Flera årliga möten på nationellt plan med workshops och föredrag kan bli aktuella som del av Initiativ Samutvecklings aktivitetskalender.

ii. Rotationsprincip i ledningen med tre ordförande

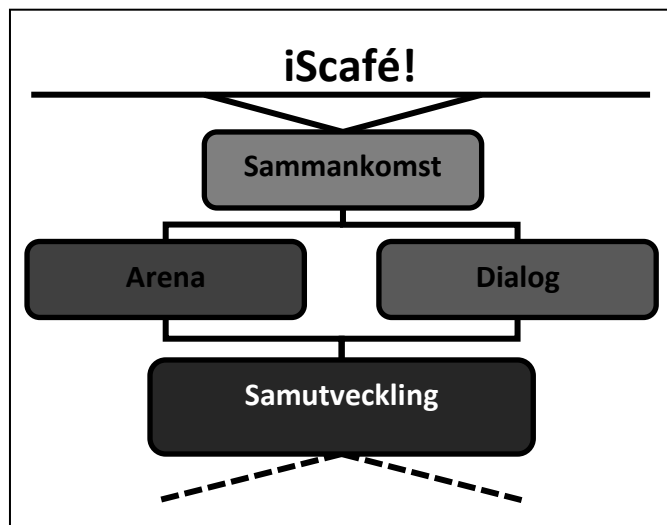
Rollen som ordförandet består av tre personer som väljs av medlemmarna under årsmötet enligt en rotationsprincip. Varje år väljs en ny person in som ordförande och den som har varit med längst tid (det vill säga tre år) byts ut. Rotationsprincipen säkrar en viss kontinuitet samtidigt som vi undviker att en liten grupp får alltför stort inflytande. Vi undgår också att vissa personer måste viga stora delar av sitt vuxna liv till att organisera Initiativ Samutveckling, vi får in ny energi oftare och vi undviker att ledningen av IS blir en alltför känslig fråga.

iii. Regelbundna samtalsmöten – iScafé!

I varje geografiskt område där vi etablerar oss håller Initiativ Samutveckling möten, så kallade iScafé!, var tredje vecka. Här stöttar vi varandra i var och ens personliga resa för att tillsammans förbättra samhället. Vi odlar en ny kultur och lär oss av varandra. Mötena kallas för ”café” för att betona att graden av deltagande är

fritt: man kan komma på besök och ta en kopp kaffe, man kan vara stamkund, eller man kan själv ”stå bakom disken” och anordna aktiviteter.

Tanken bakom iScafé! är helt enkelt att ordna sammankomster, att träffas och prata om viktiga politiska frågor. Sammankomstens syfte är att skapa en öppen arena för välfungerande samtal, goda samtal, där idéer och perspektiv, inte personerna själva, står i centrum. Olika tankar, även de mest avvikande, kan ges utrymme och prövas. Du kan fritt använda denna arena till att pröva eller sprida dina idéer, nätverka, finna partners till projekt och så vidare. Arenan erbjuder

möjlighet till demokratisk dialog snarare än politisk debatt. Dialogen utvecklas över tid och ger tillfälle för var och en av oss att själv utvecklas som medborgare. Det är denna form av löst och öppet samarbete som kallas för samutveckling. Samutveckling är när människor, var och en med sina åsikter och sina planer, tillsammans finner nya insikter och handlingsutrymmen, samt tar tillvara på den kollektiva intelligensen.

Mötena innehåller inte bara samtal och tankar, utan även korta meditationer, kroppsövningar eller andra övningar för att hjälpa oss bli närvarande, öppna och välmående. Vi prövar mötesformer tagna från många olika banbrytande inspirations-källor. Förutom att avhandla dagens tema, olika aktuella ämnen, på iScafé! knyter vi kontakter med andra politiska partier och olika delar av civilsamhället eller näringslivet. En möjlighet är att så småningom ordna en specifik fysisk plats som verkligen håller ett öppet café, en mötesplats där samutveckling kan ske på många olika sätt.

iv. Skapa tankesmedja och samhällslaboratorium

Initiativ Samutveckling är i första hand ett försök att samla idéer och utveckla många visioner, små och stora, om vilket samhälle vi vill leva i. Dessa visioner måste prövas och experimenteras med i det laboratorium som hela Initiativ Samutveckling är, för att sedan föras ut och samtalas om i media och det offentliga rummet. Att vara ett samhällslaboratorium innebär att ge utrymme för spontana möten mellan olika aktörer och intressen, där samtalen kan hålla en hög kvalitet och leda fram till nya idéer. Samutvecklingen sker där nya kombinationer av människor möts på oprövade sätt omkring nya såväl som gamla frågor. Vi vet inte på förhand vilka resultaten blir, bara att det finns potential för spännande och relevant kunskap. Att vara en tankesmedja innebär att vara lyhörda inför denna kunskap och producera texter, hemsidor, forum, aktiviteter och politiska förslag som kan användas ute i samhället. Initiativ Samutveckling blir på detta vis en plattform för människor att utveckla och föra ut sina texter och idéer. En liknelse är återigen caféet, dit du kan komma för att möta nya människor att nätverka med, utan att nödvändigtvis ta del i att organisera själva caféet.

v. Kommunikationsplattformen och det interaktiva manifestet

Utvecklingen av en stark ”community” på Internet kommer att bli en hjärtfråga i IS. Det finns redan nu planer om en stor interaktiv kommunikationsplattform och en stor villighet inför experimenterande med demokratiska medborgarverktyg på Internet. Ett av de stora problemen med den nuvarande teknologin är att den snabba tillgången till kommunikation inte fullt stöder den höga kvalitet av lyssnande och samtal som vi

eftersträvar. Detta försöker vi lösa genom att införliva andemeningen av Initiativ Samutvecklings hederskodex som en naturlig del av den interaktiva kommunikationsplattformen på internet.

En viktig del av kommunikationsplattformen är det interaktiva manifestet. Vi skapar ett ”manifest” i wikipedia-format som medlemmarna kan skriva på och utveckla tillsammans. Medlemmar kan läsa in sig på ett särskilt område och bidra med kunskaper och perspektiv. Diskussionerna ses över och organiseras av ett antal moderatorer som utses vid årsmötet eller löpande under året genom en öppen, genomskinlig process. Moderatorernas uppgift är att se till att de grundläggande reglerna för det goda samtalet upprätthålls och att ge stöd åt medlemmar. Kring detta manifest pågår diskussioner på hemsidans forum, där alla skriver med öppen identitet och i enlighet med Initiativ Samutvecklings hederskodex.

vi. Almedalsveckan

IS har deltagit som aktiv organisation under Almedalsveckan 2013. Detta var en så stor framgång att vi bestämde oss för att återvända i många år framöver. En av IS:s främsta aktiviteter är lyssnarkampanjen där målsättningen blir att samla Sveriges bästa idéer. Dessutom kommer vi att kunna facilitera bra möten, iScaféer, för organisationer som önskar att, tillfälligt eller långsiktigt, samarbeta med IS. En stor del av deltagandet på Almedalen handlar så klart om att synas, men för IS anser vi det ännu viktigare att lyssna. Goda samtal och ett aktivt lyssnande kommer att bli vår primära fokus. Viktigast är de individuella samtalen, i vilka vi deltar som vanliga medborgare och människor snarare än som representanter för IS. Samtidigt är vår målsättning att samutvecklarna tillsammans ska ha kul och lära känna varandra bättre, för det är av lika stor vikt att vi utvecklar en bra intern gemenskap, som att vi knyter kontakter utåt i samhället.

vii. Vi utvecklar både form och innehåll

När det politiska deltagandet antar nya former kan även nytt politiskt innehåll komma i fokus. Initiativ Samutveckling arbetar fram nya former av demokratiskt deltagande och detta ger möjlighet att föra samtal kring viktiga ämnen som idag hamnar helt utanför politikens område. När nya ämnen tas upp politiskt, till exempel hur en djupare gemenskap kan skapas i samhället, blir det även tydligare vilka nya former som behövs för att dessa ämnen ska kunna behandlas på ett effektivt sätt.

FORM: Utveckling av demokratiskt deltagande	INNEHÅLL: Utveckling av politiken i samhället
<ul style="list-style-type: none"> • Hur möten hålls • Hur samtal förs • Vilka aktiviteter • Organisationskultur • Fördelning av ansvar • Hur vi betar oss • Våra förhållanden till varandra • Hur vi kommunicerar utåt • Med mera... 	<ul style="list-style-type: none"> • Idéer om samhället • Perspektiv på samhället • Nya typer av ämnen • Saker vi vill förändra • Ståndpunkter i sakfrågor • Praktiska förslag • Existenspolitik • Med mera...

viii. Ideell förening och parti separat från varandra

IS är för närvarande en ideell förening och kommer att vara det lång tid framöver. Tanken är inte så mycket att föreningen ska utvecklas till ett parti, utan snarare att föreningen med tiden ska producera eller ”avyttra” valbara politiker av hög kvalitet. De som väljs till denna uppgift bildar så småningom ett parti som rent juridiskt kommer att vara en separat organisation och som kan ställa upp i val. Partiet kommer vara underställt den ideella föreningen och IS:s medlemmar. På så sätt tillhör partipolitiken den folkliga rörelsen och civilsamhällets ideella krafter, istället för tvärtom. Detta möjliggör också att man kan vara medlem i IS även om man är medlem i ett annat parti.

ix. Att gå till val som processorienterat parti

Det som vi så småningom försöker gå till val på är resultatet av alla aktiva medlemmars gemensamma arbete, vår kollektiva intelligens. Åsikter och idéer är inte någonting vi låser oss fast vid, bara någonting vi använder så länge vi kan se att de tjänar samhällets positiva utveckling. Initiativ Samutvecklings idéer och åsikter kan därför skifta oftare än andra partiers. Det man röstar på är alltså inte en uppsättning representanter som står för vissa åsikter och intressen – utan på en process som ämnar inkludera alla intressen. En sådan process måste uppvisa engagemang, genomskinlighet och uppriktighet för att vinna väljarens förtroende. Om du har tilltro till det goda samtalet och den kollektiva intelligensen kan du engagera dig i Initiativ Samutvecklings samtal och möten.

x. Du behöver inte ”bli politiker” för att vara med

Att bidra till Initiativ Samutvecklings arbete handlar just om att samutveckla. Det betyder att du är välkommen att bidra med din intelligens och dina perspektiv på egna villkor, även på ett löst och oregelbundet sätt. Det är valfritt om du vill engagera dig djupare – du är alltid välkommen bara med idéer, feedback eller förslag. Du behöver alltså inte vara ”politiskt aktiv” eller ”bli politiker” utan kan bidra med dina tankar och idéer utan att behöva investera en stor del av din tid och energi. I Initiativ Samutveckling tas din intelligens alltid tacksamt emot eftersom du bidrar till den kollektiva intelligensen och hela samhällets utveckling. Initiativ Samutveckling består av färre aktivt arbetande medlemmar och desto fler politiska tänkare och idéskapare.

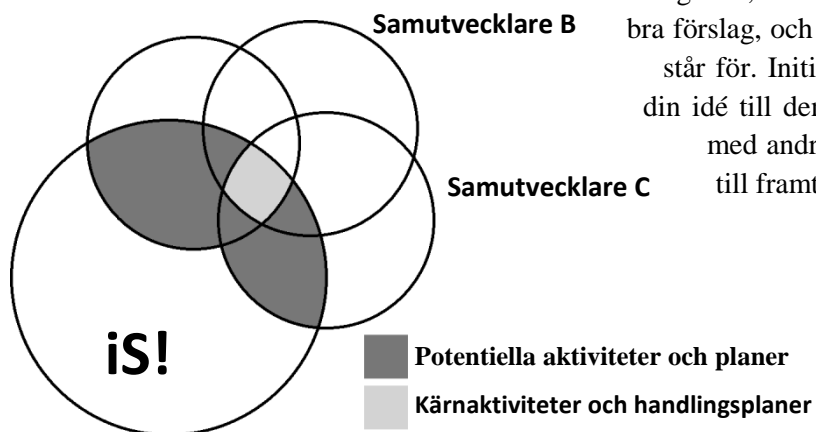
xi. Du behöver inte ”hålla med”

Idén med Initiativ Samutveckling är att vi tillsammans, inbegripna i goda samtal, är mer intelligenta än som enskilda individer – åtminstone när det gäller att ta fram helhetliga visioner för samhället. Därför är allt deltagande värdefullt. Vi behöver med andra ord inte hålla med varandra om allt eller ens särskilt mycket. Vi behöver bara bidra med de tankar och perspektiv som vi tycker är viktigast och som vi har mest insikt i. Sedan litar vi på att det gör positiv skillnad.

Dessa är några inledande idéer om hur Initiativ Samutveckling fungerar. Också dessa idéer behöver vidareutvecklas och kanske så småningom bytas ut. Endast våra gemensamt vunna erfarenheter kan visa vägen. Här behövs ditt engagemang och ditt deltagande. Du kan skapa Initiativ Samutveckling. Eller vi kan. Det gör vi genom att tänka, pröva nya saker, nöta och stöta, se både möjligheter och utmaningar, skapa nya arenor, dialoger och förhållningssätt.

xii. IS tillhör dig som medborgare

Figuren nedan illustrerar de olika samutvecklarna. Var och en behåller sin egen integritet (obruten cirkel) men finner ändå utrymme för gemensamma möten, inom ramarna för IS:s aktiviteter. Kom ihåg: Initiativ Samutveckling står för att utvecklas tillsammans med dig och att tillsammans med dig ta fram nya insikter och förslag som kan förbättra samhället. Med andra ord, vi är här som en förlängning av ditt demokratiska

deltagande, om du vill. Om du har en god tanke eller ett bra förslag, och du vill dela det, är det just ditt förslag vi står för. Initiativ Samutveckling finns till för att göra din idé till den bästa möjliga och sätta den i samband med andra goda idéer, att koppla ditt engagemang till framtidens politik.

xiii. Den sociala sidan: många olika ringar på vattnet

Använd Initiativ Samutveckling hur du vill. Många olika frukter kan uppstå, saker som kanske inte alls ligger inom ramarna för vad vi har skrivit om i den här boken. Nya samarbeten kan påbörjas, kanske organisering av företag, skolor, samhällsliga aktioner eller olika ideella engagemang. Det är också möjligt att bara vara med på en kant för skojs skull utan att det behöver leda till någon särskild aktivitet. Samskapandet betyder att vi finner många vägar framåt och samtidigt värnar var och ens egen väg, var och ens autonomi. Genom Initiativ Samutveckling görs anspråk på att försöka bilda ett nytt slags parti, men i sista hand är Initiativ Samutveckling bara ett verktyg i medborgarens egna händer. Vi försöker genom Initiativ Samutveckling överbrygga avståndet mellan vardagens sociala liv och det politiska deltagandet.

xiv. Den kritiska sidan: att bemöta den ”subtila totalitarismen”

Så fort människor börjar organisera sig och ingå i gemenskaper börjar vi utöva medveten eller omedveten påverkan på varandra, samtidigt som vi börjar anpassa oss själva. Å ena sidan är detta en nödvändighet för allt samarbete, något som inte kan undgå. Å andra sidan finns det alltid en risk för att människor känner sig förtryckta, manipulerade eller fastlåsta av de sociala sammanhangen, av andra människors förväntningar. Det finns en risk att vi människor, även i de till synes mest öppna och vänliga sammanhang, känner oss pressade in i något som vi själva inte kan stå för och ställa oss bakom. Det är detta som kallas för ”subtil totalitarism”, alltså att människor likriktas och anpassas mot sin medvetna vilja, på ett sätt som känns tomt i hjärtat.

Det enda sättet att bemöta den subtila totalitarismen är att uppmärksamma dessa sidor av det mänskliga mötet. Kritiken, det känslomässiga motståndet, ifrågasättandet – allt måste ges utrymme, även om det kan knaka i fogarna, kännas lite obekvämt eller göra utvecklingen långsammare. Kritiken, det kritiska tänkandet, byggs in i Initiativ Samutveckling från början, odlas som en del av kulturen. Vi har därför också möten om våra möten, reflekterar tillsammans över hur vi kan förbättra vår egen kultur och våra egna processer. Och vi

har en hederskodex som garanterar varje människas eget utrymme, egen autonomi och eget ifrågasättande. En stor del av detta handlar just om att utveckla begrepp som ”subtil totalitarism”. En annan del handlar om vår förmåga till självobservation, så att vi klart och tydligt kan uttrycka vad vi tycker och varför vi känner som vi gör.

-

Dessa är några inledande idéer om hur Initiativ Samutveckling skulle kunna fungera. Också dessa idéer behöver vidareutvecklas och kanske så småningom bytas ut. Endast våra gemensamt vunna erfarenheter kan visa vägen. Här behövs ditt engagemang och ditt deltagande. Du kan skapa Initiativ Samutveckling. Eller vi kan. Det gör vi genom att tänka, pröva nya saker, nöta och stöta, se både möjligheter och utmaningar, skapa nya arenor, dialoger och förhållningssätt.

Slutligen: Vad står Initiativ Samutveckling för egentligen?

Nu är den här korta boken slut. Men samutvecklingen har bara börjat. Kom ihåg: Initiativ Samutveckling står för att utvecklas tillsammans med dig och att tillsammans med dig ta fram nya insikter och förslag som kan förbättra samhället. Med andra ord, vi är här som en förlängning av ditt demokratiska deltagande, om du så önskar. Om du har en god tanke eller ett bra förslag, och du vill dela det, är det just ditt förslag vi står för. Initiativ Samutveckling finns till för att göra din idé till den bästa möjliga och sätta den i samband med andra goda idéer, att koppla ditt engagemang till framtidens politik.

-

Vi utvecklar demokratin och du kan vara med.

Appendix

Sammanställning av resultaten från Initiativ Samutvecklings årsmöte, 15 – 16 juni 2013, i Stockholm

Del 1: Inledning

Detta är en kort sammanställning av de resultat som samutvecklarna kom fram till på Initiativ Samutvecklings årsmöte 2013, 14 – 15 juni i Stockholm.

Närvarande på årsmötet var: Jonas Andersson, Elin Boklund, David Böhlmark, Karin Finnson, Emil Friis, Gustav Elmberger, Anders Erkéus, Eva B Ernfors, Daniel Görtz, Marina Hammer, Per Hörberg, Jonas Johnsson, Thomas Romlin, Rasmus Schröder, Sharif Shawky, Michael Wernstedt, Elias Westerberg, Lisbet Westin, Harry Wiesel, Bo Wikström och Elias Wikström. Stort tack till våra facilitatorer Birgit Off och Christofer Grandin Franzen (frånvarande på grund av sjukdom), samt David Böhlmark och Sharif Shawky för planering och processledning.

Syftet med Initiativ Samutveckling

Den inledande frågan på årsmötet var att besvara vad syftet med Initiativ Samutveckling borde vara. Fyra grupper arbetade fram olika resultat som här under har samlats i ett textstycke som sammanfattar deltagarnas uppfattning av IS:s syfte:

”Syftet med Initiativ Samutveckling är att, med respekt för naturen och varje människas autonomi, skapa en mångfacetterad plattform för autentiska samtal som integrerar och förkroppsligar mångfallden av kunskap och perspektiv; för därmed att främja den individuella och kollektiva utvecklingen, alstra nya perspektiv i en riktning som minskar världens lidanden och skapar ett harmoniskt och balanserat samhälle.”²

- Initiativ Samutveckling, 15 juni 2013, Stockholm.

Vad är samutveckling?

I samband med samtalet om syftet, lyftes frågan om vad ”samutveckling” egentligen är. Nederst kommer en sammanfattning av de många olika, men sinsemellan relaterade, svar vi tillsammans kom fram till.

1. Samutveckling är ett varande och en tillblivelse.

På ett filosofiskt plan, så bygger allas gemensamma utveckling både på en acceptans och en vila i den verklighet som redan finns (varande). Samtidigt behövs en lyhördhet gentemot de möjligheter som finns, ett slags öppenhet för att verkligheten hela tiden förändras.

2. All utveckling är egentligen samutveckling.

² <https://www.facebook.com/media/set/?set=oa.579880355366824&type=1>

Samutvecklingen är det som leder oss framåt – vi behöver varandra för att utvecklas. Människor har alltid samutvecklat, även om man har gjort det på underförstådda eller omedvetna vis. Även våra politiker har samutvecklat, på det sätt att lösningarna de har nått fram till har varit resultatet av att det har funnits en mångfald av olika perspektiv och idéer inom politiken som har kunnat utmana och vidareutveckla varandra.

3. Ingen enskild person eller rörelse kan alltid ha rätt och driva fram en god samutveckling.

För att förbättra politiken krävs en större medvetenhet om att vi själva alltid har mer att lära av andra. Denna medvetenhet kräver lyssnande, och Initiativ Samutveckling är ett projekt för ökandet av denna medvetenhet.

4. Den medvetna samutvecklingen är lyhörd och strävar efter att inkludera alla.

Den medvetna samutvecklingen odlar en förståelse av att allt hänger ihop, att alla behövs och att allting håller på att skapas. En förståelse av att ens egen utveckling går ihop med samhällets utveckling och att alla kan påverka alla genom samutvecklingen.

Vad är Initiativ Samutveckling?

I samband med frågan kring vad samutveckling är, blev det även diskuterat vad själva Initiativ Samutveckling är för en rörelse. Här kommer några uppfattningar som lyftes.

I den mån IS är en politisk rörelse, är det ett nytt slags parti, ett processorienterat parti. Det är en strävan efter att omdefiniera vad politik är. Det är ett nytt sätt att se på politik och förbättra dagens demokratiska system. Ambitionen är att med öppet sinne och i ett öppet klimat, i kreativ samverkan tillsammans med andra utveckla de bästa idéerna inför framtiden – för sen att föra dem ut i livet och i samhället. Att tillsammans skapa ett forum, goda möten och nya tankar, som i ett co-evolutionärt samskapande (se nedan) leder fram till ett lyssnade samhälle, en djupare demokrati och en hållbar lyckans ekonomi.

Samutvecklingen är att överskrida gränserna mellan alla befintliga politiska idéer och inkludera dem i ett större sammanhang – att med kreativitet, mod, lekfullhet, och balanserade intentioner, våga vilja växa varsamt.

Del 2: Värderingar

Under arbetet med att hitta IS:s gemensamma värdegrund, kom det fram en lång rad värderingar som de flesta kunde vara överens om. Det var dock sju av dem som stod ut från resten, sju värderingar som röstades fram till att vara bärande för Initiativ Samutveckling. Dessa värderingar är:

- **Lyhördhet/lyssnande**
- **Mod**
- **Autenticitet**
- **Integritet**
- **Integrerande**
- **Samskapande**
- **Co-evolutionär**

IS:s värderingar, internt och externt

Efter att ha valt ut sju huvudvärderingar, besvarades frågan hur IS bör förverkliga dessa

1. internt inom sin egen organisation och
2. externt i samhället

På nästa sida presenteras en sammanställning av de förslag som kom fram:

Internt inom IS	Externt – IS i samhället
Lyhördhet/Lyssnande	
<p>Lyssnandet är en medvetenhet om ”mig själv” och det börjar alltid utifrån mig. Det är denna medvetenhet som IS odlar. Lyssnandet som värdering är alltså ingenting vi mäter varandra med eller någonting som kan anklaga andra för: ”Du lyssnar ju inte!” Det är inte heller en garanti utfärdad till allt och alla att ens tid och uppmärksamhet alltid står till förfogande.</p>	<p>Lyssnandet lyfts som ett högt värde och betonas i samhällets dialog. IS stöder utvecklandet av ett gott samtalsklimat i hela samhället genom att ständigt lyfta frågan, medvetandegöra människor och föregå med gott exempel. Detta innebär ibland att man måste kunna säga ifrån och inte acceptera ett bristande samtalsklimat.</p>
<p>Generösitet och öppenhet. IS-medlemmar ger varandra gott om utrymme att uttrycka sig, även kring kontroversiella och intellektuellt krävande frågor.</p>	<p>Att flirta med alla andras idéer. Det att ta in olika perspektiv och feedback, samt ta hänsyn till olika behov i samhället.</p>
<p>Alla får komma till tals och att alla ska bli lyssnade till. Finn tekniker, skapa vanor och odla en kultur som fördelar ordet på ett rättvist sätt.</p>	<p>Lyssna efter större och djupare samhällstrender. Vara öppen för att ta emot, plocka upp signaler i samhället och lyssna på det som vill bli till därute.</p>
<p>Goda samtal. Ett gott lyssnande kan vara med till att skapa den goda samtalsituationen som behövs för att vi ska kunna utveckla nya former av politiskt tänkande.</p>	<p>Lyssnarkampanjer. IS säljer inte sina idéer – vi lyssnar på andra människor, i egenskap av medborgare eller något annat, och låter sedan idéerna sälja sig själva.</p>
Mod	
<p>Våga säga nej. Inom IS handlar modet oftare om att våga säga nej, om att våga säga ifrån om man inte håller med andra eller att reagera om man anser att något känns fel. Utan sådant mod kan vi inte skapa verkligt inkluderande och goda samtal. Sådant mod hör inte enbart till den enskilde – vi skapar gemensamt förutsättningarna för det.</p>	<p>Våga säga ja. IS betonar värden och idéer som kan kännas främmande i många delar av samhället. För att verkliga samhällsförändringar ska komma till stånd krävs därför ett särskilt mod att våga stå upp för IS inför andra människor i samhället, även om det alltid är ofärdigt och aldrig perfekt.</p>

<p>Våga vara sårbar. Hela IS bygger på att vi kan vara sårbara, det vill säga att vi inte behöver känna att vi försvarar oss när vi samutvecklar. Det betyder inte att man är i överkant sentimental eller gör alla frågor mycket personliga.</p>	<p>Våga ta plats. Behandla resten av samhället med en bekväm självklarhet. Våga ringa ”viktiga” personer, våga vara med i debatter, bjuda in oss, bjuda in andra, vara med på rätt plats vid rätt tidpunkter.</p>
<p>Experimentlust. Att inom IS pröva nya förhållningssätt, experimentera och ge utrymme att utmana sig själv. Att utmana sig själv är inte ett krav vi ställer på varandra. Istället skapar vi tillsammans förutsättningar för att var och en av oss ska kunna utmana sina perspektiv och utvecklas.</p>	<p>Att ta tjuren vid hornen. Att ute i samhället våga ta upp svåra och känsliga ämnen och utmana de etablerade sanningarna.</p>
<h3>Integrerande</h3>	
<p>Integrera mina egna och andras perspektiv. Inom IS är integrerandet av mina egna och andra samutvecklades perspektiv en grundpelare i arbetet. Det betyder att ”jag” bör försöka överblicka vad de andra säger, vad de står för och ha en öppenhet för att integrera det i mitt eget tänkande.</p>	<p>Integrera samhällets olika perspektiv. Ute i samhället utgör IS en plattform för integrerandet av samhällets olika perspektiv och system med varandra. Det innebär att olika intressen och perspektiv ställs upp och att olika gångbara synteser skapas. Det är inte detsamma som kompromiss, det handlar om att kunna hålla olika sanningar samtidigt och se hur de hänger ihop på ett djupare plan.</p>
<p>Att värdesätta och respektera våra olikheter. Vi strävar efter att inkludera våra olikheter i en helhet, att ta hänsyn till och utgå ifrån olika perspektiv samtidigt och att ta vara på den intellektuella och personlighetsmässiga mångfalden.</p>	<p>Att bjuda in olika grupper och intressen. Att utan exkluderande bjuda in alla perspektiv och använda skillnader för att utveckla samhället.</p>
<p>Att använda sig av det som ”skaver”. Att arbeta och medvetandegöra det så kallade frustrationsgapet i oss själva och andra. Det innebär att när våra förväntningar eller behov inte tillfredsställs, så använder vi dem som material och nycklar till att omskapa IS.</p>	<p>Integrera perspektiv för att skapa bättre sammanhållning. Att genom integrerande av alla perspektiv minska frustrationsgapet i samhället. Mångfalden av perspektiv används för att komma fram till de bästa lösningarna.</p>
<h3>Autenticitet</h3>	
<p>Att skapa utrymme för att tala sanning. Inom IS är det viktigt att vi odlar en kultur där människor kan lita på varandra och känna sig</p>	<p>Att alltid tala sanning. Utåt till är det viktigt för IS som gemenskap att vi som medlemmar alltid talar sanning, att vi aldrig kompromissar</p>

<p>bekväma att i varje situation tala sanning även om det som sägs inte alltid uppskattas av alla.</p>	<p>med sanningen för att uppnå våra mål, eftersom att hela IS vilar på idén om en organisation som vill komma fram till bästa möjliga lösningar.</p>
<p>Att stå för sitt hjärtas mening. Att visa vad man faktiskt känner, tycker och tänker. Autenticitet innebär inom IS förstås inte enbart att vi gör faktamässigt korrekta uttalanden, utan att vi också visar våra äkta känslor, uppfattningar och tvivel – i den mån vi känner oss trygga att göra det. Det är en grundtrygghet som vi ansvarar för att skapa tillsammans.</p>	<p>Att leva som vi lär. Utåt är det viktigt för förtroendet IS njuter i samhället att vi handlar i enlighet med den etik och värderingar som är en del av vårt budskap. Att inte bli anklagat för hyckleri är av stort viktighet om vi vill lyckas med våra mål.</p>
<p>Autenticitet leder till djupare transformativa samtal. Genom att alltid tala sanning och alltid stå för vår hjärtens mening kan vi uppnå goda samtal som kan vara med att utveckla oss själva och andra, samt gemenskapet vi försöker bygga upp.</p>	<p>Autenticitet leder till goda relationer. Genom att aldrig kompromissa sanningen och leva som vi lär kan IS lyckas skapa goda relationer till andra organisationer och människor i almänhet och därmed skapa en bättre grund för samutvecklingen i samhället.</p>
<h3>Integritet</h3>	
<p>Att ta ansvar för sina egna gränser. Integritet betyder att var och ens autonomi och egen vilja får lov att vara okränkta. Ingen ska känna sig tystad eller att ens personliga gränser överskrids. Detta är den enskildes ansvar, att säga ifrån och markera, men också ett gemensamt ansvar att skapa förutsättningar för att allas integritet ska hållas intakt.</p>	<p>Att vara flexibel men ändå konsekvent. Att ge utrymme för möjligheten att vara flexibel och ta in sanningar från alla delar av samhället, samtidigt som att man utvisar tydlighet i sina värderingar.</p>
<p>Att stå upp för varandra. För att skapa en välmående kultur inom IS är det viktigt att vi stödjer och hjälper varandra.</p>	<p>Att stå upp för oss själva. I samhället är det viktigt att kunna stå för IS:s idéer och värderingar, även när vi kritiserar eller utsätts för press.</p>
<h3>Samskapande</h3>	
<p>Skapandet i gemensam närvaro. IS arbetar med att skapa tillfällen av djupare öppenhet och närvaro i vilka viktiga samtal kan ske som leder till personlig utveckling och ett bättre politiskt samtal om mer grundläggande frågor.</p>	<p>Att engagera samhället i oss och oss i samhället. IS strävar efter att skapa kontakt med så många olika delar av samhället som möjligt och att ha bredd i kontakterna och kunskaperna om samhället i sin helhet.</p>
<p>Att tillsammans skapa en plattform för utveckling av samhället. Värderingen</p>	<p>Att via denna plattform (se rutan till vänster) utveckla samhället tillsammans</p>

<p>samskapande förkroppsligas genom att IS skapar en organisation som erbjuder en plattform för samhällsengagemang och djupare samtal om samhällets nu- och framtid.</p>	<p>med dess många olika individer och organisationer. Denna plattform används som mötesplats för att lyfta svåra och avgörande samhällsfrågor och underlättar dialogen i samhället som helhet.</p>
<p>Inom IS skapa en kultur som integrerar olika människors värderingar och perspektiv. Det som skapas genom goda möten över en längre tid är en kultur av samskapande, där människor är vana vid att använda olikheter i värderingar och världsbild som någonting positivt, någonting ur vilket nya idéer kan skapas.</p>	<p>Samskapande möten med andra organisationer och delar av samhället. Den samskapande kulturen odlas även i kontakter med alla andra utanför IS, varje möte försöker vi göra till ett samskapande möte.</p>
<p>Co-evolutionär (Samutveckling)</p>	
<p>Stödja vår gemensamma och individuella utveckling. Genom att skapa nya metoder och strukturer utvecklas vi själva och gör därmed IS bättre.</p>	<p>Bidra till ökad samverkan och utveckling mellan olika grupper och organisationer. Genom att underlätta det goda samtalet omvärlden att utvecklas genom att låsa upp låsningar och släppa fri de krafter som leder till evolution på olika nivåer.</p>
<p>Att vara barnmorska i en grupp av andra barnmorskor. Det co-evolutionära innebär att vi tillsammans tar fram ny politik och låter oss överraskas av de möjligheter som uppkommer. Vi följer alltså inte en linjär plan för att ”införa” en särskild politik.</p>	<p>Att kanalisera samhällets utvecklingspotential. Att värdesätta co-evolution i samhället är att försöka ge utrymme åt och kanalisera alla de möjligheter som finns till utveckling – var de än finns, vem som än uttalar dem. Det innebär också ofta att lyfta idéer ur deras ursprungliga sammanhang och att sätta samman dem i nya helheter (integrering, se ovan).</p>
<p>Släppa tag om ego. En djupare innebörd av att samutveckla (co-evolution) är att man sätter sina egna identifikationer, identiteter och fixa idéer åt sidan för att istället låta det gemensamma goda samtalet visa vägen framåt. Det innebär bland annat att vi behöver skapa samtal i vilka vi kan gå bortom våra vardagliga identiteter och de tankar och värderingar som vi investerat oss i.</p>	<p>Undvika manipulation. Eftersom samhället redan har sådan utvecklingspotential, behövs ingen manipulation av omgivningen. Istället understöder vi samutvecklingen i hela samhället genom att skapa goda samtal om grundläggande frågor. Manipulation är någonting som vi samutvecklas bort ifrån, någonting vi strävar efter att samhället ska kunna lämna bakom sig.</p>

Del 3: Ledning

Genom en sociokratisk metod faciliterad av Daniel Görtz kom vi fram till att **David Böhlmark**, **Karin Finnson**, **Per Hörberg** och **Sharif Shawky** var mest lämpliga att leda IS det nästa år fram. I den följande text presenteras de uppdrag ledningen ska ta på sig, vilka förväntningar samutvecklarna har till den och vilka mandat den har getts på uppdrag av de som var närvarande på årsmötet.

Två frågor diskuterades i samband med val av ledningsgrupp. För det första diskuterades huruvida tre eller fyra personer skulle väljas och gruppen enades snart om att fyra var bättre. För det andra lyftes frågan om ledningsgruppens personer hade förmåga att inkludera och representera alla olika personlighetstyper. Denna fråga togs upp i detalj och gavs stor uppmärksamhet från gruppen. Efter en längre process hade frågan genomlysts och diskuterats på ett sätt som också inkluderade kritiken av ledningen. Därmed var samtliga nöjda och ledningen kunde väljas in – alla fyra tackade ja till uppdraget.

Ledningens uppdrag

Kring ledningens uppdrag fattades inget formellt beslut. Vi diskuterade öppet och skrev ned förslag på vad lednings roll bör vara innan ledningen valdes. Här presenteras en framställning av de tankar och idéer om vad uppdraget innebär:

Ledningen är Initiativ Samutvecklings språkrör och en av dess främsta uppdrag är att representera IS:s medlemmar och synas utåt. Dessutom blir dess primära uppdrag att utveckla organisationen och expandera IS kvantitativt såväl som kvalitativt. Ledningen ska främja flödet av IS:s aktiviteter, hålla inspirationen levande och ställa de nödvändiga frågorna, samtidigt som att den ska se till att sammanställa de många olika perspektiv inom IS. Ledningen ska kunna bära, samt utveckla hela frågan kring parti och rörelse; kunna svara på frågan om IS:s ideologi och ha kunskap om de många olika aktuella sakfrågor som dyker upp i IS. Ledningen ska kunna kommunicera vad IS:s politik är och förtydliga vilken roll samutvecklingen spelar i detta. Dessutom har ledningen ett eventskapande ansvar, d.v.s. den ska se till att planera in och förbereda möten och arrangemang, samt delegera ut arbetsuppgifter inom IS.

Konkreta uppgifter vi blev överens om att ledningen ska utföra:

- 1. Ledningen har det fulla administrativa ansvaret för IS.**
- 2. Ledningen ska uppmuntra och stödja iScaféer runt om i landet.**
- 3. Ledningen ska se till att det byggs en IT-plattform baserad på det goda samtalet,**
- 4. Ledningen ska följa upp på och planera IS:s aktiviteter under Almedalsveckan.**
- 5. Sist men inte minst fanns det ett förslag om att ledningen borde jobba för att förenkla språkbruket inom IS**

Förväntningar på ledningen

Det förväntas av ledningen att den ska vara lyhörd och praktisera ett gott lyssnande. Social kompetens och ödmjukhet inför rollen som ledare, samt en förmåga att vara medveten och närvarande är alla egenskaper som en ledare inom IS behöver. IS:s medlemmar eftertraktar en ledning som kan skapa trygghet och efterlever IS:s värderingar. En IS-ledare ska kunna vara konkret, framåtblickande, duktig på att hantera ovisshet, samt vara lika mycket ledare över sig själv som över organisationen.

Att kunna representera IS:s värderingar och dess medlemmar på ett bra sätt, samt ha egenskapen att vara en duktig kommunikatör följer med uppgiften att leda IS. Det förväntas dessutom en bra organisationsförmåga för att skapa ramarna inom IS, inre såväl som yttre, samt förmågan att utföra de nödvändiga arbetsuppgifterna för att hålla igång processen inom IS. Ledningen inom IS förväntas helt enkelt att kunna samutveckla.

Avslutningsvis måste det nämnas att det av Initiativ Samutvecklings ledning begärs ett stort mått av maktförörelses-känslighet – d.v.s. att man som ledare får vara oerhört uppmärksam på effekterna av den maktposition man innehar inom IS, hur den påverkar ens relation till andra människor och hur man själv påverkas av att ha makt.

Ledarnas mandat

Deltagarna på Initiativ Samutvecklings årsmöte 2013 kom tillsammans fram till att bevilja IS:s ledning följande mandat:

§ 1. Ledningen har den verkställande och administrativa makten inom IS och mandat att representera IS med vilja och hjärta. Ledningen har mandat att fördjupa och utveckla medlemskapsregler, samt ansvar att moderera samtalet inom IS i enlighet med hederskodex. Ledningen har dessutom rätt att tillsätta och delegera arbetsgrupper.

Därtill kommer rätten att vara den primära drivkraften i skapandet av IS:s organisationsstruktur, samt befogenheten att odla organisationens kultur.

Det är därmed med stora förhoppningar att vi bjuder IS:s nya ledning välkommen i deras arbete med Initiativ Samutveckling fram till årsmötet 2014. Lycka till!

Del 4: Visioner

Som en sista del av årsmötet ställdes frågan om vilka visioner samutvecklarna var för sig hade kring IS. Vi gavs tillfälle att drömma. Här presenteras en kort sammanfattning av vad dessa drömmar innehöll. Varje mening bygger på ett direkt citat från konferensen.

Det var framförallt visionen om ett nytt sätt att se på politik och en strävan att förbättra dagens demokratiska system som förenade årsmötets deltagare: visionen att spela en avgörande roll i utvecklingen av ett positivt politiskt klimat i samhället, där alla människor känner sig inkluderade i både idéprocesser och beslutprocesser. Detta gör vi genom att vara ett partipolitiskt alternativ med fokus på att skapa direktdemokratiska system för samhällsutveckling; samt att erbjuda mötesplatser och sammanhang som främjar människors individuella medvetandeutveckling och förbättrade relationer mellan människor. Därmed främjas ett sundare samhällsklimat.

Visionen om själva IS rörde sig om dess roll som plattform för nytänkande bortom blockpolitiken och ett helhetsperspektiv på natur, miljö och samhälle, kopplat till individuell hälsa och välbefinnande. Vidare lades fokus på IS som ett processororienterat parti som förbättrar det politiska beslutsfattandet, samt en tankesmedja som utvecklar framtidens politiska idéer. IS ska vara Sveriges största plattform för politisk diskussion, ett forum för gemensam och personlig utveckling, där engagerade individer tas på allvar och kan påverka – en kunskapsbank, öppen för alla, där information om olika metoder för understödandet av det goda samtalet

finns tillgängliga. Samtidigt blir IS en databas där varje enskild medlem kan presentera sina åsikter och idéer i individuella manifest. IS ska bli ett starkt nätverk som knyter ihop kontakter för samhällsförbättrande projekt och erbjuder mötesplatser för samutveckling i samhället.

Allt detta är visionen om IS som en etablerad del av det politiska livet i Sverige: ett IS som utvecklar sina medlemmar och går i bräschen för en högt integrerad och utvecklad medvetandekultur.

IS stödjer utvecklingen av större djup och komplexitet i politiken och främjar ett varsamt växande för individ och samhälle – en ny berättelse, ett perspektivskifte där människa och natur står i centrum. Visionen är ett politiskt klimat präglad av det goda samtalet där alla känner sig inkluderade; ett samhälle byggt på gemenskap där varje individ får leva ut sin fulla potential och leva i balans och harmoni med sina medmänniskor, djuren och naturen. Detta är en vision om IS som vi kan samlas kring och vara med att föra ut i verkligheten.

IS:s vision är drömmen om ett samhälle där idéer och tankar föds och där det finns jord att plantera dem i. Där öppnas sinnen och dörrar öppnas. Där flödar musiken, orden flyter och skrattet är aldrig långt borta. Där finns förståelse, tolerans och värme. Där finns engagemang för människa och miljö. Där finns förankringen i historien, livet i nuet och tron på framtiden. Där ställs de viktiga frågorna och där finns modet att förändra. Där bor människor och där ligger platser som ger inspiration och energi. Där finns tid och där bor kärleken.

-

Tack till alla samutvecklare för ert stora engagemang och bidrag till arbetet med IS.